

Taarikey citaabu hinkantoo

Citaaboo fahamandiroo

Sanda takaa kaŋ nda a harandi Taarikey citaabu jinaa fahamandiroo ra, boroyan ga hongu kaŋ sargari juwalkaa Ezra ka Taarikey citaabu jinaa nda ihinkantoo hantum.

Taarikey citaabu hinkantoo woo ga šelaŋ kokoyoo Dawda iz'aroo Sulaymaana laamaa waatoo ga, nda Žeroboham, nda Roboham ga. A ga šelaŋ Žuda kokoyey ga. Ir ga dii mo kaŋ Babilonj borey kaa ka Žerizalem tangam, k'a halaci, ka Žuda borey dii ka koy nda ey Babilonj. Woo banda ga, kokoyoo Sirus kaa ka Žerizalem borey kaa kabe ra k'i ka willi Žerizalem.

Taarikey citaabu hinkantoo woo g'ir cebe kaŋ kokoyoo Ezekiyas, nda kokoyoo Žoziyas tee kokoy hennayanj, zama i dira Abadantaa fondaa bande, i na Irkoy hunburay daŋ jamaa biney ra. Ngi waatoo ra gomni huru gandaa ra.

Citaaboo woo ga hin ka zammandi zamna beeri hinka:

1. Kokoyoo Dawda iz'aroo Sulaymaana laamaa (zamna 1na—9to)
2. Žuda kokoyey laamaa ka koy hala waatoo ga kaŋ Nebukanezar na Žerizalem dii nda Babilonj koyyanoo (zamna 10to—36to)

Sulaymaana na lakkal ceeci Irkoy ga kaŋ nda nga ga laama

(Kokoyey 1na 3.4–15)

1¹ Dawda iz'aroo Sulaymaana laamaa duu gaabi. Abadantaa, nga Koyoo goo a bande, de mo a hanse ka Sulaymaana jer.

² Sulaymaana cee ka šelaŋ Izirayel kul se, wongu-ize jineborey kaŋ goo aru zenber foo-foo (1.000) jine nda wey kaŋ goo aru zangu foo-foo (100) jine se, nda alkaaley se, nda Izirayel alwakiiley kul se kaŋyaŋ ti Izirayel hugu boŋey se. ³ Sulaymaana koy, nga nda margaroo woo kul sargari kaadogoo ra kaŋ goo Gabawonj koyraa ra, zama no din no Irkoy cere kubayyan hukkumoo goo kaŋ Abadantaa tamoo Musa n'a tee saajoo ra.

⁴ Amma Abadantaa sundukoo, Dawda n'a ka hun Kiryat-Yarim ka koy nda a nongoo ra kaŋ a n'a hanse a se, a nka hukkum cin a se Žerizalem. ⁵ Hur iz'aroo Uri, nga iz'aroo Besalel, sargari tonadogoo kaŋ a n'a tee nda alhan kaŋ goo no din, a n'a daŋ Abadantaa gorodogoo jine. No din no Sulaymaana nda jamaa ga Abadantaa ceeci. ⁶ Sulaymaana koy alhan sargari tonadogoo ra, Abadantaa jine cere kubayyan hukkumoo do, a na adabba boŋ zenber (1.000) kaa *sargari kukurante. ⁷ Hanoo din cijinoo hunday, Irkoy na nga boŋ cebe Sulaymaana se, a nee a se: «Hayaa wiri ay ga kaŋ ni baa, ay g'a noo ma ne.» ⁸ Sulaymaana na Irkoy zaabi ka nee: «Ni ka borohennataray beeri tee ay baabaa Dawda se, n'n'ay gorandi kokoytaraa ra dogoo ra. ⁹ Sohō Irkoy Abadantaa, yala ni šennoo kaŋ n'n'a har ay baabaa Dawda se ma tabati, zama ni k'ay gorandi kokoytaraa ra jama boŋ kaŋ ga boobo sanda labutaasi gurunbey. ¹⁰ Adisi ay noo lakkal nda bayray hala ya takaa bay kaŋ nda ay ga dira jamaa woo jine. Nda man'ti woo, may no ma hin ka ni jamaa beeroo juwal?»

¹¹ Irkoy nee Sulaymaana se: «Zama de woo ti hayaa kaŋ goo ni binoo ra, mana alman wiri, wala arzaka, wala darža, wala ni iberey buuroo, mana ba aloomur wiri, lakkal nda bayray no n'n'i wiri hala ma duu k'ay jamaa juwal kaŋ se ay na ni tee kokoy. ¹² Woo ga, n'ga duu lakkal nda bayray. Ay ga ni noo alman mo, nda arzaka, nda darža. Kokoyey kaŋ kaa ni jine nda wey kaŋ ga kaa ni dumaa ga, i si duu ni wanoo cinaa.» ¹³ Sulaymaana hun sargari kaadogoo ra kaŋ goo Gabawonj, a hun

nongoo kaŋ ra cere kubayyan hukkumoo goo ka kaa Žerizalem, a goro ka Izirayel laama.

Sulaymaana almanoo nda nga daržaa

(Kokoyey Ina 10.26–29; Taarikey 2to 9.25–28)

¹⁴Sulaymaana na bari torkayaŋ nda bari kaarukawyaŋ marga, torika zenber foo nda zangu taaci (1.400) bara a se, nda bari kaarukaw zenber woy cindi hinka (12.000). A na affooyaŋ gorandi koyrawey ra kaŋ ra nga torkawey goo, a na jerey jisi nga jere Žerizalem. ¹⁵Kokoyoo na nzorfu kaaray nda wura boobandi Žerizalem ni mma nee labu. *Sedere tuurey mo boobo gandaa ra, sanda takaa kaŋ nda jeejajyaŋey goo hondey gandaa here ra. ¹⁶Sulaymaana baryey si hun a se kala Misira gandaa nda Silisi gandaa ra. Kokoyoo maamalakey no ma koy i day Silisi ka kate ey. ¹⁷I ga kate torkayaŋ nda bariyaŋ, torika foo kul hayoo man'ti kala nzorfu kaaray tamma zangu iddu (600), bari foo hayoo man'ti kala nzorfu kaaray tamma zangu nda woyguu (150). Maamalakey ga kate mo bariyaŋ k'i neere Heti borey kokoyey se nda Siiri borey kokoyey se.

Sulaymaana na Irkoy hugoo cinaroo soolu

(Kokoyey Ina 5.15–32; 7.13–14)

¹⁸Sulaymaana yaamar kaŋ ngi ma *hugu cin Abadantaa maapoo ga nda ka kokoy hugu cin nga hunday se.

2¹Sulaymaana na boro zenber woyye (70.000) zaa kaŋ ga jinay jere, nda boro zenber woyyaaha (80.000) kaŋ ga tondi hoy tondi hondoo ra, nda boro zenber hinza nda zangu iddu (3.600) kaŋ g'i lakkal.

²Sulaymaana daŋ i ma nee Tir koyraa kokoyoo Hiram se: «Hayaa tee ya ne kaŋ n'n'a tee ay baabaa Dawda se kaŋ se n'na *sedere bundu sanba hala a ma hugu cin kaŋ ra a ga goro. ³Agay, ay ga *hugu cin ay Koyoo, Abadantaa maapoo ga, hugoo woo ga yeetandi jere ga a se ka dugu hew kaanayaŋ dullandi Abadantaa jine, waati kul ka takula jisi a jine, ka *sargari kukuranteyaŋ kaa a se subbaahi nda alaasar, nda *hunanzamzaarey hane, nda handu kayyaney hane, nda jingarey kaŋ ga tee ir Koyoo, Abadantaa maapoo ga. Wey ti hayayaŋ kaŋ Abadantaa n'i kayandi Izirayel se hala abada. ⁴Hugoo kaŋ ay g'a cin ga hima ka beeri, zama ir Koyoo bisa koyey kul. ⁵Amma may bara nda hini ka hugu cin a se, zama beenawey nda ngi beeriyanoo kul si hin k'a zaa? Adiŋi agay ti may ka hugu cin a se, nda man'ti ka dugu dullandi a jine? ⁶Sohō, aru sanba ya ne kaŋ ga tee goni wura goyyan ra, nda nzorfu kaaray, nda alhan, nda guuru bibi, nda ka šiini ciray henna daŋ, nda šilli ciray zaram, nda ibula, nda kaŋ ga wan ka haya žeer. A ga goy ay kabe goyteerey bande, wey kaŋ ay baabaa Dawda n'i zaa kaŋ goo ay do Žuda gandaa ra nda wey kaŋ goo Žerizalem. ⁷Sedere bundu, nda sipres bundu, nda santal bundu sanba ya ne ka hun Libaŋ. Agay, ay ga bay kaŋ ni borey ga wan Libaŋ bundu dunbuyan. Ay borey ga hanga ni borey. ⁸I ma bundu boobo soolu ya ne, zama hugoo kaŋ ay g'a cin beeriyanoo ga kayfandi. ⁹Ni borey kaŋ ga tuurey dunbu, ay g'i noo alkama durante ton zenber iddu (6.000), nda *orž ton zenber iddu (6.000), nda *alaneb moora liitar zenber zangu yaaha (800.000), nda jii liitar zenber zangu yaaha (800.000).»

¹⁰Tir kokoyoo Hiram na bataga hantum Sulaymaana se k'a zaabi, a nee: «Abadantaa mma baa nga jamaa, woo se a na ni tee i se kokoy.» ¹¹Hiram yee koyne ka nee: «Albarka ma bara Abadantaa, Izirayel Koyoo se kaŋ na beenaa nda laboo tee, zama a na iz'aru kaŋ goo nda lakkal, nda fahamay, nda bayray noo Dawda se kaŋ ga hugu cin Abadantaa se, ka kokoy hugu cin nga boŋ se. ¹²Sohō da ay ga goykaw goni, lakkalkoyne sanba ma ne, maapoo ti Hiram-Abi, ¹³naŋoo man'ti kala Dan alkabiilaa foo izewoy, baaboo ti Tir boro. A ga wan wura nda nzorfu kaaray goyyan, nda alhan, nda guuru bibi, nda tondi nda bundu, a ga wan šiini ciray henna nda ibula daŋyan, nda šukka baana nda šilli ciray goyyan. A ga wan haya žeerian dumi kul, goy kul kaŋ nondi a se, a ga wan k'a tee nga nda ni kabe goyteerey, nda wey kaŋ cindi ay koyoo, ni baabaa Dawda bande. ¹⁴Sohō ni, ay koyoo ma alkama, nda orž, nda jii, nda alaneb hari mooro kaŋ n'n'a har sanba ni tamey se. ¹⁵De ir, ir ga Libaŋ bundu kaŋ ga too ma ne dunbu, ir g'i fur teekoo ra k'i doyandi k'i sanba hala Žafa koyraa ra. Woo banda ga, ni, n'g'i zaa ka koy Žerizalem.»

¹⁶Sulaymaana na yawey kul kabu kaŋ goo Izirayel gandaa ra, wey kaŋ nga baabaa Dawda n'i kabu. I tee boro zenber zangu nda zenber woyguu cindi hinza nda zangu iddu (153.600). ¹⁷A na boro zenber woyye (70.000) kayandi jinay jereyan se, nda boro zenber woyyaaha (80.000) kaŋ ga tondi hoy tondi hondoo ra, nda boro zenber hinza nda zangu iddu (3.600) kaŋ ga goyey lakkal, i ga jamaa goyandi.

Irkoy hugoo cinayanoo

(Kokoyey 1na 6.1–38)

3¹ Kokoyoo Sulaymaana šintin ka Abadantaa *hugoo cin Žerizalem, Moriya tondi hondoo boŋ, nongoo kaŋ ra Abadantaa bangay nga baabaa Dawda se, nongoo no kaŋ Dawda n'a hanse Žebus boraa Ornaŋ taasu kar ganganoo ra. ² A mana šintin ka hugoo cin kala nga laamaa jiiri taacantoo, handu hinkantoo, jirbi hinkantoo hane.

³ Asaasoo kaŋ ra Sulaymaana na Irkoy hugoo cin man'ti kala: kabedaaru woydu (60) kuuyan, neešiyān žeenaa kabedaaruyanoo no, nda kabedaaru waranka (20) hayyan. ⁴ Šiifaa kaŋ goo hugu beeroo jine goo nda kabedaaru waranka (20) kuuyan, nga nda Irkoy hugoo hayyanoo ga sawa, nga kayyanoo ti kabedaaru zangu nda waranka (120). A na gundoo daabu nda wura alhakiika. ⁵ A na hugu beeroo gundoo daabu nda sipres bundu, a n'a daabu nda wura alhakiika, a na teenaynaayan nda šešeriyāŋ daŋ a ga. ⁶ A na hugoo gundoo taalam nda tondi hay šendayan. Wuragoo mana hun kala Parwayim gandaa ra. ⁷ A na hugoo garbundey, nda mijey, nda nga cetewey, nda nga ganbey daabu nda wura, a na almalaykayan kaŋ se i ga nee šerib žeeri cetewey ga.

⁸ Woo banda ga, a na nongu henanantey ihenanantaa hugoo tee. Kuuroo man'ti kala kabedaaru waranka (20), nga nda hugoo hayyanoo ga sawa, nga hayyanoo mo ti kabedaaru waranka (20). A n'a daabu nda wura alhakiika ton waranka (20). ⁹ Wura pontey tiŋaa ti garam zangu iddu (600). A na soorohugu-izey mo daabu nda wura.

¹⁰ Nongu henanantey ihenanantaa hugoo ra, a na almalayka hinka kaŋ se i ga nee šerib kaŋ hansandi nda guuru mennante daŋ i ra, a n'i daabu nda wura. ¹¹ Šeribey fatawey cere ra goo nda kabedaaru waranka (20) kuuyan. Šerib jinaa fataa kuuroo kaŋ ti kabedaaru guu kuuyan ga tuku hugoo cetaa ga, fataa faa kuuroo kaŋ ti kabedaaru guu kuuyan ga tuku šerib faa fataa ga. ¹² Šerib hinkantoo fataa kuuroo kaŋ ti kabedaaru guu kuuyan ga tuku hugoo cetaa ga, fataa faa kuuroo kaŋ ti kabedaaru guu kuuyan ga tuku šerib jinaa fataa ga. ¹³ Šeribey wey fatawey ga feera, ngi kuuroo ti kabedaaru waranka (20). I mma kay ngi cewey ga, ngi ndumey goo hugoo here. ¹⁴ A na rido tee nda šukka bula, nda iciray henna, nda šilli ciray zaram, nda šukka baana. Nga banda ga, a na šeribey daŋ a ga.

Irkoy hugoo alhan ganjey nda sargari tonadogoo

(Kokoyey 1na 7.15–22)

¹⁵ A na ganji hinka tee kaŋ goo nda kabedaaru waranza cindi guu (35) kayyan Irkoy *hugoo jine heroo ra, ka daabirji daŋ boŋey ga kaŋ goo nda kabedaaru guu. ¹⁶ A na šešeriyāŋ tee sanda wey kaŋ cindi kunehere hugoo ra, a n'i daŋ ganjey boŋey boŋ, a na grenad-ize zangu (100) tee kaŋ a n'i daŋ šešerey ga. ¹⁷ A na ganjey kayandi Irkoy hugoo jine, affoo goo kabe guma here, affaa kabe waawa here, kabe gumaa here wanoo a na maapoo daŋ Yakin (maanaa «Irkoy ga tabati»), kabe waawaa here wanoo a na maapoo daŋ Bowazu (maanaa «Irkoy goo nda hinay»).

4¹ Sulaymaana na sargari tonadoo tee nda alhan, a goo nda kabedaaru waranka (20) kuuyan, hayyanoo ti kabedaaru waranka (20), nga kayyanoo ti kabedaaru woy (10).

Alhan hanfi beeroo nda alhan taasawey

(Kokoyey Ina 7.23–26)

²Woo banda ga, Hiram na alhan mennante doori mul ra ka hanfi beeri tee, maajoo ti «teekoo». Boŋ faa ka koy boŋ faa ga ti kabedaaru woy (10), nga kunturoo kul mma gunguti, nga kayyanoo ti kabedaaru guu, nga kuubi-ka-beraa ti kabedaaru waranza (30). ³Hanfoo mijoo cire a na hawayŋ tee k'i daŋ kuubi-ka-beraa kul bande k'a taalam, kabedaaru foo kul ize woy (10) goo a ga. Hawey goo sorro hinka ra, ŋi nda alhan hanfoo kul ka karandi guuru follokaa ra. ⁴Hanfoo gorandi alhan haw woy cindi hinka (12) boŋ, ihinza ga hawsa here tenje, ihinza ga waynakaŋay here tenje, ihinza ga gurma here tenje, ihinza ga waynahunay here tenje, hanfoo goo i boŋ, ŋi kul dumawey ga koy kunehere. ⁵Hanfoo meefendoo wargayanoo ti kabetaami foo. Mijoo teendi sanda hari haŋpoti mee, nga assuuraa ma nee kutukurya. Liitar zenber zangu nda zenber waranka (120.000) cine no a ga zaa. ⁶A na hanfi woy (10) tee, a na igguu daŋ kabe guma here, igguu iwaawa here, i ma tee jumaydoo, *sargari kukuranta a jinawey no ma jumandi a ra. Hanfi beeroo kaŋ se i ga nee «teekoo» teendi hala *sargari juwalkey ma jumay a ra.

Irkoy hugoo guuru jinawey

(Kokoyey Ina 7.40–51)

⁷Sulaymaana na fitilla gorodoo woy (10) tee nda wura, ka sawa nda hantumoo kaŋ kayandi ŋi here, a n'i jisi Irkoy *hugoo ra, igguu kabe guma here, igguu iwaawa here. ⁸A na taabal woy (10) tee k'i jisi Irkoy hugoo ra, igguu kabe guma here, igguu iwaawa here. A na wura kusu zangu (100) mo tee. ⁹A na *sargari juwalkey batumaa nda batuma beeroo tee, a na batumaa mijey tee, a na ganbey daabu nda alhan. ¹⁰A na hanfi beeroo kaŋ se i ga nee «teekoo» gorandi Irkoy hugoo se kabe guma here, waynahunay ka koy gurma kaboo tenje.

¹¹Huram na boosu kaa jinawey, nda pelley, nda kusey tee. Takaa woo nda a na goyey benandi kaŋ a n'i tee kokoyoo Sulaymaana se Irkoy hugoo ra, goyey ti: ¹²ganji hinka, nda ganji daabirji hinkaa kaŋ goo ganji hinkaa boŋ, nda guuru fun-funante hinkaa kaŋ ga ganji daabirji hinkaa kaŋ goo ganji hinkaa boŋ daabu, ¹³nda grenad-ize zangu taaci (400) guuru fun-funante hinkaa se, grenad-ize sorro hinka guuru fun-funante foo kul se, ka ganji daabirji hinkaa kaŋ goo ganji hinkaa boŋ daabu, ¹⁴a na torkawey tee, a na hanfey tee kaŋ goo torkawey boŋ, ¹⁵nda hanfi beeroo kaŋ se i ga nee «teekoo», nda haw woy cindi hinkaa (12) kaŋ goo a cire, ¹⁶boosu kaa jinawey, nda pelley, nda furŋeti beerey. Jinawey wey kul kaŋ Huram-Abi n'i tee kokoyoo Sulaymaana se Abadantaa hugoo se mana teendi nda kala alhan yutta. ¹⁷Žurdeŋ isaa gooroo ra kokoyoo n'i mennandi, laboo tafayyanoo ga, Sukot koyraa nda Sereda koyraa game. ¹⁸Sulaymaana na jinawey kul tee, ŋi booboyanoo se boro si hin ka alhanoo tiŋaa hinnaa bay. ¹⁹Sulaymaana na Irkoy hugoo jinawey kul tee mo: sargari tonadogoo kaŋ teendi nda wura, nda taabaley kaŋ ga i ga takulawey kaŋ jisandi Irkoy se daŋ, ²⁰nda fitilla gorodogey kaŋ teendi nda wura alhakiika nda wura fitillawey kaŋ i ga hima k'i diinandi ka sawa nda woo kaŋ harandi kunehere hugoo mijoo jine, ²¹nda kutukurya biyey, nda fitillawey, nda kanbey kaŋ ga fitilla zaara boosoo dunbu, i kul ti wura alhakiika, ²²nda hurayawey, nda kusey, nda potey, nda dugu canbey, i kul teendi nda wura alhakiika. Hugoo kunehere mijey, nongu henanantey ihenanantaa ganbey nda Irkoy hugoo mijey mana teendi nda kala wura.

5¹Takaa woo nda goyey kul kaŋ Sulaymaana n'i tee Abadantaa *hugoo se ben. Sulaymaana kate jinawey kaŋ nga baabaa Dawda n'i daŋ jere ga Abadantaa se kaŋ ti nzorfu kaaray, nda wura, nda jinawey jerey. A n'i jisi Irkoy hugoo alman jisidogey ra.

Sulaymaana na amaanaa sundukoo jisi Irkoy hugoo ra

(Kokoyey Ina 8.1–13)

²Alwaatoo woo ra, kokoyoo Sulaymaana na Izirayel boro beerey kaŋ ti alkabiilawey boŋkoyney, nda Izirayel borey hugu boŋey marga Žerizalem, i ma kaa ka Abadantaa *amaanaa sundukoo zaa ka hun Dawda koyraa ra kaŋ ti *Siyon ka koy hala Irkoy *hugoo ra. ³Izirayel arey kul kaa ka marga kokoyoo do jingaroo^a se, a si tee kala handu iyyantoo ra. ⁴Izirayel boro beerey kul kaa, *Lewi borey na sundukoo jere. ⁵I na sundukoo ka koy, nda cere kubayyan hukukumoo, nda jinay henanantey kul kaŋ goo hukukumoo ra. *Sargari juwalkey kaŋ ti Lewi borey k'i zaa ka koy Irkoy hugoo ra. ⁶Kokoyoo Sulaymaana nda Izirayel jamaa kul kaŋ goo a jere, i kul goo sundukoo jine, i ga alman buuna nda ibeeri kaa sargari, ngi booboyanoo se boro si hin k'i kabu ka ngi hinnaa bay.

⁷Sargari juwalkey koy nda Abadantaa amaanaa sundukoo k'a jisi nga dogoo ra, Irkoy hugoo kuneheroo ra, nongu henanantey ihenanantaa ra, almalaykey kaŋ se i ga nee ŋerib fatawey cire. ⁸Šeribey nka ngi fatawey daaru sundukoo jisidogoo boŋ. Ngi fatawey ga sundukoo nda bundey kaŋ g'a zaa kul daabu. ⁹Bundey ga kuu, boro si dii ey nda man'ti boŋey hinne, nda boro goo kunehere hugoo minoo ga, nongoo kaŋ ra sundukoo goo, amma boro si hin ka bara taray ka dii ey. Sundukoo goo no din hala hō. ¹⁰Haya kul sii sundukoo ra nda man'ti walha hinkaa hinne kaŋ Musa n'i daŋ a ra Horeb tondi hondoo boŋ waatoo kaŋ Abadantaa na amaana daŋ nga nda Izirayel borey game, waatoo kaŋ i fatta Misira.

¹¹Sargari juwalkey fatta nongu henanantaa ra. I kul na ngi boŋ yeeti jere ga Irkoy se, bila konday fay-fayyan. ¹²Lewi borey kul kaŋ ti doonikawyaŋ, Asaf, nda Hemaŋ, nda Yedutun, nda ngi iz'arey, nda ngi armyey, i kul, ŋukka baana bankaaray goo i ga, i goo sargari tonadogoo waynahunay caraa here. Guuruyaŋ kaŋ ga kara-kara, nda kurbuyaŋ, nda kuntijiyaŋ goo i kone, de mo sargari juwalkaw boro zangu nda waranka (120) kaŋ ga laati beeri kar goo jere ga. ¹³Waatoo kaŋ laati beeri karkey, nda donkey jindey marga ka tee affoo ka Abadantaa saabu ka albarka daŋ a se, i na jinde jer ka ngi laati beerey hēenandi, nda guurey kaŋ ga kara-kara, nda hooray jinawey jerey kar ka Abadantaa saabu ka nee:

«Nda cimi, Abadantaa ga boori,
nga borohennataraa si ben abada!»^b

Alwaatoo din da ra, Abadantaa hugoo too met nda duula. ¹⁴Sargari juwalkey mana hin ka goy koyne duulaa sabbu se, zama Abadantaa daržaa na Irkoy hugoo too met.

^a5.3 Jingaroo woo man'ti kala *Tendewey jingaroo, Sargarey 23.33–43.

^b5.13 Taarikey Ina 16.34.

6¹ Waatoo din Sulaymaana nee: «Abadantaa, ni ka nee kaŋ n'si goro kala kubay bibi tik ra. ² Aywa, agay, ay na *hugu henna alhakiika cin ma ne kaŋ ga tee ni gorodogoo, n'ga goro a ra hala abada.»

Sulaymaana ŝenney Irkoy hugoo ga

(Kokoyey Ina 8.14–21)

³ Kokoyoo bere Izirayel margaroo here ka gaara i kul se. Izirayel margaroo kul goo ma kay. ⁴ A nee: «Ay ga albarka daŋ Abadantaa, Izirayel Koyoo se kaŋ ŝelaŋ nda nga miŋoo ay baabaa Dawda se, nga kabey na hayaa tee kaŋ a n'a har ka nee: ⁵ «Za hanoo kaŋ ay n'ay jamaa fattandi Misira gandaa ra, ay mana koyra suuba Izirayel alkabiila kul koyra ra kaŋ ma *hugu cin hala ay maŋŋoo ma bara a ga, ay mana boro suuba a ma tee Izirayel, ay jamaa se jinehun. ⁶ Amma ay na Źerizalem suuba hala ay maŋŋoo ma bara a ga, de mo ay na Dawda suuba hala a ma tee Izirayel, ay jamaa se jinehun.» ⁷ A goo ay baabaa Dawda binoo ra nga ma hugoo cin Abadantaa, Izirayel Koyoo maŋŋoo ga. ⁸ Amma Abadantaa nee ay baabaa Dawda se: «Zama a goo ni binoo ra ma hugu cin ay maŋŋoo ga, haya henna no kaŋ goo ni binoo ra. ⁹ Amma man'ti ni no ma hugoo cin. Ni iz'aroo, woo kaŋ hun ni hamoo ra, nga no ma hugoo cin ay maŋŋoo ga.» ¹⁰ Sulaymaana yee koyne ka nee: «Abadantaa na hayaa tee kaŋ a n'a har. Ay huru ay baabaa Dawda dogoo ra ka goro kokoytaraa ra Izirayel jamaa boŋ sanda takaa kaŋ nda Abadantaa n'a har. Ay na hugoo cin Abadantaa, Izirayel Koyoo maŋŋoo ga. ¹¹ Ay na sundukoo kaŋ ra Abadantaa amaanaa ŝenney goo jisi a ra, amaanaa kaŋ a n'a daŋ nga nda Izirayel game.»

Sulaymaana Irkoy ŋaarayroo

(Kokoyey Ina 8.22–53)

¹² Sulaymaana kay Abadantaa sargari tonadogoo jine ka Izirayel margaroo kul tenje. A na nga kabey jer. ¹³ Sulaymaana na tintim foo tee nda alhan, a n'a daŋ batumaa gamoo ra, nga kuuroo ti kabedaaru guu, nga hayyanoo kabedaaru guu, nga kayyanoo kabedaaru hinza. A kay a boŋ, a sonbu kanjeŋ ga Izirayel margaroo kul tenje, a na nga kabey jer beenaa here, ¹⁴ a nee: «Ya Abadantaa, Izirayel Koyoo, koy kul sii no sanda ni cine beenaa ra wala laboo ga. Ni tamey kaŋ ga ni fondaa gana nda ngi binoo kul, n'ga *amaanaa too kaŋ goo ni nda ey game ka borohennataray tee i se. ¹⁵ Woo kaŋ n'n'a har ni tamoo, ay baabaa Dawda se, woo kaŋ ni hunday miŋoo n'a har, ni hunday kaboo n'a tee hō. ¹⁶ Sohō Abadantaa, Izirayel Koyoo, hayaa tee kaŋ n'n'a har ni tamoo, ay baabaa Dawda se ka nee: «N'si jaŋ ni hayroo ra boro kaŋ ga goro Izirayel borey kokoy gorodogoo ra ay jine, nda de ni iz'arey na lakkal daŋ ngi dira takaa se k'ay *aŝariyaa gana sanda takaa kaŋ nda ni dira ay jine.» ¹⁷ Sohō Abadantaa, Izirayel Koyoo, yala ŝennoo kaŋ n'n'a har ni tamoo Dawda se ma tabati. ¹⁸ Amma nda cimi, Irkoy ga kaa ka goro laboo ga adamizey bande wala? Beenawey nda ngi beeriyanoo kul si hin ka ni zaa, soko *hugoo woo kaŋ ay n'a cin. ¹⁹ Woo kul, Abadantaa, ay Koyoo, haŋjajer ni tamoo ŋaarayroo nda suurandiyanoo se, ma maa wurroo nda ŋaarayroo kaŋ agay, ni tamoo g'a tee ma ne. ²⁰ Yala ni moyey ma bara hugoo woo ga cijin nda zaari k'a hawgay, nongoo kaŋ ga ni nee kaŋ n'ga ni maŋŋoo daŋ. Haŋjajer ni tamoo ŋaarayroo se kaŋ a g'a tee ne ra. ²¹ Haŋjajer ni tamoo nda ni jamaa Izirayel suurandiyaney se waati kaŋ i bere nongoo woo here ka ni ŋaaray. Haŋjajer ir se za beenaa ra kaŋ ti ni gorodogoo, haŋjajer ir se, ma yaafa ir se.

²² Boro kaŋ duu nga cinaa ga zunubu, de i nee kaŋ boraa ma Źee, nda a kaa ni sargari tonadogoo jere Źeeyanoo se hugoo woo ra, ²³ ma haŋjajer i se za beenaa ra ka misoo woo guna, ma goy ka ni tamey ciiti ka toŋnekaa banandi ka nga goy futaa kaŋandi a boŋ, ka ŝerrantaa henanandi ka sawa nda nga ŝerreyanoo.

²⁴Nda iberiyaŋ na Izirayel, ni jamaa kar, zama Izirayel na zunubu tee ni ga, nda i yee kate ni ga ka ni maapoo beerandi, ka ni ŋaaray ka ni suurandi hugoo woo ra, ²⁵ma haŋajer i se za beenaa ra, ma ni jamaa Izirayel zunuboo yaafa. M'i willi kate ganda ra kaŋ n'n'a noo ŋi nda ŋi baabey se.

²⁶Nda beenaa daaba, de ncirpi si kaŋ, zama i na zunubu tee ma ne, nda i bere nongoo woo here ka ni ŋaaray, ka ni maapoo beerandi, ka ŋi zunuboo naŋ ka kaa ni ga, zama n'n'i taabandi, ²⁷ma haŋajer i se beenaa ra, ma ni tamey kaŋ ti ni jamaa Izirayel zunuboo yaafa. Ma fondo henna cebe i se kaŋ i ga hima k'a gana, ni ganda kaŋ n'n'a noo ni jamaa se sanda tubu noo ncirpi.

²⁸Nda heray kaa ganda ra, wala sorfa, wala kogay, wala ka dumari-izey funbandi, wala ndoo, wala ndoo-ize, wala nda iberiyaŋ kaa ka ni jamaa wanga k'a daŋ game k'a dii nga ganda koyrawey ra, nda dori dumi kul kaŋ no, wala wirci dumi kul kaŋ no, ²⁹nda ni jamaa Izirayel boro foo wala ni jamaa kul na nga doroo nda nga bonaa bay, nda a na ni ŋaaray ka ni suurandi, nda a na nga kabey jer hugoo woo here ka ni ŋaaray, ³⁰ma haŋajer a se za beenaa ra kaŋ ti ni gorodogoo. Ma yaafa, ma boro foo kul bana ka sawa nda nga teegoyoo, zama n'ga bine bay, nda cimi, ni hinne no ma adamize bine bay. ³¹Nda woo teendi, i ga hunbur ni, i ga ni fonda gana jirbey kul kaŋ i g'i tee ganda ra kaŋ n'n'a noo ir baabey se.

³²Taka follokaa no yawoo se kaŋ man'ti ni jamaa Izirayel boro. Nda a kaa ka hun nongu mooro ra ni maa beeroo, nda ni kabe gaabantaa hino sabbu se, nda a bere hugoo woo here ka ni ŋaaray, ³³ma haŋajer a se za beenaa ra kaŋ ti ni gorodogoo. Haya kul kaŋ nda a na ni ŋaaray, m'a tee a se hala laboo kul jamawey ma ni maapoo bay, ka hunbur ni sanda takaa kaŋ nda ni jamaa Izirayel ga hunbur ni, i ma bay mo kaŋ hugoo woo kaŋ ay n'a cin, ni maapoo no ma ciyandi a ga.

³⁴Waati kaŋ ni jamaa fatta ka koy nga iberey wongu, a ma tee nongu kul kaŋ ra n'n'i sanba, nda i bere koyraa woo here kaŋ n'n'a suuba nda hugoo here kaŋ ay n'a cin ni maapoo ga, nda i na ni ŋaaray, ³⁵za beenaa ra, haŋajer ŋi ŋaarayroo nda ŋi suurandiyanoo se ka ŋi almuraadoo hanse.

³⁶Nda i na zunubu tee ma ne, zama boro sii no kaŋ si zunubu tee, nda ni futu i ga k'i daŋ ŋi iberey kabey ra kaŋ hin ey, ka koy nda ey ŋi ganda ra k'i daŋ tamtaray, a ma tee ganda mooro wala imaana, ³⁷i diyandi ka koy nda ey ganda kaŋ no ra, nda no din ra i na lakkal barmay, nda i tuubi ka ni suurandi tamtaraa ganda ra ka nee: Ɔr na zunubu tee, ir na laybu tee, ir na goy futu tee, ³⁸ganda kaŋ ra i koy nda ey k'i daŋ tamtaray ra, nda i tuubi ka kaa ni ga nda ŋi binoo kul, nda ŋi hundoo kul, ka bere ganda here, ganda kaŋ n'n'a noo ŋi baabey se, de mo i bere koyraa here, koyraa kaŋ n'n'a suuba, ka bere hugoo here kaŋ ay n'a cin ma ne, ka ni ŋaaray, ³⁹za beenaa ra kaŋ ti ni gorodogoo, haŋajer ŋi ŋaarayroo nda ŋi suurandiyaney se ka ŋi almuraadoo hanse. Yaafa ni jamaa se kaŋ na zunubu tee ma ne.

⁴⁰Sohō ay Koyoo, ay g'a wiri ni ga, ma peli, de mo ma haŋajer ŋaarayroo se kaŋ ga teendi nongoo woo ra.

⁴¹Sohō Irkoy Abadantaa, tun ma kaa ni hunanzamdogoo ra, ni nda sundukoo kaŋ ga ni gaaboo cebe!

Yala ni *sargari juwalkey, Irkoy Abadantaa, ni hallasiroo ma tee i se bankaaray.

Yala ni ganakey ma jaali nda ni borohennataraa.

⁴²Irkoy Abadantaa, masi ni suubantaa kaŋ yonandi fur!

Hongu kaŋ Dawda, ni tamoo goy nda laadirtaray^c!»

^c6.42 Hongu kaŋ Dawda, ni tamoo goy nda laadirtaray, Ebere šenni ra, almaganaa faa ti Hongu borohennataraa kaŋ n'n'a cebe ni tamoo, Dawda se.

Sargarey kanjany kaandi Abadantaa se

(Kokoyey 1na 8.62–66)

7¹ Waatoo kanj Sulaymaana na Irkoy naaray ka ben, nuune zunbu ka hun beenaa ra ka *sargari kukurantaa nda sargari tanayan ton, Abadantaa daržaa na hugoo too. ²*Sargari juwalkey mana hin ka huru Abadantaa *hugoo ra, zama Abadantaa daržaa na Abadantaa hugoo too. ³Izirayel borey kul dii nuunaa ga zunbu nda Abadantaa daržaa hugoo boŋ. I kanjezor tondi daarantey ga, i na ndumey sinji laboo ra ka sujudu ka Abadantaa beerandi ka nee:

«Nda cimi, Abadantaa ga boori,
nga borohennataraa si ben abada.»

⁴Kokoyoo Sulaymaana nda jamaa kul na sargari kaa Abadantaa se. ⁵Sargarey kanj kokoyoo Sulaymaana n'i kaa Abadantaa se man'ti kala haw kobsi zenber waranka cindi hinka (22.000), feejeey nda hanciney cere ra mana tee kala alman boŋ zenber zangu nda zenber waranka (120.000). Takaa woo no kokoyoo nda jamaa kul n'a tee ka Irkoy hugoo goyoo feeriyanoo tee. ⁶Sargari juwalkey goo ngi goydogoo ra. *Lewi borey kone Abadantaa hooray jinawey goo kanj kokoyoo Dawda n'i tee Abadantaa saabuyanoo se. Kalimawey ne kanj Dawda g'i har waatoo kanj a ga hooray jinawey kar, a mma nee: «Nga kanj borohennataraa si ben abada.» Sargari juwalkey ga laati beeriyay heenandi ngi tenje, Izirayel kul goo ma kay. ⁷Sulaymaana na batumaa gamoo kanj goo Abadantaa hugoo jine danj jere ga Abadantaa se, a na sargari kukurantey nda *alaafiya teendi sargarey maaney kaa no din, zama alhan sargari tonadogoo kanj Sulaymaana n'a tee si hin ka sargari kukurantey zaa, nda *taasu sargarey, nda maaney.

⁸Alwaatoo din, Sulaymaana na *Tendewey jingaroo tee jirbi iyye, nga nda Izirayel kul. K'a dii za Hamat koyraa mijnoo ga hala Misira gooroo do, alžama kanj ga hanse ka beeri kaa ka margari tee. ⁹Jirbi yaahantoo hane, i na margari kayante tee. I na jirbi iyye tee i ga sargari tonadogoo talfiyanoo Irkoy ga jingaroo tee, i na jirbi iyye tana tee i ga Tendewey jingaroo tee. ¹⁰Handu iyyantoo jirbi waranka cindi hinzantoo (23to) hane, Sulaymaana na jamaa kul sallama. I ga naali, biney ga kan nda haya henney kanj Abadantaa n'i tee Dawda, nda Sulaymaana, nda nga jamaa Izirayel se.

Abadantaa yee koyne ka nga boŋ cebe Sulaymaana se

(Kokoyey 1na 9.1–9; Tarikey 2to 1.7–12)

¹¹Takaa woo nda Sulaymaana na Abadantaa *hugoo nda kokoyoo hugoo cin ka ben. Hayaa kul kanj a n'a zaa nga binoo ra Abadantaa hugoo se nda nga boŋ hugoo se, a n'i kul tee ka boori. ¹²Woo banda ga, Abadantaa na nga boŋ bangandi Sulaymaana se cijin here, a nee a se: «Ay maa ni naarayroo, ay na hugoo woo suuba hala i ma sargari kaa ya ne a ra.» ¹³Nda ay na beenaa daabu ncirni masi yee ka kara, nda ay na ndoowey danj i ma gandaa heгаа ŋaa, wala ay na sorfa sanba ay jamaa ga, ¹⁴nda ay jamaa kanj ga ay maŋnoo ga ciya na nga boŋ yeeti ganda, i n'ay naaray, i na agay ndumoo ceeci, nda i yee ngi teegoy futawey se banda, agay, ay ga maa i se za beenaa kanj ra ay goo, ay ga ngi zunuboo yaafa, ay ga ngi gandaa noo baani. ¹⁵Hō banda ga, ay moŋey ga feera, ay ga haŋajer naarayroo se kanj teendi ne ra. ¹⁶Sohō ay na hugoo woo suuba, k'a danj jere ga hala ay maŋnoo ma bara a ga hala abada, waati kul ay g'a lakkal, ay binoo goo a se. ¹⁷Ni, nda ni dira ay jine sanda takaa kanj nda ni baabaa Dawda dira ay jine ka hayaa tee nda takaa hunday kanj nda ay na ni yaamar, nda n'n'ay hantumey nda ay hantumey kanj kayandi dii, ¹⁸ay ga ni kokoytaraa tabatandi ka sawa nda woo kanj goo agay nda ni baabaa Dawda game waatoo kanj ay nee: «N'si janj ni hayroo ra boro kanj ga Izirayel borey juwal.»

¹⁹ Amma nda war mooru ay ga, war n'ay hantumey nda ay yaamarey naŋ kaŋ ay n'i daŋ war jine, nda war koy koy tanayaŋ gana ka sujudu i se, ²⁰ ay ga war dogu ka war kaa ay laboo ga kaŋ ay n'a noo war se, hugoo woo kaŋ ay n'a daŋ jere ga k'a kayandi ay maano se, ay ga wanji a, a ga tee yaasayhaya nda haarayhaya dumey kul game.

²¹ Hugu daržantaa woo kayriroo, boro kul kaŋ kaa ka bisa a jere, boraa g'a guna nda kayfi ka nee: «Macin se Abadantaa na takaa woo tee gandaa woo nda hugoo woo se?» ²² Borey ga zaabi ka nee: «I nka banda bere Abadantaa se, ngi baabey Koyoo kaŋ n'i fattandi Misira gandaa ra. I koy hanga koy tanayaŋ ka sujudu i se k'i gana. Woo se a kate i ga bonaa woo kul.»

Goy tanayan̄ kaŋ Sulaymaana n'i tee

(Kokoyey Ina 9.10–28)

8¹ Jiiri waranka (20) no Sulaymaana n'a tee ka Abadantaa *hugoo nda nga boŋ hugoo cinayanoo benandi. ²A na koyrawey cin koyne kaŋ Hiram n'i noo a se, a na Izirayel boroyan̄ gorandi i ra.

³Woo banda ga, Sulaymaana koy Hamat-Soba koyraa tangam ka hin a. ⁴A na Tadmor cin koyne kaŋ goo saajoo ra, nga nda koyrawey kul kaŋ ra a ga jinay fanji kaŋ a n'i cin Hamat. ⁵A na Bet-Horoŋ kaŋ goo beene nda Bet-Horoŋ kaŋ goo ganda cin koyne, koyra gaabanteyan̄ no kaŋ kuubandi nda cete, ganbuyan̄ kaŋ ga kufalandi goo i ga. ⁶A na Balat mo cin koyne, nda nga koyrawey kul kaŋ ra a ga jinay fanji, nda koyrawey kul kaŋ ra nga bari torkawey nda nga baryey goo. Cinari kul kaŋ a ga baa nga m'a tee, a n'i kul tee Žerizalem, nda Liban̄, nda gandaa kul kaŋ goo nga hinoo cire.

⁷Dumiyan̄ cindi gandaa ra kaŋ ti Heti borey, nda Amor borey, nda Ferezi borey, nda Hewi borey, nda Žebus borey, i man'ti Izirayel gandaa boro. ⁸Dumey wey hayroo ra, boroyan̄ ka cindi gandaa ra, wey kaŋ Izirayel borey man'i halaci. Wey din no Sulaymaana n'i daŋ waazibi goyyan ra, i cindi woo da ra hala hō. ⁹Amma Sulaymaana mana Izirayel boro kul tee tam nga goyoo se. A n'i tee wongu-ize, a na affooyan̄ tee nga wongu-izey jineborey, ka affooyan̄ tee nga bari torkawey jineborey, ka affooyan̄ tee nga baryey jineborey. ¹⁰Kokoyoo Sulaymaana goykaw jineborey hinnaa ti zangu hinka nda woyguu (250), ngi no ma jamaa hawgay.

¹¹Haya kaŋ ti Firawuuna ize woyoo, Sulaymaana n'a kaa Dawda koyraa ra k'a ka koy hugoo kaŋ a n'a cin a se ra, zama a nka nee: «Ay wande si hima ka goro Izirayel kokoyoo Dawda hugoo ra, zama nongey kaŋ ra Abadantaa sundukoo goo nka yeetandi jere ga Irkoy se.»

¹²Waatoo din Sulaymaana na *sargari kukuranteyan̄ kaa Abadantaa se Abadantaa sargari tonadogoo ga, woo kaŋ a n'a cin šiifaa se jine. ¹³A ga sargarey kaa ka sawa nda zaari kul yaamaroo, ka sawa nda Musa yaamaroo *hunanzamzaarey here, handu kayyaney se, nda jiiroo jingar hinzaa ra kaŋ ti: *Takulawey kaŋ ra dolobiri sii jingaroo, nda *Jirbiyyewey jingaroo, nda *Tendewey jingaroo. ¹⁴Ka sawa nda ašariyaa kaŋ nga baabaa Dawda n'a gorandi, a na *sargari juwalkey kondawey daŋ ngi goyey ra, a na *Lewi borey daŋ ngi goyey ra ka Irkoy saabu ka huru sargari juwalkey jine zaari kul goyoo ra, nda mo hugu mee lakkalkey kaŋ i n'i daŋ hugu mee foo kul ga ka sawa nga kondaa. Zama woo ti Irkoy boraa Dawda yaamaroo. ¹⁵Sargari juwalkey nda Lewi borey mana hibi yaamarey kaŋ kokoyoo Dawda n'i noo i se, ba haya kaŋ ti alman̄ jisidogey.

¹⁶Takaa woo nda Sulaymaana na nga goyey kul tee ka ben, k'a dii za hanoo kaŋ a na Abadantaa hugoo asaasoo tee hala nga benyanoo ga. Abadantaa hugoo tee ka ben ka boori.

¹⁷Woo banda ga, Sulaymaana koy Esiyon-Geber nda Elat koyrawey ra, Kakaarey teekoo mijoo ga, Edom gandaa ra. ¹⁸Hiram na harihiyan̄ nda boroyan̄ kaŋ ti gonian̄ harihii zurandian̄ ra sanba Sulaymaana se. Ngi nda Sulaymaana goykey too Ofir gandaa ra, i na wura kaŋ bisa ton woy cindi guu (15) zaa no din ka koy nda ey kokoyoo Sulaymaana do.

Šeba kokoy woyoo kaa ka Sulaymaana foo

(Kokoyey Ina 10.1–13)

9¹Šeba gandaa kokoy woyoo maa maapoo kaŋ Sulaymaana duu a, a kaa Žerizalem k'a sii k'a hāa ka dii nga lakkaloo. Kokoy woyoo kaa, nga nda jama beeri kaŋ goo a bande, nda yooyaŋ kaŋ ga haya hew kaanayaŋ, nda wura boobo-boobo, nda tondi hay šendayaŋ ga jeeje. A kaa Sulaymaana do ka šelaŋ a bande haya kul ga kaŋ goo nga binoo ra. ²Haya kul kaŋ nda a na Sulaymaana hāa, Sulaymaana n'a kul zaabi. Nga hāayaney kul ra, affoo sii no kaŋ šendi Sulaymaana se kaŋ a mana nga zaaboo noo. ³Šeba kokoy woyoo dii Sulaymaana lakkaloo, kokoy hugoo kaŋ a n'a cin mo a dii a, ⁴nda ŋaahayey kaŋ gorandi, nda nga borey gorodogey, a dii mo goykey goy takaa nda ngi bankaarawey, nda borey kaŋ ga huga nda nga haŋhayaa, nda ngi bankaarawey, a dii mo tintimey kaŋ nda boro ga žigi Abadantaa *hugoo ra. Waatoo kaŋ a dii woo kul, a kayfi, a gaaya. ⁵Woo ga, a nee kokoyoo se: «Waatoo kaŋ ay goo ay gandaa ra, woo kaŋ ay maar'a ni goyey ga nda ni lakkaloo ga, cimi no. ⁶Ay mana naanay woo kaŋ ga harandi, kala agay hunday kaa ka dii a nda ay moŋey. Nda cimi, woo kaŋ harandi ya ne ni ga si too ba jeroo. Woo kaŋ ay maar'a, ni lakkaloo beeriyanoo bisa a pew. ⁷Ni borey nda ni tamey maakaani, zama i goo ni jere waati kul ka maa ni lakkal šenney. ⁸Albarka ma bara Abadantaa, ni Koyoo se, kaŋ ni kan a se, a na ni gorandi nga kokoytaraa ra, zama ni Koyoo ga baa Izirayel, a ga baa nga ma nga laamaa gorandi hala abada. A na ni tee kokoy i boŋ hala ma goy nda cimi nda šerretaray.»

⁹Woo banda ga, Šeba kokoy woyoo na Sulaymaana beerandi k'a noo wura ton hinza nda jere, nda haya hew kaanayaŋ boobo-boobo, nda tondi hay šendayaŋ. Haya hew kaanaa hinnaa kaŋ a n'a noo Sulaymaana se, boro kul mana bay k'a noo a se.

¹⁰Koyne mo Hiram borey nda Sulaymaana borey kaŋ koy Ofir gandaa ra ka wura ceeci, i kate ngi bande mo santal bundu hay šenda nda tondi hay šendayaŋ. ¹¹Kaŋ i too kate, kokoyoo na santal bundey ka Abadantaa hugoo hurudogoo nda kokoyoo hugoo wanoo hanse, a na kuntijiyaŋ nda kurbuyaŋ tee donkey se. Boro mana bay ka dii wey cine Žuda gandaa ra.

¹²Haya kul kaŋ Šeba kokoy woyoo bag'a k'a hāa, kokoyoo Sulaymaana n'i kul noo a se, woo kaŋ a n'a noo a se bisa woo kaŋ a kate a kokoyoo se. Woo banda ga, nga nda nga borey willi ka koy ngi gandaa ra.

Sulaymaana almanoo nda nga daržaa

(Kokoyey Ina 10.14–29)

¹³Wuragoo kaŋ Sulaymaana ga duu a jiiiri foo kul ra man'ti kala wura ton waranka (20) ¹⁴kaŋ sii hayaa ra kaŋ a ga duu a maamalakey nda neerekey ga, nda wuragoo nda nzorfu kaaraa kaŋ Arabi gandaa kokoyey kul, nda gandaa gofornerey ga kate ey.

¹⁵Kokoyoo Sulaymaana na koray beeri zangu hinka (200) tee, affoo kul, a man'a kar kala nda wura kilo iddu cine, ¹⁶nda koray kaccu zangu hinza (300), affoo kul, a n'a kar nda wura kilo hinza cine. Kokoyoo n'i daŋ hugoo ra kaŋ se i ga nee «Libaŋ hawsa guzubaa».

¹⁷Kokoyoo na kokoy gorodoo beeri tee nda tarkunday hije, a n'a daabu nda wura alhakiika. ¹⁸Kokoy gorodogoo goo nda tintim ize iddu, cee-jisidoo goo a jine kaŋ teendi nda wura kaŋ ga hawa, kabeyaŋ goo kokoy gorodogoo caraw hinka bande, ganjihayla hinka ga kay kabey jere. ¹⁹Ganjihayla woy cindi hinka (12) goo tintim idduwaa caraw hinkaa bande. Kokoy gorodogoo din cine mana bay ka teendi kokoytaray kul se.

²⁰ Kokoyoo Sulaymaana hanpotey kul man'ti kala wura. Nga hugoo kaŋ se i ga nee «Libaŋ hawsa guzubaa» ŋaa jinawey kul mana teendi kala wura alhakiika ra. Haya kul sii i ra kaŋ teendi nda nzorfu kaaray, zama Sulaymaana waatoo ra nzorfu man'ti baffoo. ²¹ Kokoyoo goo nda harihii beeriyaŋ kaŋ ga koy nda Hiram borey Tarsis koyraa ra. Jiiri hinza kul harihii beerey ga kate wura, nda nzorfu kaaray, nda tarkunday hiŋe, nda foono, nda ciraw dumi henna.

²² Kokoyoo Sulaymaana duu maa ka bisa laboo kokoyey kul, nga almanoo nda nga lakkaloo maaganda. ²³ Aduŋna kokoyey kul ga ceeci ka dii Sulaymaana hala lakkaloo kaŋ Irkoy n'a noo a se, ŋgi ma maa a se. ²⁴ Ŋgi affoo kul ga kate nga gomnoo k'a noo a se, jinayyaŋ kaŋ teendi nzorfu kaaray, nda wura ra, nda bankaarayyaŋ, nda wongu jinayyaŋ, nda haya hew kaanayaŋ, nda bariyaŋ, nda lanbaanayaŋ. Jiiri ka kaa jiiri, takaa woo no.

²⁵ Kali zenber taaci (4.000) kaŋ ra bari hawdoo nda bari torka goo, nda bari torka zurandikaw zenber woy cindi hinka (12.000) bara Sulaymaana se, a n'i daŋ koyrawey ra kaŋ ra nga bari torkawey goo nda Žerizalem ra, kokoyoo jere. ²⁶ A goo kokoyey kul boŋ, k'a dii za Efrat isaa ga hala Filisti borey gandaa hala Misira hirroo ga. ²⁷ Kokoyoo na nzorfu kaaray boobandi Žerizalem ni mma nee labu. Sedere tuurey mo booboo gandaa ra, sanda takaa kaŋ nda jeejajyaŋey goo hondey gandaa here ra. ²⁸ Sulaymaana baryey si hun a se kala Misira gandaa nda gandawey jerey kul ra.

Sulaymaana buuyanoo

(Kokoyey 1na 11.41–43)

²⁹ Sulaymaana teegoyey cindey, ŋgi ūintinoo nda benantaa hantumandi annabi Nataŋ teegoyey fillaa ra, nda Ahiya, Silo boraa annabi ūenney ra, nda gunandikaa Yedo bangandirey citaaboo ra kaŋ ga ūelaŋ mo Nebat, Žeroboham iz'aroo ga. ³⁰ Jiiri woytaaci (40) no Sulaymaana n'a tee kokoytaraa ra, a goo Izirayel gandaa kul boŋ. A si goro kala Žerizalem. ³¹ Woo banda ga, Sulaymaana koy nga hayragey gar alaahara. I n'a sutura nga baabaa Dawda koyraa ra. Nga iz'aroo Roboham tee kokoy dogoo ra.

Roboham mana hanjajer Izirayel jamaa se

(Kokoyey 1na 12.1–15)

10¹ Roboham koy Šekem koyraa ra, zama Izirayel kul nka koy no din k'a tee kokoy. ² Waatoo kaŋ Nebat iz'aroo Žeroboham maa šennoo, a gar a goo Misira, zama a nka zuru kokoyoo Sulaymaana se ka koy tugu no din, Žeroboham kaa ka hun Misira. ³ I koy a cee a ma kaa. Žeroboham nda Izirayel kul ka koy šelaŋ Roboham se ka nee: ⁴ «Ni baabaa hanse ka jeraw fur ir boŋ. Kaa ir se gaabi goyoo ra nda jeraw beeroo ra kaŋ ra ni baabaa n'ir daŋ, woo ra ir ga alhaadimay ma ne.» ⁵ Roboham nee i se: «Wa koy jina, ne nda jirbi hinza war ma willi kate ay do.» Borey tun ka koy.

⁶ Boro beerey kaŋ ti gandaa jineborey waatoo kaŋ Roboham baabaa Sulaymaana ga huna, kokoyoo Roboham n'i hāa ka nee: «Macin ti hoyraa kaŋ war g'a noo ya ne kaŋ nda ay ga jamaa woo zaabi?» ⁷ I šelaŋ a se ka nee: «Nda n'na borohennataray tee jamaa woo se k'i kubay kubayyan henna, ka šelaŋ i se henna, i ga tee ni tamey waati kul.»

⁸ Amma Roboham wanji boro beerey hoyraa ga kaŋ i n'a noo a se. Aru soogey kaŋ ti nga alwaddaa kaŋ goo a jere, a n'i hāa. ⁹ A nee i se: «Macin ti war hoyraa? Macin nda ir ga hima ka borey wey zaabi? I nee kaŋ jeraw beeroo kaŋ ay baabaa n'a daŋ ngi ga, ya kaa a ra.» ¹⁰ Aru soogey kaŋ ti nga alwaddaa šelaŋ a se ka nee: «Borey wey kaŋ ga nee ma ne kaŋ ni baabaa na jeraw beeri fur ngi boŋ, ni, ma kaa a ra, koy nee i se kaŋ ni kabe-ize koddāa bisa ni baabaa centoo wargayan. ¹¹ Ay baabaa na jeraw beeri daŋ war ga, agay, ay ga tonton jeraa ga. Ay baabaa na war gooji nda barzuyaŋ, agay, ay ga war gooji nda dontonyaŋ.»

¹² Jirbi hinzantoo hane Žeroboham nda Izirayel jamaa kul koy Roboham do, sanda takaa kaŋ nda kokoyoo n'a har, a nka nee kaŋ jirbi hinza banda ga, i ma willi kate nga do. ¹³ Hoyraa kaŋ boro beerey n'a noo kokoyoo se, kokoyoo Roboham wanji a ga. A na borey zaabi nda šenni šendayaŋ. ¹⁴ Hoyraa kaŋ aru soogey n'a noo a se, nga no a n'a har jamaa se ka nee: «Ay ga jeraw beeri daŋ war ga, agay, ay ga tonton war se a ga, ay baabaa na war gooji nda barzuyaŋ, agay, ay ga war gooji nda dontonyaŋ.» ¹⁵ Woo ga, kokoyoo mana hanjajer jamaa se. Nda cimi, woo kul mana hun kala Irkoy do, hala šennoo kaŋ Abadantaa n'a har nda Silo boraa Ahiya mijoo k'a ka too Nebat iz'aroo Žeroboham do ma tabati.

Izirayel kokoytarāa zamna

(Kokoyey 1na 12.16–25)

¹⁶ Waatoo kaŋ Izirayel kul dii kaŋ kokoyoo mana hanjajer ngi se, i nee kokoyoo se:

«Macin baa bara ir se Dawda do?

Tubuhaya sii ir se Yišay iz'aroo do.

Izirayel borey, boro foo kul ma koy nga do,

ni, Dawda hayroo, ni hunday ma lakkal daŋ ni hugoo se.»

A tee takaa din da, Izirayel borey kul koy ngi do. ¹⁷ Haya kaŋ ti Izirayel borey kaŋ goo Žuda koyrawey ra, Roboham n'i laama. ¹⁸ Kokoyoo Roboham na Hadoram kaŋ ti waazibi goyey jineboraa donto. Amma Izirayel borey n'a warra nda tondi, a buu. Kokoyoo Roboham cahā ka žigi bari torka boŋ ka zuru ka koy Žerizalem. ¹⁹ Takaa woo nda Izirayel ture Dawda hugoo borey ga hala hō.

11 ¹ Waatoo kaŋ Roboham too Žerizalem, a na Žuda hugoo borey nda Benžameŋ alkabiilaa marga. A na wongaari boro zenber zangu nda zenber woyyaaha (180.000) zaa i ra hala i ma koy Izirayel wongu ka gandaa kul daŋ Roboham kokoytaraa cire. ² Amma Abadantaa na šenni har Irkoy bora Šemaya se ka nee: ³ «Nee Sulaymaana iz'aroo Roboham se kaŋ ti Žuda kokoyoo, nda Izirayel borey kul kaŋ goo Žuda nda Benžameŋ gandawey ra se: ⁴ «Hayaa ne kaŋ Abadantaa n'a har, a nee: «War masi žigi ka koy war armey wongu de. Wa willi, war affoo kul ma koy nga hugoo do, zama hayaa woo mana hun kala aŋay hunday do.»» Aywa, i na haŋajer Abadantaa se, i willi ka koy ngi do, i mana Žeroboham tangam.

Roboham na koyrawey noo gaabi

⁵ Roboham goro Žerizalem, a na ceteyan cin koyrayan se Žuda gandaa ra k'i noo gaabi. ⁶ A na Betelehem, nda Etam, nda Tekowa, ⁷ nda Bet-Sur, nda Soko, nda Adulam, ⁸ nda Gat, nda Mareša, nda Zif, ⁹ nda Adorayim, nda Lakiš, nda Azeka, ¹⁰ nda Sora, nda Ayalon, nda Hebron cetewey noo gaabi. Koyrayan no kaŋ kuubandi nda cete kaŋ goo Žuda nda Benžameŋ gandawey ra. ¹¹ A tonton ngi cetewey gaaboo ga, a na boŋkoyniyan gorandi i ra, a na attam, nda jii, nda *alaneb hari moora fanjidooyan tee i ra. ¹² Koyrawey wey affoo kul, a na koray beeriyan nda yaajiyan daŋ a ra. A hanse k'i noo gaabi. Žuda nda Benžameŋ gandawey ti nga wane.

Sargari juwalkey nda Lewi borey hanga Roboham bande

¹³ *Sargari juwalkey nda *Lewi borey kaŋ goo Izirayel kul ra kaa ka hun ngi laamawey kul ra ka hanga Roboham bande. ¹⁴ Lewi borey na ngi dogey nda kabehayey naŋ ka koy Žuda nda Žerizalem, zama Žeroboham nda nga iz'arey n'i ganji i ma ngi sargari juwalyan goyoo tee Abadantaa se. ¹⁵ Žeroboham ka boroyan zaa k'i tee sargari juwalkaw ngi tooru ganadogey ra ka taari koyey kaŋ ti hancinyan nda yagawyan kaŋ a n'i tee gana. ¹⁶ Izirayel alkabiilawey kul ra boroyan kaŋyan kayandi ka Abadantaa, Izirayel Koyoo gana kaa ngi bande Žerizalem ka sargari kaa Abadantaa, ngi baabey Koyoo se. ¹⁷ I na Žuda kokoytaraa faaba, i na Sulaymaana iz'aroo Roboham kokoytaraa noo gaabi, zama jiiri hinza i hanga Dawda nda Sulaymaana fondaa.

Roboham alaayaney

¹⁸ Roboham na Yerimot ize woyoo Mahalat hiiji. Yerimot man'ti kala Dawda iz'aru kaŋ a duu a nga wandoo Abihayel ga, Abihayel man'ti kala Yišay iz'aroo Eliyab ize woyoo. ¹⁹ A duu a se iz'aruyan kaŋ ti: Yewuš, nda Šemariya, nda Zaham. ²⁰ Nga banda ga, Roboham na Absalom ize woyoo hiiji kaŋ ti Maaka. Woyoo woo ka duu a se Abiya, nda Attay, nda Ziza, nda Šelomit. ²¹ Roboham baa Absalom ize woyoo Maaka ka bisa nga wandey kul nda nga *wahayey, ka gar a na wande woy cindi yaaha (18) nda wahay woydu (60) zaa. A duu iz'aru waranka cindi yaaha (28) nda ize woy woydu (60). ²² Roboham na iz'aroo kaŋ a duu a Maaka ga daŋ jine k'a tee nga armey jineboraa nda ngi boŋkoynoo, zama nga no, a baa nga m'a gorandi kokoytaraa ra. ²³ A duu lakkal ka nga izey kul zamna-zamna Žuda nda Benžameŋ gandawey koyrawey kul ra kaŋ kuubandi nda cete. A na hunay boobo noo i se, a n'i noo wande boobo.

Misira kokoyoo Šišak koy Žuda gandaa tangam

(Kokoyey 1na 14.25–28)

12¹ Waatoo kaŋ Roboham laamaa tabati, de mo nga hunday duu hinay, a na Abadantaa *ašariyaa naŋ, Izirayel kul n'a naŋ a bande. ² Roboham laamaa jiiri guwantoo ra, Misira kokoyoo Šišak koy Žerizalem tangam. Woo teendi, zama Izirayel borey na Abadantaa tooje. ³ Šišak mana tangam nda kala bari torka zenber foo nda zangu hinka (1.200) nda bari zurandikaw zenber woydu (60.000). A kaa ka hun Misira nda jamaa kaŋ si kabandi, kaŋyaŋ ti Libi boroyaŋ, nda Suk boroyaŋ, nda Kuš boroyaŋ. ⁴ A na Žuda koyrawey kaŋ kuubandi nda cete dii, a too kate Žerizalem. ⁵ Aywa, annabi Šemaya koy Roboham nda Žuda boŋkoyney do kaŋ zuru ka koy Žerizalem ka cere gar no din waatoo kaŋ Šišak goo ma man kate. A nee i se: «Hayaa ne kaŋ Abadantaa n'a har, a nee: «War, war n'ay naŋ, agay mo ga war naŋ Šišak kaboo ra.»

⁶ Izirayel boŋkoyney nda kokoyoo na ngi boŋ yeeti ganda, i nee: «Abadantaa ga šerre.» ⁷ Waatoo kaŋ Abadantaa dii kaŋ i na ngi boŋ yeeti ganda, a na šenni har Šemaya se ka nee: «I na ngi boŋ yeeti ganda, ay s'i halaci, ne nda kayna ay g'i noo fondo i ma mulay. Ay futuroo si kaŋ Žerizalem ga ka Šišak k'a halaci. ⁸ Amma woo kul, i ga tee nga baŋney, woo ra i ga dii hayaa kaŋ goo boro ma goy ya ne nda boro ma goy gandawey kokoyey se game.»

⁹ Misira kokoyoo Šišak koy Žerizalem tangam. A na Abadantaa *hugoo almanoo nda kokoyoo hugoo almanoo zaa. A na hayaa kul zaa. Korawey kaŋ Sulaymaana n'i tee nda wura, a n'i zaa. ¹⁰ Kokoyoo Roboham na alhan korayyaŋ tee dogey ra k'i talfi lakkalkey jineborey ga kaŋ ga kokoyoo hugoo miŋoo lakkal. ¹¹ Waati kul kaŋ kokoyoo koy huru Abadantaa hugoo ra, nga lakkalkey na korawey zaa ngi bande ka koy, woo banda ga, i g'i ka willi lakkalkey hugoo do.

¹² Zama Roboham na nga boŋ yeeti ganda, Abadantaa futuroo hun a bande, a man'a halaci hala a ma ben pat. Haya hennayaŋ cindi koyne Žuda gandaa ra.

Roboham kokoytaraa waatoo benantaa

(Kokoyey 1na 14.21–24, 29–31)

¹³ Kokoyoo Roboham tabati Žerizalem ra, a koy a ga ka laama. Jiiri woytaaci cindi foo (41) bara a se waatoo kaŋ a ga huru kokoytaraa ra. A na jiiri woy cindi iyye (17) tee kokoytaraa ra, a si goro kala Žerizalem, koyraa kaŋ Abadantaa n'a suuba Izirayel alkabiilawey koyrawey kul ra ka nga maapoo daŋ a ga. Jlaŋoo maapoo man'ti kala Naama, Amoŋ boro no. ¹⁴ Roboham na goy futu tee, zama a mana nga binoo ka Abadantaa ibaayoo ceeci.

¹⁵ Roboham teegoyey, ngi šintinoo nda benantaa hantumandi annabi Šemaya nda gunandikaa Iddo kissawey ra. Waati kul wongu goo Roboham nda Žeroboham game.

¹⁶ Woo banda ga, Roboham koy nga hayragey gar alaahara. I n'a sutura nga baabey jere Dawda koyraa ra. Nga iz'aroo Abiya tee kokoy dogoo ra.

Waatoo kaŋ Abiyam ga Žuda laama

(Kokoyey Ina 15.1–8)

13¹ Kokoyoo Žeroboham laamaa jiiri woy cindi yaahantoo (18to) ra, Abiya tee Žuda gandaa se kokoy. ²A na jiiri hinza tee kokoytaraa ra, a si goro kala Žerizalem. Naŋoo maŋoo ti Mikaya, Uriyel, Gibeya bora a ize woy no. Wongu goo Abiya nda Žeroboham game.

³ Abiya kaa ka wongu, nga nda wongu-ize wongaariyaŋ, aru kabe kaana suubante boro zenber zangu taaci (400.000). Žeroboham na nga wongu-ize wongaari boro zenber zangu yaaha (800.000) marga jama-jama, i kul ti aru kabe kaana suubanteyaŋ. ⁴ Abiya žigi Semarayim tondi hondoo ga kaŋ goo Efrayim tondi hondey ra, a nee: «Wa haŋa daŋ ya ne, Žeroboham nda Izirayel kul! ⁵ War nka si bay kaŋ Abadantaa, Izirayel Koyoo nka Dawda noo Izirayel kokoytaraa hala abada nda *amaana ciiri-ciirante^d nga nda nga iz'arey se? ⁶ Amma Dawda iz'aroo Sulaymaana, nga tamoo Žeroboham kaŋ ti Nebat iz'aroo tun ka ture nga koyoo ga. ⁷ Boro yaadayaŋ, nda boro attabiya futukoyniyaŋ kaa ka marga a do ka kay Sulaymaana iz'aroo Roboham se. Roboham ga zanka, a sii nda gaabi ka kay i se. ⁸ Sohō war ga nee kaŋ war goo nda gaabi ka kay Abadantaa kokoytaraa kaŋ goo Dawda iz'arey kabey ra se, zama war man'ti kala jama beeri, wura yagawey goo war kone kaŋ Žeroboham n'i kar war se hala i ma tee war koyey. ⁹ War mana Abadantaa *sargari juwalkawyaŋ gaaray kaŋ ti Haruna iz'arey nda *Lewi borey, war mana sargari juwalkawyaŋ tee war boŋ se sanda gandawey jerey jamawey cine wala? Boro kul kaŋ kaa nda yagaw foo nda gaaru iyye hala a ma huru sargari juwalkawtaray, bora ga tee sargari juwalkaw, ka gar a ga goy hayayaŋ se kaŋ man'ti koy. ¹⁰ Haya kaŋ ir g'a bay man'ti kala Abadantaa ti ir Koyoo, de mo ir man'a naŋ, sargari juwalkey kaŋ ga Abadantaa goyoo tee ti Haruna iz'arey, nda Lewi borey, i ga ngi goyoo tee. ¹¹ Subbaahi kul nda cijin kul i ga *sargari kukuranteyaŋ nda dugu hew kaanayaŋ dullandi Abadantaa se. Ir ga takulaa kanandi taabaloo kaŋ ga henan ga, cijin kul ir ga fitillawey diinandi kaŋ goo wura fitilla gorodogey ga, zama ir ga gaabandi Abadantaa, ir Koyoo goyoo ma tee. Amma war, war n'a naŋ. ¹² Irkoy ti ir boŋkoynoo, sargari juwalkey goo ir bande, de laati beeriyaŋ goo ir kone k'i hēnandi ka war tangam. Izirayel borey, war masi wongu Abadantaa, war baabey Koyoo bande, zama war si duu a ga hinay.»

¹³ Žeroboham na nga borey jere foo sanba i ma monno-monno Žuda borey se banda. Nga nda nga borey jere faa goo Žuda borey tenje, woo ra i na Žuda borey daŋ game. ¹⁴ Žuda borey peli, i dii kaŋ ngi diyandi jine nda banda. I kaati ka Abadantaa cee, sargari juwalkey ga laati beerey kar. ¹⁵ Žuda borey na kuwwa kar, Žuda borey kuwwaa ga, Irkoy na Žeroboham nda Izirayel kul kar Abiya nda Žuda jine. ¹⁶ Izirayel borey zuru ka hun Žuda ra, Irkoy n'i daŋ Žuda borey kabey ra. ¹⁷ Abiya nda nga borey hin ey hinay beeri, Izirayel aru kabe kaana boro zenber zangu guu (500.000) maray ka kaŋ ka buu. ¹⁸ Waatoo din Izirayel borey kayna, Žuda borey duu gaabi, zama i nka ngi boŋ wakkal Abadantaa, ngi baabey Koyoo ga. ¹⁹ Abiya na Žeroboham gaarandi ka koyrayaŋ taa a kone kaŋ ti: Betel, nda nga koyra kanbey, nda Yešana nda nga koyra kanbey, nda Efrog nda nga koyra kanbey.

²⁰ Žeroboham mana yee koyne ka duu gaabi Abiya waati. Woo banda ga, Abadantaa n'a kar, a buu. ²¹ Amma Abiya duu gaabi. A hijji woy woy cindi taaci (14), a duu iz'aru waranka cindi hinka (22) nda ize woy woy cindi iddu (16).

²² Abiya teegoyey cindey, nda nga dira takaa, nda woo kaŋ a n'a har, i hantumandi annabi Iddo kissawey citaaboo ra. ²³ Abiya koy nga hayragey gar alaahara, i n'a

^d13.5 Woo ti amaana kaŋ si hin ka tun, Sargarey 2.13; Kabuyaney 18.19.

sutura Dawda koyraa ra. Nga iz'aroo Asa tee kokoy dogoo ra. Asa laama waati
gandaa lakkalkanay jiiri woy (10).

Waatoo kaŋ Asa ga Žuda laama

(Kokoyey Ina 15.9–11)

14¹Asa na hayayaŋ tee kaŋ ga boori, i ga henan Abadantaa, nga Koyoo jine. ²A na koy waaney tooru ganadogey nda sargari kaadogey kayri, a na tondi kayantey say, a na *Ašera bundu toorey dunbu. ³A nee Žuda borey se kaŋ i ma Abadantaa, ngi baabey Koyoo ceeci, i ma *ašariyaa nda yaamarey ka dira. ⁴Žuda koyrawey kul ra, a na tooru ganadogey, nda dugu dullandi dogey kul kayri. Nga laamaa waati lakkalkanay tee. ⁵A na koyrayaŋ kaŋ kuubandi nda cete cin Žuda ra, gandaa lakkalkanay, jiirey din ra wongu mana kaa a ga, zama Abadantaa n'a noo hunanzamay. ⁶A nee Žuda se: «Ir ma koyrawey wey cin, ir m'i kuubi nda cete, nda soorohugu kukuyaŋ, nda ganbuyaŋ kaŋ ga kufalyaŋ goo. Gandaa goo ir jine, zama ir nka Abadantaa, ir Koyoo ceeci, ir n'a ceeci, a n'ir noo hunanzamay nongoo kul here.» I cina, i feeri.

⁷Asa wongu-izey man'ti kala Žuda aru zenber zangu hinza (300.000) kaŋ kone koray beeri nda yaaji goo, nda Benžameŋ boro zenber zangu hinka nda zenber woyyaaha (280.000) kaŋ kone koray kaccu goo, i ga wan biraw karyan, maanaa i kul man'ti kala wongaariyaŋ. ⁸Kuš boraa Zera fatta ka koy i tangam nda wongu-ize jama boro miliyoŋ foo (1.000.000) nda bari torka zangu hinza (300), a man hala Mareša. ⁹Asa fatta k'a kubay, i marga jama-jama Sefata gooroo ra, Mareša jeroo ga. ¹⁰Asa na Abadantaa, nga Koyoo cee, a nee: «Abadantaa, ni no ma hin ka yalaafante faaba, takaa din da ni no ma hin ka gaabikoyni faaba. Abadantaa, ir Koyoo, ir faaba, zama ni ga ir ga felle, ni maapoo sabbu se ir fatta ka kaa ka jamaa woo tangam. Abadantaa, ni ti ir Koyoo, masi naŋ adamize ma hin ni.» ¹¹Abadantaa na Kuš borey kar Asa nda Žuda borey se, Kuš borey zuru. ¹²Asa nda nga jamaa n'i gaarandi hala Gerar, Kuš borey mana hin ka ngi boŋ hallasi, i halacandi Abadantaa nda nga wongu-ize jamaa jine. I na *alganiima beeri ka koy. ¹³I na Gerar koyra kanbey kul wongu, zama Abadantaa nka hunburay daŋ biney ra, i na koyrawey kul hayey kom, woo gar haya boobo goo koyrawey din ra. ¹⁴I na adabba kaley say, i na alman buuna boobo nda yoo ka koy. Woo banda ga, i willi Žerizalem.

Asa na alkawlu daɗ nga nda Abadantaa game

(Kokoyey 1na 15.12–15)

15¹ Irkoy *Hundoo zunbu Obed iz'aroo Azariya ga. ² A fatta ka Asa kubay ka nee a se: «Asa, nda Žuda borey kul, nda Benžameɗ borey, wa haɗajer ya ne! Abadantaa goo war bande nda war goo a bande. Nda war g'a ceeci, a ga naɗ war ma duu nga, nda war n'a fur, a ga war fur. ³ Waati kuku tee kaɗ Irkoy kaɗ ti cimikoynoo sii Izirayel, *sargari juwalkaw kaɗ ga cawandi sii no, *ašariyaa sii no. ⁴ Amma ngi binemaraa ra i willi kate Abadantaa, Izirayel Koyoo ga, i n'a ceeci, a naɗ i ma duu nga. ⁵ Alwaatey din ra, alaafiya nda lakkalkanay sii boro kul se naarumay ra, zama lakkaltunay beeri zunbu gandaa borey kul ga. ⁶ Ganda foo ga ganda foo kar, koyra foo ga koyra foo kar, zama Irkoy na lakkaltunay dumi kul zumandi i ga. ⁷ Amma war, wa albarka daɗ war boɗ ra, war biney masi hun, zama war teegoyey ga duu alhaku.»

⁸ Waatoo kaɗ Asa maa annabi [Azariya,] Obed [iz'aroo] šenney, a duu bine ka haya harramantey derandi Žuda nda Benžameɗ gandawey kul ra, nda koyrawey kaɗ a n'i dii Efrayim tondi hondey koyrawey ra. A na Abadantaa sargari tonadogoo hanse kaɗ goo Abadantaa šiifaa jine. ⁹ A na Žuda borey kul, nda Benžameɗ borey, nda Efrayim borey marga, nda Manase borey nda Simewoɗ boro taabušantey kaɗ goo i ra. Waatoo kaɗ i dii kaɗ Abadantaa, nga Koyoo goo a bande, Izirayel boro boobo hanga a. ¹⁰ I marga Žerizalem Asa laamaa jiiri woy cindi guwantoo (15to) handu hinzantoo ra. ¹¹ Hanoo din, *alganiimaa kaɗ i kate a ra, i na adabba beeri kobsi zangu iyee (700) nda alman buuna boɗ zenber iyee (7.000) kaa sargari Abadantaa se. ¹² I na *amaana zaa kaɗ ngi ga hawa Abadantaa, ngi baabey Koyoo ga nda ngi biney kul nda ngi hundey kul. ¹³ Boro kul kaɗ si Abadantaa, Izirayel Koyoo ceeci ga hima ka wiiyandi, boro beeri wala ikaccu no, aru wala woy no. ¹⁴ I na ngi jindey jer ka alkawlu zaa Abadantaa se nda kobiyar, nda laati beeri nda hilli hēeniyar. ¹⁵ Žuda kul jaali nda alkawloo woo, zama ngi biney kul nda i n'a zaa, ngi anniyaa kul nda i na Abadantaa ceeci, nga mo naɗ i ma duu nga. Abadantaa n'i noo hunanzamay nongoo kul here.

¹⁶ Haya kaɗ ti Maaka, kokoyoo Asa jaa, a na kokoy jaataraa fuulaa kaa a ga, zama a nka haya harramante kaɗ ti tooru tee *Ašera maapoo ga. Asa na nga haya harramantaa kayri k'a tee hamni, a koy a ton Sederɗ gooroo ra. ¹⁷ Amma tooru ganadogey mana ben Izirayel ra, ba kaɗ se Asa hunaroo kul ra a hanga Irkoy nda nga binoo kul. ¹⁸ A kate Irkoy *hugoo ra hayey kaɗ nga baabaa n'i daɗ jere ga, nda hayey kaɗ nga hunday n'i daɗ jere ga, nzorfu kaaraa, nda wuragoo, nda jinay dumiyar. ¹⁹ Wongu mana yee koyne ka tee hala Asa laamaa jiiri waranza cindi guwantoo (35to) ra.

Wongu huru Asa nda Izirayel kokoyoo Bayeša game

(Kokoyey 1na 15.16–22)

16¹Asa laamaa jiiri waranza cindi idduwantoo (36to) ra, Izirayel kokoyoo Bayeša koy Žuda gandaa tangam. A na ceteyan cin Rama se hala boro masi duu ka huru ka fatta Žuda kokoyoo Asa do. ²Asa na nzorfu kaaray nda wura kan goo Abadantaa *hugoo alman jisidogoo ra nda almanoo kan goo kokoyoo hugoo alman jisidogoo ra fattandi, a dan ka nee Siiri kokoyoo Ben-Hadad se kan si goro kala Damas koyraa ra: ³«Amaana ma huru agay nda ni game sanda takaa kan nda a goo ay baabaa nda ni baabaa game. Guna, ay ga nzorfu kaaray nda wura sanba ma ne. Woo ga, ma koy amaanaa hasara kan goo ni nda Izirayel kokoyoo Bayeša game, woo ra a ga mooru ay ga.» ⁴Ben-Hadad yadda kokoyoo Asa šennoo. A na nga wongu-izey jineborey sanba i ma koy Izirayel koyrawey tangam. I na Iyoŋ, nda Dan, nda Abel-Mayim koyrawey, nda Neftali gandaa koyrawey jinay fanjidogey kul kar. ⁵Waattoo kan Bayeša maar'a, a fay nda ka Rama koyraa cetewey cin, a na goyey kayandi. ⁶Woo ga, kokoyoo Asa na Žuda borey kul dii, a na tondey kan nda Bayeša ga Rama cin, nda bundey zaa ka Geba nda Mispa koyrawey cin.

Asa na gunandikaa Hanani dan kasu

⁷Waattoo woo, gunandikaa Hanani koy Žuda kokoyoo Asa do, a nee a se: «Haya kan se n'na ni boŋ felle Siiri kokoyoo ga, mana ni boŋ felle Abadantaa, ni Koyoo ga, woo maaganda se Siiri kokoyoo wongu-ize jamaa hun ni ra. ⁸Kuš borey nda Libi borey mana marga ka tee wongu-ize jamaa gaabante, nda bari torkayan nda bari kaarukawyan boobo-boobo wala? Woo kul, Abadantaa n'i dan ni kaboo ra, zama n'na ni boŋ felle a ga. ⁹Zama Abadantaa moyey ga aduŋna kul yaara ka guna borey kan ga nga gana nda ngi biney kul, hala nga m'i faaba. Woo ra n'na lakkal janante goy tee. Hō banda ga, n'si fay nda wongu.» ¹⁰Asa futu gunandikaa ga, a n'a dan kasu, zama a futu a ga šennoo kan a n'a har se. Alwaattoo woo, Asa na boro tanayan šiita jamaa ra.

Asa laamaa benantaa

(Kokoyey 1na 15.23–24)

¹¹Asa teegoyey, ngi šintinoo nda benantaa hantumandi Žuda nda Izirayel kokoyey taarikey citaaboo ra. ¹²Asa laamaa jiiri waranza cindi yaggantoo (39to) ra, wirci kan hanse ka laala n'a dii nda cewey, woo kul, ba nga wircoo waati a mana Abadantaa ceeci, safarkey do a koy. ¹³Asa koy nga hayragey gar alaahara. A buu nga laamaa jiiri woynaaci cindi faantoo (41to) ra. ¹⁴I n'a sutura *saaraa ra kan a n'a kaa nga boŋ maapoo ga Dawda koyraa ra. I n'a kanandi nongu ra kan ra turaari hew kaanayan goo nda turaari jaamanteyan kan turaari hansekey n'i tee. I na nuune beeri diinandi maapoo ga.

Žozafat laamaa waatoo nda nga laadirtaraa Irkoy here

17¹ Žozafat tee kokoy nga baabaa Asa dogoo ra. A na albarka daŋ nga boŋ ra ka Izirayel borey wongu^e. ²A na wongu-ize jama daŋ Žuda koyrawey kul kaŋ kuubandi nda cete ra, ka wongu-ize jineboroyaŋ gorandi Žuda gandaa ra, nda Efrayim koyrawey ra kaŋ nga baabaa Asa n'i dii. ³Abadantaa goo Žozafat bande, zama a nka hanga fondo jina-jinawey bande kaŋ bande nga baabaa Dawda hanga ey, a mana toorey kaŋ se i ga nee*Bal gana, ⁴amma a nka nga baabaa Koyoo ceeci, a hanga nga yaamarey kaŋ man'ti hayaa kaŋ Izirayel n'a tee. ⁵Abadantaa na nga laamaa tabatandi kaboo ra, Žuda borey kul ga kate gomniyaŋ Žozafat se. A duu alman beeri nda addawla beeri. ⁶A na Abadantaa fondawey gana nda nga binoo kul, de mo a na tooru ganadogey nda *Ašera bundu toorey kul derandi Žuda gandaa ra.

⁷Žozafat laamaa jiiri hinzantoo ra, a na nga boŋkoyney Ben-Hayel, nda Abdiyas, nda Zakariya, nda Netaniyel, nda Mikaya sanba i ma koy Žuda gandaa koyrawey ra ka cawandi. ⁸A na *Lewi boroyaŋ sanba i bande kaŋyaŋ ti Šemaya, nda Netaniya, nda Zebadiya, nda Asayel, nda Šemiramot, nda Žonataŋ, nda Adoniya, nda Tobiya, nda Tob-Adoniya, nda mo *sargari juwalkey Elišama nda Žoram. ⁹I na Žuda borey cawandi Abadantaa *ašariyaa tiiraa kaŋ goo i kone. I na Žuda koyrawey kul dira i ga jamaa cawandi.

Žozafat duu gaabi beeri

¹⁰Gandawey laamawey kul kaŋ ga Žuda gandaa kuubi k'a bere, Abadantaa hunburay n'i kar, i mana Žozafat wongu. ¹¹Filisti boroyaŋ kate Žozafat se gomniyaŋ nda ka nooru bana a se alkaasi. Laarabey mo kate a se alman buuna, nda gaaru boŋ zenber iyye nda zangu iyye (7.700), nda jindaaru boŋ zenber iyye nda zangu iyye (7.700). ¹²Žozafat mma koy de a ga tonton ka jer beene. A na wongu huguyaŋ nda koyrayaŋ kaŋ ra jinay ga fanji cin Žuda gandaa ra. ¹³A na jinay boobo fanji waatey kaŋ ga kaa se Žuda koyrawey ra, nda wongu-izeyaŋ, nda wongaariyaŋ Žerizalem ra. ¹⁴I kabandi hugu ka koy hugu, ngi hinnaa ti: Žuda alkabiilaa ra, wongu-ize jamawey jineboraa ti Adna, wongaari boro zenber zangu hinza (300.000) goo a bande. ¹⁵Nga jere Yohanaŋ goo kaŋ bande aru zenber zangu hinka nda zenber woyyaaha (280.000) goo, nga ti ngi jineboraa. ¹⁶Nga mo jere Zikri iz'aroo Amasiya goo kaŋ na nga boŋ noo Abadantaa se, wongaari zenber zangu hinka (200.000) goo a bande. ¹⁷Benžameŋ alkabiilaa ra, Elyada, wongaari no, aru zenber zangu hinka (200.000) kaŋ kone biraw nda koray goo, goo a bande, ¹⁸nga jere Yozabad goo, aru zenber zangu nda zenber woyyaaha (180.000) kaŋ kone wongu jinay goo, goo a bande. ¹⁹Wey ti borey kaŋ goo kokoyoo goyoo ra, bila wey kaŋ kokoyoo n'i gorandi Žuda koyrawey kul ra kaŋ kuubandi nda cete.

^e17.1 A na albarka daŋ nga boŋ ra ka Izirayel borey wongu, Ebere šenni ra, almaganaa faa ti A na nga laamaa tabatandi Izirayel boŋ.

Žozafat tee Izirayel kokoyoo Akab bande affoo

(Kokoyey Ina 22.1–4)

18¹ Žozafat duu alman boobo nda addawla beeri. A na hiijay daŋ nga hugoo nda Akab hugoo game. ² Jiiri kaynayaŋ banda ga, a koy Akab do *Samari. Akab na alman buuna, nda alman beeri boobo wii nga nda jamaa se kaŋ goo a bande. Woo banda ga, a n'a tusa ngi ma koy Ramot koyraa kaŋ goo Galad gandaa ra tangam. ³ Izirayel kokoyoo Akab nee Žuda kokoyoo Žozafat se: «N'ga hanga ay bande ka koy Ramot wongu Galad ra wala?» Žozafat nee a se: «Agay nda ni man'ti kala sanda affoo, ay jamaa nda ni jamaa man'ti kala sanda affoo, ay ga koy ni bande ka wongu.»

Miše nda Izirayel annabey cindey mana kay haya foo ga

(Kokoyey Ina 22.5–28)

⁴ Žozafat nee Izirayel kokoyoo se: «Ay g'a wiri ni ga, ma Abadantaa hoyraa wiri jina.» ⁵ Izirayel kokoyoo na annabey marga, i ga too boro zangu taaci (400). A n'i hãa ka nee: «Ir ma koy Ramot kaŋ goo Galad gandaa ra wongu wala ya si koy?» Annabey nee: «Žigi ka koy, Irkoy ga koyraa daŋ ni kaŋ ti kokoyoo kaboo ra.» ⁶ Amma Žozafat nee: «Abadantaa annabi kul sii no koyne kaŋ nda ir ga hin ka Abadantaa ibaayoo ceeci wala?» ⁷ Izirayel kokoyoo nee Žozafat se: «Aru folloku ka cindi kaŋ nda ir ga hin ka Abadantaa ibaayoo ceeci, amma agay, ay ga konna a, zama a si haya henna baffoo har ay ga, waati kul ifutu de no a g'a har. Yimla iz'aroo Miše no.» Žozafat nee: «Kokoyoo, masi woo har.» ⁸ Izirayel kokoyoo na goykaw beeri foo ce ka nee a se: «Cahã ka Yimla iz'aroo Miše ceeci kate.»

⁹ Woo gar Izirayel kokoyoo nda Žuda kokoyoo Žozafat, affoo kul goo ma goro nga kokoy gorodogoo ra, kokoy darbawey goo jindey ra, i si goro kala farroo kaŋ goo *Samari koyraa mijoo ga. Annabey kul ga annabitaray tee jiney ra. ¹⁰ Kenana iz'aroo Sedesiyas na guuru hilliyay tee, a nee: «Hayaa ne kaŋ Abadantaa n'a har, a nee: «N'ga Siiri borey tuti nda hilley hala i ma halaci ka ben.» ¹¹ Annabey jerey kul na šenni follokaa har ka nee: «Koy Ramot, Galad gandaa ra, n'ga hin ey, Abadantaa ga koyraa daŋ kokoyoo kaboo ra.»

¹² Dontokaa kaŋ koy Miše cee, nee Miše se: «Annabey kul yadda ka tee mee foo ka ihenna har kokoyoo se. Ay g'a wiri ni ga, ma naŋ ni šennoo nda ngi wanoo ma tee affoo, ma ihenna har.» ¹³ Amma Miše nee: «Ay ga žee nda Abadantaa kaŋ ga huna maŋnoo, woo kaŋ ay Koyoo g'a har hinne no ay g'a har.»

¹⁴ Waatoo kaŋ Miše too kokoyoo do, kokoyoo nee a se: «Miše, ir ma koy Ramot koyraa kaŋ goo Galad gandaa ra wongu wala ya si koy?» Miše nee: «Wa koy, war ga zaame, i ga kaŋ war kabey ra.» ¹⁵ Amma kokoyoo nee a se: «Cee marje no ay ga ni žeendi hala ma cimoo hinne har ya ne Abadantaa maŋnoo ga?» ¹⁶ Woo ga, Miše nee:

«Ay dii Izirayel borey kul ga say-say tondi hondey boŋ
ma nee alman kur kaŋ sii nda kurkaw.

Woo se Abadantaa nee:

«Borey wey sii nda jineboro,
boro foo kul ma koy nda baani nga hugoo do.»

¹⁷ Izirayel kokoyoo nee Žozafat se: «Ya na nee ma ne kaŋ a si haya henna kul har ay ga, ifutu de no a g'a har.» ¹⁸ Miše yee ka nee: «Aywa, wa haŋajer Abadantaa šennoo se. Ay dii Abadantaa a ga goro nga kokoy gorodogoo ra, beenaa hayey kul ga kay a jere, kabe gumaa nda iwaawaa ga. ¹⁹ Abadantaa nee: «May no ma Izirayel kokoyoo Akab fafagay hala a ma koy Ramot koyraa kaŋ goo Galad gandaa ra tangam, de mo a ga wiiyandi?» Beenaa hayey, affoo kul na nga wanoo har. ²⁰ I

goo woo da ra kaŋ hundi foo fatta ka kaa ka kay Abadantaa jine ka nee: «Ay g'a fafagay.» Abadantaa n'a hãa ka nee: «Taka foo no n'g'a tee?»²¹ A nee: «Ay ga fatta ka tee hundi kaŋ ga taari daŋ nga annabey kul mijey ra.» Abadantaa nee: «Šikka sii a ra, n'g'a fafagay, n'ga hin, fatta ka koy a tee.»²² Miše nee koyne: «Aywa, takaa woo da ka tee, sohõ Abadantaa na hundi kaŋ ga taari šenni har daŋ ni annabey mijey ra, zama Abadantaa ka bone kayandi ma ne.»

²³ Kenana iz'aroo Sedesiyas man Miše k'a kar garboo ga ka nee: «Fondo foo nda Abadantaa *Hundoo fatta ay ra ka koy šelaŋ ma ne?»²⁴ Miše nee: «N'ga kaa ka dii a han kaŋ ni koy tugu hugu ka koy hugu ra.»²⁵ Izirayel kokoyoo nee: «Wa Miše dii ka koy nda a koyraa goforneroo Amoŋ nda kokoyoo iz'aroo Yowaš do.»²⁶ War ma nee: «Kokoyoo nee: “Wa aroo woo daŋ kasaa ra, war ma cindi k'a noo ŋaayan kayna nda hari kayna hala waati kaŋ ra ay willi kate nda baani.”»²⁷ Amma Miše nee: «Nda ni willi kate nda baani, adiši Abadantaa mana šelaŋ nda ay mijoo.» Miše yee koyne ka nee: «Jamaa, war kul ma maa.»

Kokoyoo Akab buu wongoo ra

(Kokoyey 1na 22.29–40)

²⁸ Izirayel kokoyoo nda Žuda kokoyoo Žozafat koy Ramot koyraa kaŋ goo Galad gandaa ra tangam.²⁹ Izirayel kokoyoo nee Žozafat se: «Ay g'ay boŋ bere ka koy wongoo ra. Ni, ma ni kokoy bankaarawey daŋ.» Woo ga, Izirayel kokoyoo na nga boŋ bere, i koy wongoo ra.³⁰ Siiri kokoyoo na nga bari torka boŋkoyney yaamar kaŋ i masi boro kaccu wala boro beeri tangam nda man'ti Izirayel kokoyoo hinne.³¹ Waatoo kaŋ torka boŋkoyney dii Žozafat, i nee: «Izirayel kokoyoo no.» I n'a kuubi k'a bere k'a tangam, amma Žozafat kaati ka ciya, Abadantaa n'a soolam. Irkoy n'i moorandi Žozafat.³² Torka boŋkoyney dii kaŋ man'ti Izirayel kokoyoo no, i mooru a ga.

³³ Waatoo woo, aru foo na nga biraa cetaw, a koy duu Izirayel kokoyoo, a n'a kar koraa nongu feerante ra. Kokoyoo nee torka zurandikaa se: «Bere k'ay ka fatta wongoo ra, zama ay maray.»³⁴ Hanoo woo, wongoo hanse ka koron hala nongu kaŋ ra Izirayel kokoyoo mma kay torkaa ra ka Siiri borey tangam hala aluulaa ra, a faati waynaa kaŋyanoo waati.

Žozafat na alkaaliyaŋ gorandi Žuda ra

19¹ Žozafat, Žuda gandaa kokoyoo willi kate nga hugoo do Žerizalem nda baani nda alaafiya. ² Žehu, gunandikaa Hanani iz'aroo fatta k'a kubay ka nee kokoyoo Žozafat se: «Boro futu ga hima ka faabandi wala? N'ga baa borey kaŋ ga konna Abadantaa wala? Woo maaganda se Abadantaa futuroo ga kaŋ ni ga. ³ Amma woo kul, n'na haya henna fooyaŋ tee, zama n'na *Ašera bundu toorey derandi gandaa ra, de mo n'na Irkoy ceci nda ni binoo kul.»

⁴ Žozafat cindi Žerizalem. Woo banda ga, a tun ka naaru ka gandaa dira za Ber-Šeba hala Efrayim tondi hondey ra, a n'i yeetandi Abadantaa ga kaŋ ti ngi baabey Koyoo. ⁵ A na alkaaliyaŋ gorandi gandaa ra, Žuda koyrawey kul kaŋ kuubandi nda cete, koyra foo kul ra. ⁶ A nee alkaaley se: «War ma lakkal daŋ war goy takaa se, man'ti adamizeyaŋ se war ga ciiti, Abadantaa se war ga ciiti kaŋ goo war bande waati kaŋ war ga ciiti. ⁷ Sohō, yala Abadantaa hunburaa ma bara war ra, wa hawgay, wa lakkal daŋ war dira takaa se, zama Abadantaa, ir Koyoo si baa haya kaŋ si šerre, a si baa ka borey bisandi cere, a si baa sufuray taayan.» ⁸ Takaa din da Žerizalem ra, Žozafat na *Lewi boroyaŋ gorandi, nda *sargari juwalkawyaŋ, nda Izirayel borey hugu boŋyaŋ kaŋyaŋ ma ciiti dunbu Abadantaa maŋoo ga. I si goro kala Žerizalem. ⁹ A n'i yaamar ka nee i se: «War ma goy nda Abadantaa hunburaa, nda laadirtaray, nda bine foo. ¹⁰ Waati kul kaŋ war armye kaŋ goo ngi koyrawey ra kate war do ciiti kaŋ ti boro wiyaŋ šenni, wala ašariya šenni, wala yaamar šenni, wala hantumey šenni, wala hantumey kaŋ kayandi šenni, war ma kašeta i ga hala i masi kaa ka Abadantaa tooje, hala nga futuroo masi kaŋ war nda war armye boŋ. Takaa woo no war m'a tee, woo ra taali sii war ga. ¹¹ *Sargari juwalkey jineboraa Amariya ga tee war boŋkoynoo Abadantaa šenni kul kaŋ no ra. Isimayel iz'aroo Zebadiya, Žuda hugoo borey boŋkoynoo ga tee war jineboraa kokoyoo šenni kul kaŋ no ra. Lewi borey goo war jine sanda goy juwalkaw. Wa albarka daŋ war boŋ ra war ma goy, de mo yala Abadantaa ma bara bora bande kaŋ ga goy henna tee.»

Žuda gandaa tangamandi, ŋaarayroo kaŋ Žozafat n'a tee

20¹Woo banda ga, Mowab borey nda Amoj borey nda Mawoj borey kaŋ kara i ga kaa ka Žozafat tangam. ²Boroyaj kaa ka nee Žozafat se: «Alžama beeri goo ma kaa ni ga ka hun teekoo boŋ faa ga za Siiri gandaa ra, de mo i goo Hasasoŋ-Tamar, maanaa En-Gedi.»

³Žozafat hunbur, a kayandi nga ma Abadantaa ceeci. A daŋ kaŋ Žuda gandaa kul ma meehaw. ⁴Žuda borey marga ka Abadantaa faabaroo ceeci, borey hun Žuda koyrawey kul ra ka kaa ka Abadantaa ceeci. ⁵Žozafat kay Žuda borey margaroo nda Žerizalem borey margaroo game Abadantaa *hugoo ra, batuma taagaa jine. ⁶A nee: «Abadantaa, ir baabey Koyoo, man'ti ni ti Irkoy kaŋ goo beenaa ra, man'ti ni no ni hinoo goo gandawey laamawey kul boŋ wala? Gaabi nda hini sii kala ni kaboo ra, boro kul si hin ka kay ni jine. ⁷Man'ti ni ti ir Koyoo kaŋ na gandaa woo borey gaaray Izirayel, ni jamaa jine, ka gandaa woo noo hala abada ni ceroo Ibrahima hayroo se? ⁸I goro a ra, i na nongu henanante cin a ra ma ne ni maapoo ga ka nee: ⁹«Nda haya futu duu ir, a ma tee takuba, wala ciiti, wala sorfa, wala heray, ir kay hugoo woo jine, ni jine, zama ni maapoo goo hugoo woo ga. Ir binemaraa ra ir ga kaati ka ni cee, n'ga haŋajer ir se, n'g'ir hallasi.» ¹⁰Sohō guna, Amoj borey, nda Mowab borey, nda borey kaŋ goo Seyir gandaa tondi hondey ra, kaŋyaŋ ra mana yadda Izirayel ma huru waatoo kaŋ a kaa ka hun Misira gandaa ra, i bere nda nongu tana ka bisa, i man'i halaci. ¹¹Amma ngi, hayaa kaŋ nda i g'ir bana hō man'ti kala k'ir gaaray k'ir kaa laboo ga kaŋ n'n'a noo ir se. ¹²Ir Koyoo, n'si ni ciitoo kaŋandi i boŋ wala? Zama ir sii nda gaabi jamaa beeroo woo jine kaŋ ga kaa ir ga, ir si bay haya kaŋ no ir m'a tee. Ir moŋey sii kala ni ga.» ¹³Žuda borey kul ga kay Abadantaa jine, ngi nda ngi alaayaney, nda ngi wandey, nda ngi izey.

Abadantaa na Žuda borey zaamandi

¹⁴Abadantaa *Hundoo zunbu Yahaziyel ga margaroo game, baaboo man'ti kala Zakariya, Zakariya baabaa ti Benaya, Benaya baabaa ti Yeyiyel, Yeyiyel baabaa ti Mataniya. *Lewi boro no kaŋ si hun kala Asaf hayroo ra. ¹⁵Yahaziyel nee: «Žuda borey kul, nda Žerizalem borey, nda ni, kokoyoo Žozafat, war ma haŋajer. Hayaa ne kaŋ Abadantaa n'a har, Abadantaa nee: «War masi hunbur, war masi jijiri alžamaa beeroo woo jine, zama man'ti war wongoo no, Abadantaa wongoo no. ¹⁶Suba war ma zunbu ka koy i tangam, i goo ma žigi ka kaa nda Tisit žigidogoo, war g'i gar gooroo mijoo ga, Yeruwel saajoo tenje. ¹⁷Man'ti war no ma wongu, wa lanba no din. Žuda borey nda Žerizalem borey, wa kay war cewey ga, war ma dii takaa kaŋ nda Abadantaa ga war kaa kabe ra. War masi hunbur, war masi jijiri. Suba war ma koy i tangam, Abadantaa goo war bande.»

¹⁸Žozafat na nga ndumoo sinji laboo ra, de Žuda borey kul, nda Žerizalem borey kul kaŋ Abadantaa jine ka sujudu a se. ¹⁹Lewi borey kaŋ mana hun kala Kehat borey iz'arey ra nda Kora borey iz'arey ra tun ka hanse ka jinde jer ka Abadantaa, Izirayel Koyoo saabu.

²⁰I tun subbaahi biya ka koy Tekowa saajoo ra. Waatoo kaŋ i ga koy, Žozafat tun ka kay, a nee: «Wa haŋajer ya ne, Žuda borey nda Žerizalem borey, wa war naanaa daŋ Abadantaa, war Koyoo ra, de war ga kay. Wa war naanaa daŋ nga annabey ra, de war ga zaame.»

²¹Woo banda ga, a goro ka šelaŋ nga nda jamaa, a na doonikawyaŋ kayandi Abadantaa se kaŋ g'a saabu nga daržaa henanyanoo se, i ga fatta wongu-izey jine, i ga nee: «Wa Abadantaa saabu, nga borohennataraa si ben abada.» ²²Waatoo kaŋ borey šintin ka kaati nda jaali nda dooniyaj, Abadantaa na zanbaguusu tee Amoj borey se, nda Mowab borey, nda borey kaŋ goo Seyir tondi hondey ra kaŋ kaa ka

Žuda tangam, Abadantaa n'i kar. ²³ Amoŋ borey, nda Mowab borey na Seyir tondi hondey borey tangam k'i halaci sōy k'i benandi. Waatoo kaŋ i benandi nda Seyir gandaa borey, i bere cere ga ka cere wii. ²⁴ Waatoo kaŋ Žuda borey too nongoo ra kaŋ ra boro ga hin ka dii saajoo, i na ngi iberey jamaa heroo guna, i si dii haya kul kala bukaw kaŋ goo ganda, ba boro foo mana cindi. ²⁵ Žozafat nda nga jamaa kaa ka *alganiimaa zaa, i na haya booboyaŋ, nda bukawyaŋ^f, nda jinay alkadaranteyaŋ gar. Za i ga zaa hala nongu kaŋ ra i mana hin k'a kul ka koy. I na jirbi hinza tee i ga alganiimaa zaa, zama a ga boobo.

²⁶ Jirbi taacantoo hane, i na cere marga Beraka gooroo ra, i na albarka daŋ Abadantaa se, woo se hala hō zaaroo i ga nee nongoo din se Beraka gooroo (maanaa «Albarka danyanoo gooroo»). ²⁷ Žuda nda Žerizalem arey kul kaŋ Žozafat goo i jine willi Žerizalem nda jaali, zama Abadantaa nk'i jaalandi ngi iberey ga. ²⁸ I huru Žerizalem nda tubalyaŋ, nda kuntijiyaŋ, nda laati beeriyaŋ ka koy hala Abadantaa *hugoo ra.

²⁹ Irkoy hunburaa zunbu gandawey laamawey kul ga waatoo kaŋ i maa kaŋ Abadantaa na Izirayel iberey kar. ³⁰ Žozafat kokoytaraa duu lakkalkanay, nga Koyoo n'a noo hunanzamay nongoo kul here.

Žozafat laamaa benantaa

(Kokoyey 1na 22.41–51)

³¹ Žozafat tee Žuda gandaa se kokoy, jiiri waranza cindi guu (35) bara a se waatoo kaŋ a ga huru kokoytaraa ra. A na jiiri waranka cindi guu (25) tee kokoytaraa ra, a si goro kala Žerizalem. Jlaŋoo maajoo ti Azuba. Šili ize woy no. ³² A na nga baabaa Asa fondaa gana haya kul ra, a mana šiiri nongu kul here, haya kaŋ ga henan no a n'a tee Abadantaa jine. ³³ Amma woo kul, tooru ganadogey mana hun no. Jamaa biney mana hawa Abadantaa, ngi hayragey Koyoo ga. ³⁴ Žozafat teegoyey cindey, ngi šintinoo nda ngi benantaa hantumandi Hanani iz'aroo Žehu fillaa ra kaŋ goo Izirayel kokoyey citaaboo ra.

³⁵ Woo banda ga, Žuda kokoyoo Žozafat tee affoo Izirayel kokoyoo bande kaŋ ti Akaziya kaŋ ga boro laala goy tee. ³⁶ A tee a bande affoo ka harihii beeriyaŋ tee kaŋ ga koy Tarsis koyraa ra, i mana harihiyey wey tee kala Esiyoŋ-Geber. ³⁷ Amma Dodowa iz'aroo, Eliyezer kaŋ si hun kala Mareša šelaŋ Žozafat se nda annabitaray, a nee: «Zama ni tee affoo Akaziya bande, Abadantaa ga ni goyey hasara.» Harihiyey kayri, i mana hin ka koy Tarsis.

^f20.25 bukawyaŋ, citaabu berandikaw fooyaŋ ga nee adabba buunayaŋ.

21 ¹Woo banda ga, Žozafat koy nga hayragey gar alaahara. I n'a sutura nga hayragey jere Dawda koyraa ra. Nga iz'aroo Žoram tee kokoy dogoo ra.

Waatoo kaŋ Žoram ga Žuda laama

(Kokoyey 2to 8.16–24)

²Žoram goo nda armayan, i man'ti kala Žozafat iz'arey kaŋyaŋ ti: Azariya, nda Yehiyel, nda Zakariya, nda Azariyahu, nda Minkaylu, nda Šefatiya. Wey kul man'ti kala Žozafat, Izirayel kokoyoo iz'arey. ³Ngi baabaa n'i noo haya booboyaŋ kaŋ ti wura, nda nzorfu kaaray, nda gomni beeriyaŋ kaŋyaŋ ra Žuda koyrayaŋ kaŋ kuubandi nda cete, amma a mana laamaa naŋ kala Žoram se, zama nga ti iz'aru jinaa.

⁴Waatoo kaŋ Žoram goro kokoytaraa ra nga baabaa dogoo ra, de mo nga laamaa tabati, a na takuba ka nga armyey kul wii nda Izirayel jineboro fooyaŋ mo. ⁵Jiiri waranza cindi hinka (32) bara Žoram se waatoo kaŋ a ga huru kokoytaraa ra. A na jiiri yaaha tee kokoytaraa ra, a si goro kala Žerizalem. ⁶A hanga Izirayel kokoyey fondaa, sanda takaa kaŋ Akab hugoo n'a tee, zama Akab ize woy no a hiji a, a na goy futu tee Abadantaa jine. ⁷Amma Abadantaa mana yadda ka Dawda hugoo borey halaci, *amaanaa kaŋ goo nga nda Dawda game maaganda, zama mo a nee kaŋ nga ga naŋ nga hayroo boro ma cindi kokoytaraa ra waati kul.

⁸Žoram kokoytaraa waatoo ra, Edom borey ture, i na kokoy gorandi ngi boŋ se ka nee kaŋ ngi si goro Žuda hinoo cire koyne. ⁹Žoram tun ka koy nga nda wongu-ize jineborey nda ngi bari torkawey. Cijin here a tun ka kaŋ Edom borey ga k'i wongu, amma Edom borey na Žoram nda nga bari torka boŋkoyney kuubi k'i daŋ game. ¹⁰Za woo ga, Edom borey ture ka hun Žuda hinoo cire hala hō. Waati follokaa din ra Libna koyraa mo ture nga laamaa ga, zama a nka Abadantaa, nga baabey Koyoo fur. ¹¹Žoram na ba tooru ganadooyaŋ tee Žuda tondi hondey boŋ. A na Žerizalem borey daŋ i ma izefututaray⁸ tee koy tanayaŋ bande, a na Žuda borey mo tusa k'i daŋ haya follokaa ra.

¹²Žoram duu bataga kaŋ hun a se annabi Ilyasu do, batagaa nee kaŋ hayaa ne kaŋ Abadantaa kaŋ ti Dawda ni baabaa Koyoo n'a har, a nee: «Hayaa kaŋ se mana ni baabaa Žozafat fondaa gana, mana Žuda kokoyoo Asa fondaa gana, ¹³amma Izirayel kokoyey fondaa no n'na gana, n'na Žuda borey nda Žerizalem borey daŋ i ma izefututaray tee koy tanayaŋ bande, sanda Akab hugoo takaa, koyne mo n'na ni armyey wii kaŋyaŋ ti ni baabaa izey hunday, kaŋyaŋ takaa baa ni takaa. ¹⁴Woo maaganda se, Abadantaa ga bone beeri ka ni jamaa kar, nda ni iz'arey, nda ni wandey, nda ni kabehayey. ¹⁵Haya kaŋ ti ni, a ga wirci laala ka ni kar, teeli wirci kaŋ zaari kul a mma koy de a ga tonton hala nongu kaŋ ra ni teeley ga doori ka hun ni gundoo ra.»

¹⁶Abadantaa na konnay daŋ Filisti borey nda Laarabey kaŋyaŋ ti Kuš borey taalammayaŋ biney ra Žoram here. ¹⁷I na Žuda tangam, i huru nda gaabi, de i na haya kul kaŋ ti jinay kaŋ goo kokoyoo hugoo ra zaa, ba nga iz'arey nda nga wandey goo a ra, iz'aru kul mana cindi a se kala Žowakaz, nga ize koddaa. ¹⁸Woo kul banda ga, Abadantaa n'a kar nda teeli wirci kaŋ si duu baani. ¹⁹Zaari kul wircoo mma tonton. Nga jiiri hinkantoo benantaa ra, Žoram teeley fatta gundoo ra doroo gaaboo se. A buu hottay futu ra. Nga jamaa mana nuune diinandi a se k'a beerandi, sanda takaa kaŋ i n'a tee nga hayragey se.

²⁰Jiiri waranza cindi hinka (32) bara a se waatoo kaŋ a ga huru kokoytaraa ra. A na jiiri yaaha tee kokoytaraa ra, a si goro kala Žerizalem. A buu, boro kul mana nimsi nda nga buuroo. I n'a sutura Dawda koyraa ra, amma man'ti kokoyey *saarawey ra.

821.11 Man'ti gaaham here no, laadir jaŋay no Irkoy here.

Waatoo kaŋ Akaziya ga Žuda laama

(Kokoyey 2to 8.25–29; 9.27–29)

22¹ Žerizalem borey na Žoram iz'aru kaccaa Akaziya tee kokoy dogoo ra, zama wongu-ize jamaa kaŋ huru Laarabey bande kaloo ra na ibeerey kul wii. Takaa woo nda Žoram, iz'aroo Akaziya tee Žuda kokoyoo. ² Jiiri woytaaci cindi hinka (42)^h bara Akaziya se waatoo kaŋ a ga huru kokoytaraa ra. A na jiiri foo tee kokoytaraa ra, a si goro kala Žerizalem. Jlaŋoo maŋŋoo ti Atali, Izirayel kokoyoo Omri haama no. ³ Akaziya mo hanga Akab hugoo borey dira takaa bande, zama ŋaŋoo n'a noo hoyray laalayŋ. ⁴ A na goy futu tee Abadantaa jine sanda Akab hugoo borey takaa kaŋ baaboo buuroo banda ga, a na hoyraykawyaŋ zaa nga dereyanoo se. ⁵ Ngi hoyraa ga, Akaziya nda Akab iz'aroo Žoram kaŋ ti Izirayel kokoyoo koy Siiri kokoyoo Hazayel wongu Ramot kaŋ goo Galad gandaa ra. Siiri borey na Žoram maray. ⁶ Kokoyoo Žoram willi kate Žizreyel ka nongey safar kaŋ i n'i maray a ra Rama koyraa ra waatoo kaŋ a ga Hazayel Siiri kokoyoo tangam. Žuda kokoyoo Akaziya kaŋ ti Žoram iz'aroo koy Akab iz'aroo Žoram guna Žizreyel nga wircoo waati.

Žuda kokoyoo Akaziya buuroo

⁷ Irkoy ka taka tee kaŋ ra Akaziya ma naaru ka koy Žoram do, ka woo tee a se nga ajaloo. Waatoo kaŋ a too a do, a fatta nga nda Žoram ka koy Nimši iz'aroo, Žehu tangam kaŋ Abadantaa n'a yon a ma tee kokoy a ma Akab hugoo halaci. ⁸ Kaŋ Žehu nda Akab hugoo borey si cere zaa, a duu Žuda bonkoyney nda Akaziya armyey iz'arey kaŋ ka goy Akaziya se, a na hundey kaa. ⁹ A na Akaziya ceeci, i n'a dii *Samari koyraa ra kaŋ ra a goo ma tugu. I kate nda a Žehu do, i n'a wii. Woo banda ga, i n'a sutura, zama i nee kaŋ Žozafat kaŋ hanga Abadantaa nda nga binoo kul, haamaa no. Boro kul mana cindi Akaziya hugoo ra kaŋ ga hin ka laama.

Atali na kokoytaraa kom

(Kokoyey 2to 11.1–3)

¹⁰ Akaziya ŋaa Atali dii kaŋ nga iz'aroo Akaziya buu, woo se a kayandi ka Žuda kokoyoo hugoo hayrey cindey kul wii. ¹¹ Amma waatoo kaŋ i ga kokoyoo hayrey wii, kokoyoo Žoram ize woyoo Yehošebat kaŋ ti Akaziya woymaa na Akaziya iz'aroo Žowas zaa k'a tugu, k'a kaa nga armyey ra. A koy a tugu, nga nda woyoo kaŋ n'a biiri kanihugoo ra. Takaa woo nda Yehošebat n'a tugu k'a kaa Atali ra kaŋ mana duu a k'a wii. *Sargari juwalkaa Yoyada wandoo kaŋ ti Yehošebat kokoyoo ize woy, Akaziya woyme no. ¹² A cindi a ga tugu i bande jiiri iddu Irkoy *hugoo ra ka gar Atali goo ma gandaa laama.

^h22.2 woytaaci cindi hinka (42), citaabu berandikaw fooyaŋ ga nee waranka cindi hinka (22), Kokoyey 1na 8.26 guna.

Žowas tee kokoy*(Kokoyey 2to 11.4–20)*

23¹Woo banda ga, jiiri iyyantoo ra, Yoyada duu gaabi, a na amaana daɗ nga nda wongu-ize jineborey game kaɗ goo aru zangu-zangu (100) jine. I man'ti kala Yeroham iz'aroo Azariya, nda Yohanaɗ iz'aroo Isimayel, nda Obed iz'aroo Azariya, nda Adaya iz'aroo Maseya, nda Zikri iz'aroo Elišafat. ²I na Žuda gandraa yaara ka *Lewi borey kaɗ goo Žuda koyrawey kul ra nda Izirayel hugu boɗey kul marga. I too kate Žerizalem, ³margaroo kul na amaana daɗ ngi nda kokoyoo game Irkoy *hugoo ra. Yoyada nee: «Kokoyoo iz'aroo ga tee kokoy ka sawa nda hayaa kaɗ Abadantaa n'a har Dawda iz'arey ga. ⁴Hayaa ne kaɗ war ga kaa k'a tee: Hunanzamzaaroo hane, nda *sargari juwalkey nda Lewi borey na ngi goyoo šintin, war kondaa borey zamna hinza affoo ma hugoo miɗoo lakkal, ⁵kondaa borey zamna hinza hinkantoo ga kokoyoo hugoo lakkal, ihinzantoo ga koyraa miɗoo kaɗ se i ga nee Yesod lakkal. Jamaa kul ma kaa Abadantaa hugoo batumawey ra. ⁶Boro kul masi huru Abadantaa hugoo ra, nda man'ti sargari juwalkey nda Lewi borey hinne kaɗ ga goy no din. I ga hin ka huru, zama i ga henan. Jamaa kul ga hima ka Abadantaa yaamarey beerandi. ⁷Lewi borey ma kokoyoo kuubi nongoo kul here, boro foo kul nga wongu jinawey ma bara kaboo ra. Boro kul kaɗ nee nga ga huru hugoo ra ma wiiyandi. Nongu kul kaɗ ra kokoyoo koy, war ma hanga a bande.»

⁸Lewi borey nda Žuda kul na hayaa tee nda takaa kaɗ nda sargari juwalkaa Yoyada n'a har i se. Boro foo kul na nga borey zaa, wey kaɗ ga goy hunanzamzaaroo hane nda wey kaɗ ga zunbu hunanzamzaaroo hane, sargari juwalkaa Yoyada mana konday kul naɗ a masi goy. ⁹Sargari juwalkaa Yoyada na lakkalkaw zangu-zangu (100) jineborey noo kokoyoo Dawda yaajey, nda koray kaccey, nda ibeerey kaɗ goo Irkoy hugoo ra. ¹⁰A na jamaa kul kayandi no din, ngi wongu jinawey goo kabey ra Irkoy hugoo kabe gumaa here ka koy hala iwaawaa here, sargari tonadogoo nda Irkoy hugoo here ka kokoyoo kuubi k'a bere. ¹¹I na kokoyoo iz'aroo ka koy taray, i na kokoy fuulaa daɗ boɗoo ra, k'a noo seedetaraa tiiraa. Yoyada nda nga iz'arey n'a yon k'a tee kokoy. Borey kobi-kobi ka kaati ka nee: «Kokoyoo kaboo ma gay a ra!»

¹²Kaɗ Atali ga maa jamaa nda lakkalkey kaatoo kaɗ ga kokoyoo saabu, a koy jamaa do Abadantaa hugoo ra. ¹³A goo ma guna kaɗ a ga dii kokoyoo goo ma kay Abadantaa hugoo miɗoo tintimoo ga. Sooje boɗkoyney nda laati beeri karkey goo kokoyoo jere. Gandraa jamaa kul ga ɗaali. Laati beeri karkey ga laatey kar, donkey goo i jine Irkoy saabuyanoo se, ngi nda ngi hooray jinawey. Kaɗ Atali dii woo, a na nga darbawey kottu, a nee: «Zanbayan ti woo, zanbayan ti woo.» ¹⁴Sargari juwalkaa Yoyada na wongu-ize zangu-zangu (100) jineborey kaɗ goo wongu-ize jamaa jine fattandi, a nee i se: «W'a dii k'a fattandi taray Abadantaa hugoo ra, borey game, boro kaɗ hanga a ma wiiyandi nda takuba.» Sargari juwalkaa nka nee kaɗ i mas'a wii Abadantaa hugoo ra. ¹⁵I n'a dii, i n'a ka koy hala kokoyoo hugoo miɗoo do kaɗ se i ga nee Baryey hugoo miɗoo, no din ra i n'a wii.

¹⁶Sargari juwalkaa Yoyada na amaana daɗ nga, nda jamaa kul, nda kokoyoo game hala i ma tee Abadantaa jamaa. ¹⁷Borey kul koy huru *Bal tooru hugoo ra k'a kayri. I na sargari tonadogey, nda assurawey kayri-kayri, i na Bal sargari juwalkaa kaɗ ti Mattaɗ wii sargari tonadogey kaɗ kayri jere. ¹⁸Yoyada na Abadantaa hugoo lakkalyanoo talfi sargari juwalkey kaɗ ti Lewi borey ga, kaɗ Dawda n'i tee kondayyan Abadantaa hugoo ra hala i ma *sargari kukuranteyan kaa Abadantaa se, sanda takaa kaɗ nda a hantumandi Musa *ašariyaa ra, nda ɗaali nda dooniyan ka sawa nda Dawda yaamarey. ¹⁹A na boroyan daɗ Abadantaa hugoo miɗey ga kaɗ g'i lakkal, woo ra boro kul si huru a ra kaɗ ga žiibi haya kul kaɗ no se.

²⁰ Woo banda ga, a na wongu-ize jineborey kaŋ goo wongu-ize zangu-zangu (100) jine, nda jamaa boro kayantey, nda jamaa boŋkoynay, nda ganda borey kul zaa. A na kokoyoo ka hun Abadantaa hugoo ra. I too kate kokoyoo hugoo do ka huru nda hugoo mijoo kaŋ se i ga nee Beenehere mijoo, i na kokoyoo gorandi kokoy gorodogoo ra. ²¹ Ganda borey kul yafarhã, koyraa lakkalkanay. Haya kaŋ ti Atali, i n'a wii nda takuba.

Žowas na Abadantaa hugoo hanse*(Kokoyey 2to 12.1–7)*

24¹ Jiiri iyee bara Žowas se waatoo kaŋ a ga huru kokoytaraa ra. A na jiiri woytaaci (40) tee kokoytaraa ra, a si goro kala Žerizalem. Jlaŋoo maapoo ti Sibiya, a si hun kala Ber-Šeba koyraa ra. ² Žowas na haya tee kaŋ ga henan Abadantaa jine *sargari juwalkaa Yoyada hunaroo kul ra. ³ Yoyada na wande hinkaa hijjandi Žowas se. A duu iz'aruyanŋa nda ize woyyanŋa.

⁴ Woo ga, Žowas n'a zaa nga binoo ra nga ma Abadantaa *hugoo hanse. ⁵ A na sargari juwalkey nda *Lewi borey marga, a nee i se: «Wa fatta ka koy Žuda koyrawey ra ka nooru dii Izirayel borey kul ga hala Irkoy hugoo ma hansandi jiiri ka kaa jiiri. War ma cahã muraadoo woo ra.» Amma Lewi borey mana cahã. ⁶ Woo ga, Kokoyoo na sargari juwalkey jineboraa Yoyada cee ka nee a se: «Macin se mana nee Lewi borey se kaŋ i ma nooroo dii kate Žuda nda Žerizalem borey ga kaŋ Musa, Abadantaa tamoo n'a daŋ Izirayel borey margaroo ga cere kubayyan hukcumoo se? ⁷ Zama woy laalaa din kaŋ ti Atali nda nga borey na Irkoy hugoo hasara, i na Abadantaa hugoo jinay henanantey kul zaa k'i ka goy *Balyaŋ se.»

⁸ Woo ra kokoyoo daŋ kaŋ i ma sunduku tee, i m'a jisi Abadantaa hugoo mijoo tarayhere. ⁹ I fee Žuda nda Žerizalem ra kaŋ borey ma kate nooroo kaŋ Musa, Irkoy tamoo n'a daŋ Izirayel borey ga saajoo ra. ¹⁰ Boŋkoyney kul nda jamaa kul naali, i kate nooru k'a daŋ sundukoo ra hala nongu kaŋ ra a too met. ¹¹ Waati kaŋ borey dii kaŋ nooroo boobo sundukoo ra, de Lewi borey ga sundukoo zaa ka koy nda a hala kokoyoo do hala a m'a guna, kokoyoo hantumkaa, nda sargari juwalkey jineboraa goykaa ka kaa ka nooroo zaa sundukoo ra. Woo banda ga, i ga sundukoo willi dogoo ra. Woo no i g'a tee zaari kul, i na nooru boobo marga. ¹² Kokoyoo nda Yoyada n'a noo borey se kaŋ ga Abadantaa hugoo goyey tee. I ga tondi hoykawyaŋa nda bundu goykawyaŋa zaa goy hala i ma Abadantaa hugoo hanse. I na guuru nda alhan goykawyaŋa mo zaa Abadantaa hugoo hanseyanoo se. ¹³ Borey kaŋ ga hima ka goyoo tee na goyoo zaa k'a ŋintin, ŋi ka kate goyoo koy jine. I na Irkoy hugoo yeeti nga takaa ga, i n'a noo gaabi.

¹⁴ Waatoo kaŋ i na goyoo beandi, i koy nda nooroo kaŋ cindi kokoyoo nda Yoyada jine. I n'a ka jinayyaŋa tee Abadantaa hugoo se, nda goyoo se, nda *sargari kukurantey se, nda potiyanŋa, nda wura nda nzorfu kaaray jinayyaŋa. Yoyada hunaroo kul ra, waati kul sargari kukuranteyanŋa ga kaandi Abadantaa hugoo ra.

Žowas tee laadir jaŋante Irkoy here

¹⁵ Yoyada žen, a duu aloomur kuku. Jiiri zangu nda waranza (130) bara a se waatoo kaŋ a ga buu. ¹⁶ I n'a sutura kokoyey jere Dawda koyraa ra, zama a nka goy henna tee Izirayel se, nda Irkoy se, nda nga *hugoo se.

¹⁷ Waatoo kaŋ Yoyada buu, Žuda boŋkoyney kaa ka sujudu kokoyoo jine. Kokoyoo na haŋajer i se. ¹⁸ I na Abadantaa, ŋi baabey Koyoo hugoo naŋ, i koy *Ašera bundu toorey nda toorey gana. Abadantaa futuyanoo kaŋ Žuda nda Žerizalem boŋ, zama i nka toope. ¹⁹ Abadantaa na annabiyanŋa sanba i ga hala i ma yee kate nga ga. Annabey koy lakkaley zumandi, amma i mana haŋajer. ²⁰ Irkoy *Hundoo zunbu Yoyada iz'aroo Zakariya ga, a koy jamaa do ka nee i se: «Hayaa ne kaŋ Irkoy n'a har, a nee: «Macin se war ga Abadantaa yaamarey hoo? War si koy jine, zama war nka Abadantaa naŋ, nga mo ga war naŋ.»»

²¹ I hawandifutay a ga, kokoyoo yaamaroo ga, i n'a warra nda tondi k'a wii Abadantaa hugoo batumaa ra. ²² Kokoyoo Žowas dirŋa borohennataraa kaŋ Zakariya baabaa Yoyada n'a cebe nga se. A na Yoyada iz'aroo wii. Waatoo kaŋ Zakariya ga buu, a nee: «Yala Abadantaa ma dii, a ma alhaku bana.»

Žowas laamaa benantaa

(Kokoyey 2to 12.18–22)

²³ Jiiri taagaa ra, Siiri wongu-ize jamaa koy Žowas tangam. I kaa Žuda gandaa ra nda Žerizalem ra. I na jamaa jineborey kul halaci, i na ngi *alganiimaa kul sanba Damas kokoyoo se. ²⁴ Siiri wongu-ize jamaa kaa nda aru hinna kaccu, woo kul, Abadantaa naŋ i ma hin wongu-ize tana jamaa beeri, zama i nka Abadantaa, ngi baabaa Koyoo naŋ. Takaa woo nda i na ciitoo kaŋandi Žowas boŋ. ²⁵ Waatoo kaŋ i koy, i n'a naŋ a ga maray, nga borey hawandifutay a ga *sargari juwalkaa Yoyada iz'aroo kuroo maaganda. I n'a wii nga daaroo boŋ, a buu. I n'a sutura Dawda koyraa ra, amma man'ti kokoyey *saarawey ra. ²⁶ Borey kaŋ hawandifutay a ga ti: Amoŋ bora Šimeyat iz'aroo Zabad nda Mowab woy bora Šimrit iz'aroo Yehozabad.

²⁷ Haya kaŋ ti Žowas iz'arey, nda hantumey šenni boobo kaŋ harandi a ga, nda hanseyaney kaŋ teendi Irkoy *hugoo ra, woo hantumandi kokoyey citaabey hantumey ra. Nga iz'aroo Amasiya tee kokoy dogoo ra.

Waatoo kaŋ Amasiya ga Žuda laama

(Kokoyey 2to 14.1–7)

25¹ Jiiri waranka cindi guu (25) bara Amasiya se waatoo kaŋ a ga huru kokoytaraa ra. A na jiiri waranka cindi yagga (29) tee kokoytaraa ra, a si goro kala Žerizalem. Ƴaŋoo maajoo ti Yoyadaŋ, Žerizalem wane nda a. ² A na haya tee kaŋ ga henan Abadantaa jine, amma binoo kul mana hanga Abadantaa bande.

³ Waatoo kaŋ Amasiya kokoytaraa duu gaabi, nga borey kaŋ na nga baabaa, kokoyoo Žowas kar k'a wii, a n'i wii. ⁴ Amma a mana ngi izey wii, sanda takaa kaŋ nda a hantumandi *ašariyaa kaŋ ti Musa citaaboo ra kaŋ ra Abadantaa na yaamar noo ka nee: «Baaba si buu ize maaganda se, ize si buu baaba maaganda se. Boro foo kul mma buu nga boŋ zunuboo maaganda se.»⁵ Amasiya na Žuda borey marga, a n'i kanandi hugu nda hugu, nda jineboro kaŋ goo boro zenber foo-foo (1.000) jine, nda wey kaŋ goo boro zangu foo-foo (100) jine Žuda nda Benžameŋ kul ra. A na borey kabu k'a dii boro kaŋ goo nda jiiri waranka (20) nda ka žigi, a duu boro zenber zangu hinza (300.000) kaŋ ga wan wongu, i ga wan yaaji karyan, nda koray beeri diiyan. ⁶ A na Izirayel wongaari boro zenber zangu (100.000) zaa kaŋ a n'i bana nzorfu kaaray ton hinza cine. ⁷ Irkoy boro foo kaa a do ka nee: «He kokoyoo, Izirayel wongu-izey masi hanga ni, zama Abadantaa sii Izirayel bande, a sii Efrayim borey kul bande. ⁸ Nda n'n'i ka koy ni bande, ba kaŋ se gaabi goo ni ra, Irkoy ga ni kaŋandi ni iberey jine, zama Irkoy goo nda hinay ka boro faaba, a goo nda hinay ka boro kaŋandi.» ⁹ Amasiya nee Irkoy boraa se: «Adiši de nzorfu kaaray ton hinza cine kaŋ ay n'a noo Izirayel wongu-ize jamaa se?» Irkoy boraa zaabi ka nee: «Abadantaa ga hin ka ni noo haya kaŋ bisa a.» ¹⁰ Woo ga, Amasiya na wongu-ize jamaa kaŋ kaa ka hun Efrayim kaa nga banda. A n'i sanba ngi do. Borey hanse ka futu Žuda ga, i willi ngi do nda futay beeri.

¹¹ Amasiya na bine daŋ nga boŋ ra, a huru nga jamaa jine ka koy. A koy Ciiroo gooroo ra, a na boro zenber woy (10.000) wii Seyir gandaa borey ra. ¹² Žuda borey na boro zenber woy (10.000) dii i ra i ga huna, i koy nda ey tondi beeri foo boŋoo ga. I n'i warra ka hun tondoo din boŋ, i kul motti.

¹³ Amma wongu-ize jamaa kaŋ Amasiya mana yadda i ma hanga nga bande wongoo ra koy kaŋ Žuda koyrawey boŋ, k'a dii za *Samari hala Bet-Horoŋ. I na boro zenber hinza (3.000) wii, i duu *alganiima beeri. ¹⁴ Waatoo kaŋ Amasiya willi kate ka hun nongoo kaŋ ra a hin Edom borey, a kate Seyir borey koyey k'i tee nga boŋ koyey, a ga sujudu i jine, a ga dugu dullandi i se. ¹⁵ Woo ga, Abadantaa futu Amasiya ga, a na annabi sanba a do, a nee a se: «Macin se n'na jamaa woo koyey ceeci, ka gar i mana hin ka ngi jamaa kaa ni kaboo ra?» ¹⁶ A goo ma šelaŋ a se kaŋ Amasiya nee a se: «Ir ka ni tee kokoyoo hoyraykaa wala? Dangay nda n'si baa i ma ni wii!» Annaboo na nga šennoo timmandi ka nee: «Ay ga bay kaŋ Irkoy nka kayandi nga ma ni halaci, zama n'na woo tee, de mo mana hanjajer ay hoyraa se.»

Izirayel kokoyoo Žowas hin Amasiya

(Kokoyey 2to 14.8–14)

¹⁷ Žuda kokoyoo Amasiya hoyraykey yaamarey ga, a na dontokawayan sanba Izirayel kokoyoo Žowas do kaŋ ti Žowakaz iz'aroo, Žehu haamaa ka nee a se kaŋ ngi ma cere kubay ka wongu. ¹⁸ Izirayel kokoyoo Žowas donto ka Žuda kokoyoo zaabi ka nee a se: «Han foo, Liban gandaa karjinaŋoo daŋ kaŋ i ma nee Liban sedere tuuroo se kaŋ a ma nga ize woyoo noo hijjay nga iz'aroo se. Amma Liban gandaa ganjihooga kaŋ ga bisa na karjinaŋoo taama-taama.» ¹⁹ Žowas nee koyne: «Ni ka

hin Edom borey, woo se n'ga bolsay, n'ga ni borj šifa. Sohō goro ni do. Macin se n'ga huru bone jine? N'ga kaŋ, de mo Žuda kul ga kaŋ ni bande.»

²⁰ Amma Amasiya mana haŋajer, zama hayaa woo mana hun kala Irkoy do kaŋ ga baa i ma kaŋ, haya kaŋ se i na Edom koyey ceeci. ²¹ Woo ga, Izirayel kokoyoo Žowas koy tangam, nga nda Žuda kokoyoo Amasiya na cere kubay Bet-Šemeš koyraa ra kaŋ ti Žuda gandaa wane. ²² Izirayel borey na Žuda borey wongu ka hin ey. Žuda borey, affoo kul zuru ka koy nga hugoo do. ²³ Izirayel kokoyoo Žowas na Žuda kokoyoo Amasiya dii Bet-Šemeš. Amasiya man'ti kala Žowas iz'aroo Žowakaz iz'aroo. Woo banda ga, a n'a ka koy Žerizalem ka koyraa cetaa kayri k'a dii za Efrayim huru mijoo ga ka koy hala koyraa mijoo kaŋ se i ga nee Kanjoo mijoo ga. Nongoo kaŋ a n'a fun cetaa ra kuuroo man'ti kala kabedaaru zangu taaci (400). ²⁴ A na wuragoo nda nzorfu kaaraa kul, nda jinawey kul zaa kaŋ goo Irkoy *hugoo ra, nda Obed-Edom do, nda kokoyoo hugoo alman jisidogoo ra. A na boroyaŋ mo dii, woo banda ga, a willi *Samari koyraa ra.

Amasiya laamaa benantaa

(Kokoyey 2to 14.15–20)

²⁵ Žowas iz'aroo Amasiya, Žuda kokoyoo na jiiri woy cindi guu (15) tee Žowakaz iz'aroo Žowas, Izirayel kokoyoo buuroo banda ga. ²⁶ Amasiya teegoyey cindey, ngi šintinoo nda benantaa hantumandi Žuda nda Izirayel kokoyey teegoyey citaaboo ra. ²⁷ Za kaŋ Amasiya mooru Abadantaa ga, boroyaŋ hawandifutay a ga Žerizalem. A zuru ka koy Lakiš koyraa ra, amma i na boroyaŋ sanba k'a gaarandi hala Lakiš, i n'a wii no din. ²⁸ I na nga bukaa zaa kate bariyaŋ ga, i n'a sutura nga hayragey jere Žuda koyraa ra.

Waatoo kaŋ Oziyas ga Žuda laama

(Kokoyey 2to 14.21–22; 15.1–3)

26¹ Žuda gandaa jamaa kul na Oziyas^j kaŋ goo nda jiiri woy cindi iddu (16) zaa k'a tee kokoy nga baabaa Amasiya dogoo ra. ² Nga no ka Elat koyraa cin taaga k'a yeeti Žuda gandaa se kokoyoo Amasiya buuroo banda ga.

³ Jiiri woy cindi iddu (16) bara Oziyas se waatoo kaŋ a ga huru kokoytaraa ra. A na jiiri woyguu cindi hinka (52) tee kokoytaraa ra, a si goro kala Žerizalem. Jlaŋoo maapoo ti Yekoliya, Žerizalem wane nda a. ⁴ A na haya tee kaŋ ga henan Abadantaa jine, sanda takaa hunday kaŋ nga baabaa Amasiya n'a tee.

Oziyas jin a ga laadir, a kokor ka tee laadir jaŋante Irkoy here

⁵ Oziyas na Irkoy ceeci waatoo kaŋ ra Zakariya ga huna kaŋ n'a waanandi a ma hunbur Irkoy^k. Waatoo kaŋ a goo Abadantaa bande, Irkoy na albarka daŋ a ra.

⁶ Oziyas koy Filisti borey wongu, a na Gat koyraa cetaa kayri, nda Yabne koyraa cetaa, nda Ašdod koyraa cetaa. A na koyrayaŋ cin Ašdod laamaa ra nda Filisti borey gandaa ra. ⁷ Irkoy n'a hallasi Filisti borey ra, nda Laarabey ra kaŋ ga goro Gur-Bal, nda Mawoŋ borey ra. ⁸ Amoŋ borey^l ga alkaasi bana Oziyas se, nga maapoo koy hala Misira hirrey ga, zama a duu gaabi, a hanse ka jerandi. ⁹ A na soorohugu kukuyaŋ cin Žerizalem ra koyraa miŋoo kaŋ se i ga nee Kanjoo miŋoo, nda miŋoo kaŋ se i ga nee Gooroo miŋoo, nda nongoo kaŋ ra cetaa ga kanje tee, a na cete cin i se. ¹⁰ A na soorohugu kukuyaŋ cin saajoo ra ka day boobo fanši, zama a goo nda adabba boobo hondey gandaa here nda ganganoo ra, nda beerikawyaŋ, nda *alaneb faari goykawyaŋ tondi hondey ra, nda Karmel koyraa here, zama a ga baa faari goyyan.

¹¹ Oziyas goo nda wongu-izeyaŋ kaŋ ga wan wongu. Nda i ga koy wongu ra, i si koy nda kala kanandi-kanandi kaŋ kabandi ka sawa nda kabuyanoo kaŋ hantumkaa Yehiyel nda goy juwalkaa Maseya n'a tee. Kokoyoo goykaw beeri foo kaŋ ti Hananiya ti ngi jineboraa. ¹² Wongaarey hugu boŋey hinnaa man'ti kala boro zenber hinka nda zangu iddu (2.600). ¹³ Wongu-ize jamaa boro zenber zangu hinza nda zenber iyee nda zangu guu (307.500) kanjaŋ ti wongaari beeriyaŋ goo i cire, i ga kokoyoo faaba iberoo ra. ¹⁴ Oziyas na nga wongu-ize jamaa kul noo korayyaŋ, nda yaajiyaŋ, nda guuru fuulayaŋ, nda guuru darbayyaŋ, nda birawyaŋ, nda fiizza tondiyaŋ. ¹⁵ A na maršinyaŋ tee Žerizalem ra, i n'i daŋ soorohugey boŋ, nda cetaa kanjeŋ ra hala i ma biraw-ize kar, nda ka tondi beeri warra. Maapoo koy nongu mooro ra, zama a duu faabari cere-ceranteyaŋ hala a ma duu ka duu gaabi.

¹⁶ Amma waatoo kaŋ a duu gaabi, binoo beeri hala nongu kaŋ ra a halaci. A na haya tee Abadantaa, nga Koyoo se kaŋ si teendi ka huru Abadantaa *hugoo ra ka dugu dullandi dugu dullandidogoo ra. ¹⁷ *Sargari juwalkaa Azariya huru dumaa ga, nga nda Abadantaa sargari juwalkaw woyyaaha (80), aruyaŋ no kaŋ goo nda gaabi. ¹⁸ I kay kokoyoo Oziyas se ka nee a se: «Man'ti ni, Oziyas no ma hima ka dugu dullandi Abadantaa se, sargari juwalkey, Haruna iz'arey kaŋ yeetandi jere ga Irkoy se no ma hima k'a tee. Fatta nongu henanantaa ra, zama n'na haya tee kaŋ si teendi, goyoo woo si ni beerandi Abadantaa, ir Koyoo jine.»

¹⁹ Oziyas futu, dugu canbu foo goo kaboo ra ka dugu dullandi. Kaŋ a futu sargari juwalkey ga, *jiray bangay teŋaa ga sargari juwalkey jiney ra Abadantaa hugoo ra, dugu dullandidogoo jeroo ra. ²⁰ Sargari juwalkey jineboraa Azariya nda sargari juwalkey jerey kul bere k'a guna, i dii kaŋ jiray bara teŋaa ga. I caħā k'a kaataray, de mo nga hunday caħā ka fatta, zama Abadantaa nk'a kar nda jiray.

^j26.1 Oziyas da se i ga nee Azariya, Kokoyey 2to 14.21ra.

^k26.5 n'a waanandi a ma hunbur Irkoy, hantum fooyaŋ ga nee ga faham Irkoy bangayyaney.

^l26.8 Amoŋ borey, citaabu berandikaw fooyaŋ ga nee Mawoŋ borey.

Oziyas laamaa benantaa*(Kokoyey 2to 15.5–7)*

²¹ Kokoyoo Oziyas cindi a ga *jiray hala nga buuroo ga. Kaŋ a ga jiray, a cindi nga hinne jere ga hugu foo ra. A si hin ka huru Abadantaa *hugoo ra koyne. Nga iz'aroo Yotam kaŋ ti kokoy hugoo alwakiiloo ka tee gandaa jamaa jineboraa. ²² Oziyas teegoyey cindey, ngi šintinoo nda benantaa, Amots iz'aroo, annabi Ezayi k'i hantum. ²³ Oziyas koy nga hayragey gar alaahara. I n'a sutura nga hayragey jere faaroo ra kaŋ goo kokoyey *saarawey ra, zama jiray bara a ga. Nga iz'aroo Yotam tee kokoy dogoo ra.

Waattoo kaŋ Yotam ga Žuda laama

(Kokoyey 2to 15.32–38)

27¹Jiiri waranka cindi guu (25) bara Yotam se waattoo kaŋ a ga huru kokoytaraa ra. A na jiiri woy cindi iddu (16) tee kokoytaraa ra, a si goro kala Žerizalem. ²Naŋoo maapoo ti Yeruša, Sadok ize woy no. ²A na haya tee kaŋ ga henan Abadantaa jine, sanda takaa hunday kaŋ nga baabaa Oziyas n'a tee. Amma woo kul, a mana huru Abadantaa *hugoo ra, jamaa attabiyaa si boori.

³Yotam no ka Abadantaa hugoo Beenehere mijoo cin. A na cinayan boobo tee fargandoo kaŋ maapoo ti Ofel cetaa boŋ. ⁴A na koyrayaŋ cin Žuda tondi hondey ra, nda wongu huguyaŋ, nda soorohugu kukuyaŋ hawsawey ra.

⁵A na Amoŋ borey kokoyoo wongu, a hin a. Jiiroo din Amoŋ borey na nzorfu kaaray ton hinza, nda alkama ton zenber hinza (3.000), nda *orž ton zenber hinza (3.000) alkaasi bana a se. Woo ti hayaa kaŋ Amoŋ borey n'a tee. Hinna follokaa no i n'a bana a se jiiri hinkantoo, nda ihinzantoo. ⁶Yotam gaaboo beeri, zama a ga dira nda šerretaray Abadantaa, nga Koyoo jine.

⁷Yotam teegoyey cindey, nda nga wongey kul, nda goyey kul kaŋ a n'i tee, i hantumandi Izirayel nda Žuda kokoyey citaaboo ra. ⁸Jiiri waranka cindi guu (25) bara a se waattoo kaŋ a ga huru kokoytaraa ra. A na jiiri woy cindi iddu (16) tee kokoytaraa ra, a si goro kala Žerizalem. ⁹Yotam koy nga hayragey gar alaahara, i n'a sutura Dawda koyraa ra. Nga iz'aroo Akaz tee kokoy dogoo ra.

Waattoo kaŋ Akaz ga Ẓuda laama

(Kokoyey 2to 16.1–6)

28¹ Jiiri waranka (20) bara Akaz se waattoo kaŋ a ga huru kokoytaraa ra. A na jiiri woy cindi iddu (16) tee kokoytaraa ra, a si goro kala Ẓerizalem. A mana haya tee kaŋ ga henan Abadantaa jine, a mana takaa tee kaŋ nga hayragoo Dawda n'a tee. ²A mana hanga kala Izirayel kokoyey, hala nongu kaŋ ra a na guuru mennandi k'a tee toorey se kaŋ ti *Balyaŋ. ³A na dugu dullandi Hinom iz'aroo gooroo ra, a na nga iz'arey ton nuunaa ra k'i tee sargari, sanda almuhaley kaŋ jamawey kaŋ Abadantaa n'i gaaray Izirayel borey jine n'i tee ka bisa. ⁴A ga sargariyaŋ kaa, ka dugu dullandi toorey ganadozey ra, nda hondey boŋ, nda tuuri firzi kul cire.

⁵ Abadantaa, nga Koyoo n'a kaŋandi Siiri kokoyoo kaboo ra, Siiri borey n'a kar, i na nga boro boobo dii k'i tee baŋŋayaŋ kaŋ i n'i ka koy Damas koyraa ra. A kaŋ Izirayel kokoyoo mo kaboo ra kaŋ na mursay beeri tee a se. ⁶ Remaliya iz'aroo Peka na aru zenber zangu nda zenber waranka (120.000) kaŋyaŋ kul ti wongaariyaŋ wii zaari folloku ra Ẓuda gandaa ra, zama i nka Abadantaa, ngi baabey Koyoo naŋ. ⁷ Zikri kaŋ ti Efrayim boro wongaari na kokoyoo iz'aroo Maseya wii, nda Azirikam kaŋ ti kokoyoo hugoo goykey jineboraa, nda Elkana kaŋ ga kaa kokoyoo dumaa ga. ⁸ Izirayel borey na boro zenber zangu hinka (200.000) dii ngi baaba-izey ra ka koy i tee baŋŋayaŋ. Woyyaŋ, nda iz'aruyaŋ, nda ize woyyaŋ no, i na *algaaniima boobo dii i ga. I koy nda algaaniimaa *Samari koyraa ra.

⁹ Nongoo din ra Abadantaa annabi goo kaŋ maapoo ti Obed. A fatta ka koy wongu-ize jamaa kaŋ ne ka kaa Samari kubay. A nee i se: «Abadantaa, war baabey Koyoo futu Ẓuda borey ga, a n'i daŋ war kabey ra, war n'i halaci nda futay kaŋ too hala beenaa ra. ¹⁰ Sohō war nee kaŋ war ga Ẓuda nda Ẓerizalem izey daŋ war cire k'i tee war baŋŋey nda war koŋŋey. Ni bay war hunday tooŋe Abadantaa, war Koyoo jine? ¹¹ Sohō, wa haŋajer ya ne, wa war armyey kaŋ war n'i tee baŋŋa yeeti ngi do, zama Abadantaa futuyan beeroo si kaŋ kala war ga.»

¹² Boroyaŋ Efrayim borey jineborey ra kaŋ ti Yohanaŋ iz'aroo Azariya, nda Mešilemot iz'aroo Berekiya, nda Ẓalum iz'aroo Ezekiyas, nda Hadlay iz'aroo Amasa tun borey se kaŋ willi kate ka hun wongoo ra. ¹³ I nee i se: «War masi baŋŋey daŋ ne ra, k'ir tooŋandi Abadantaa jine, war mma baa ir zunubey nda ir tooŋewey ma tonton wala? Ir na tooŋe booboyaŋ tee ka ben, futay laala goo ma kaŋ Izirayel boŋ.»

¹⁴ Woo ga, wongu-izey na baŋŋey nda algaaniimaa naŋ boŋkoyney nda margaroo kul jine. ¹⁵ Borey kaŋ i n'i cee nda ngi maapney tun ka baŋŋey dii, i na algaaniimaa ka borey kul bankaaray kaŋ goo gaa koonu noo darbayaŋ nda taamiyaŋ, i n'i ŋandi k'i haŋandi, i na ngi dorey safar. I na borey kul kaŋ si hin ka dira zaa farkayaŋ boŋ ka koy nda ey Ẓeriko koyraa ra kaŋ se i ga nee Teenaynaŋey koyraa, ngi armyey jerey ga. Woo banda ga, i willi Samari.

Akaz na faaba ceeci Asiri kokoyoo ga

(Kokoyey 2to 16.7–20)

¹⁶ Alwaattoo woo ra, kokoyoo Akaz na dontokawyaŋ sanba Asiri kokoyey do a ma nga faaba. ¹⁷ Edom borey yee koyne ka kaa, i na Ẓuda gandaa kar, i na boroyaŋ dii ka koy nda ey. ¹⁸ Filisti borey kaa ka kaŋ hondey gandaa nda Negew saajoo kaŋ goo Ẓuda gandaa ra koyrawey boŋ, i na Bet-Semeš, nda Ayaloŋ, nda Gederot, nda Soko nda nga koyra kanbey, nda Timna nda nga koyra kanbey, nda Gimzo nda nga koyra kanbey dii, i goro nongey din ra. ¹⁹ Zama Abadantaa nka Ẓuda kaynandi Izirayel kokoyoo Akaz maaganda kaŋ na Ẓuda gandaa tee forba, de mo a na haya beeri tee Abadantaa se kaŋ si teendi.

²⁰ Asiri kokoyoo kaŋ ti Tilgat-Pilneser^m koy Akaz tangam, a n'a dii sanda nga iberoo, a mana kabe daŋ a se. ²¹ Ba kaŋ se Akaz nka Abadantaa *hugoo, nda kokoyoo hugoo, nda boŋkoyney hayayaŋ zaa k'i noo Asiri kokoyoo se, amma woo kul mana haya kul hanse a se. ²² Ba nga binemarayyanoo ra, kokoyoo Akaz koy a ga ka haya tee Abadantaa se kaŋ si teendi. ²³ A na sargari kaa Damas koyraa koyey se kaŋyaŋ kate nga kaŋyanoo. A nee: «Siiri koyey g'i faaba, ay ga sargari kaa i se hala i ma kaa k'ay faaba.» Amma koyey wey tee nga nda Izirayel kul kaŋyanoo. ²⁴ Akaz na Irkoy hugoo jinawey marga jina a n'i halaci. A na Abadantaa hugoo miŋey daabu, a na sargari tonadooyaŋ tee Žerizalem nongey kul ra kaŋ ga lolowey ga cere kubay. ²⁵ A na tooru ganadooyaŋ tee Žuda koyra foo kul ra hala nga ma duu ka dugu sargari kaa koy tanayaŋ se. Takaawoo nda, a na Abadantaa, nga hayragey Koyoo futandi.

²⁶ Akaz teegoyey cindey, hayey kaŋ a n'i tee, ŋi ŝintinoo nda benantaa hantumandi Žuda nda Izirayel kokoyey citaaboo ra. ²⁷ Akaz koy nga hayragey gar alaahara, i n'a sutura Žerizalem koyraa ra, i man'a daŋ Izirayel kokoyey *saarawey ra. Nga iz'aroo Ezekiyas tee kokoy dogoo ra.

^m28.20 *Tilgat-Pilneser* da se i ga nee *Tilgat-Pileses*, Kokoyey 2to 16.7 ra.

Waatoo kaŋ Ezekiyas ga Ẓuda laama

(Kokoyey 2to 18.1–4)

29¹ Ezekiyas huru kokoytaraa ra waatoo kaŋ a goo nda jiiri waranka cindi guu (25). A na jiiri waranka cindi yagga (29) tee kokoytaraa ra, a si goro kala Ẓerizalem. Ƴaŋoo maapoo ti Abiya, Zakariya ize woy no. ²A na haya tee kaŋ ga henan Abadantaa jine, sanda takaa hunday kaŋ nga hayragoo Dawda n'a tee.

Irkoy hugoo henanandiyanoo

³Ezekiyas laamaa jiiri jinaa, handu jinaa ra, a na Abadantaa *hugoo mijney feeri k'i hanse. ⁴A kate *sargari juwalkey nda *Lewi borey, a n'i marga waynahunay faroo ra. ⁵A nee i se: «Wa haŋajer ya ne, Lewi borey! Wa war boŋ daŋ jere ga Irkoy se, wa Abadantaa, war baabey Koyoo hugoo daŋ jere ga a se, war ma ẓiibi kul moorandi nongu henanantaa. ⁶Zama ir hayragey toopne, i na goy futu tee Abadantaa, ir Koyoo jine, i n'a naŋ, i na ngi ndumey kaa Abadantaa gorodogoo here, i na banda bere a se. ⁷I na ba šiifaa ganbey daabu, i na fitillawey wii, i mana dugu wala *sargari kukurante kaa sargari nongu henanantaa ra Izirayel Koyoo se. ⁸Woo se Abadantaa futuroo kaŋ Ẓuda nda Ẓerizalem boŋ, a n'i tee hunburhaya, nda jitandihaya, nda almunkarhaya, sanda takaa kaŋ nda war goo ma dii a hō. ⁹Woo maaganda se, takuba n'ir baabey wii, de ir iz'arey, nda ir ize woyey, nda ir woyey goo baŋŋataray. ¹⁰Sohō ay goo nda anniya ka *amaana daŋ aŋay nda Abadantaa, Izirayel Koyoo game, hala nga futay beeroo ma mooru ir. ¹¹Sohō ay izey, war masi yala. War no Abadantaa na war suuba hala war ma kay nga jine ka goy nga se, ka tee nga goykey nda ka dugu dullandi a se.»

¹²Woo ga, Lewi borey kaŋ tun ka kaa ne ti woo: Amasay iz'aroo Mahat, nda Azariya iz'aroo Jowel, wey ti Kehat borey iz'arey. Merari borey ra, Abdi iz'aroo Kiš, nda Yehalelel iz'aroo Azariya. Geršon borey ra, Zimma iz'aroo Yowa, Yowa iz'aroo Eden. ¹³Elisafaŋ borey ra, Šimri nda Yeyiyel. Asaf borey ra, Zakariya nda Mataniya. ¹⁴Hemaŋ borey ra, Yehiyel nda Šimeyi. Yedutun borey ra, Šemaya nda Uziyel.

¹⁵I na Lewi hayroo cindoo marga, i na ngi boŋ daŋ jere ga Irkoy se, i koy Abadantaa hugoo henanandi, sanda takaa kaŋ nda kokoyoo yaamaroo n'a har, ka sawa nda Abadantaa šennoo. ¹⁶Sargari juwalkey huru Abadantaa hugoo kunehere k'a henanandi. ẓiibi kul kaŋ i n'a gar Abadantaa hugoo ra ka koy hala Abadantaa hugoo batumaa ra, i n'i fattandi. Lewi borey g'i dii ka koy nda ey taray Sederon gooroo ra. ¹⁷I na Abadantaa hugoo henanandiyanoo šintin handu jinaa zaari jinaa ra. Handoo jirbi yaahantoo hane i huru Abadantaa šiifaa ra, de i na jirbi yaaha tee Abadantaa hugoo henanandiyanoo ra. Handu jinaa jirbi woy cindi idduwantoo (16to) ra i benandi.

¹⁸Woo banda ga, i koy huru kokoyoo Ezekiyas do ka nee: «Ir na Abadantaa hugoo kul henanandi, sargari kukurantey tonadogoo nda nga jinawey kul, nda taabaloo kaŋ ga takulawey ga jisandi Irkoy jine nda nga jinawey kul. ¹⁹Ir na jinawey kul henanandi kaŋ kokoyoo Akaz n'i ẓiibandi nda nga laadir jaŋaa nga laamaa waati, i goo Abadantaa sargari tonadogoo jine.»

Irkoy hugoo goyoo yee ka gorandi dogoo ra

²⁰Kokoyoo Ezekiyas biya ka tun, a na koyraa boŋkoyney marga, a ẓigi ka koy Abadantaa hugoo do. ²¹I koy nda ngi bande *zunubu sargaroo se yaaru kobsi iyye, nda gaaru boŋ iyye, nda feeji-ize boŋ iyye, nda jindaaru iyye. I n'i noo kokoyoo hugoo maapoo ga, nda Abadantaa *hugoo, nda Ẓuda maapoo ga. Kokoyoo nee Haruna iz'arey kaŋ ti *sargari juwalkey se kaŋ i m'i kaa sargari Abadantaa sargari tonadogoo boŋ. ²²Sargari juwalkey na hawey koosu ka ngi kurey zaa k'i say-say

sargari tonadogoo ga, i na gaarey koosu ka ngi kurey say-say sargari tonadogoo ga. I na feeji-izey koosu ka ngi kurey say-say sargari tonadogoo ga. ²³Woo banda ga, i na zunubu sargaroo jindaarey manandi kokoyoo jine nda margaroo jine, i na ngi kabey fur a boŋ. ²⁴Sargari juwalkey n'i koosu, i na ngi kuroo daŋ sargari tonadogoo ga zunubu sargaroo se hala ngi ma zunubu tuusuyanoo tee Izirayel kul se. Zama kokoyoo nka daŋ kaŋ *sargari kukurantaa nda zunubu sargaroo mana hun kala Izirayel kul se.

²⁵Kokoyoo na *Lewi borey gorandi Abadantaa hugoo ra nda guuruyaŋ kaŋ ga kara-kara, nda kurbuyaŋ, nda kuntijiyaŋ ka sawa nda Dawda yaamaroo, nda kokoyoo gunandikaa Gad, nda annabi Nataŋ. Abadantaa na yaamar noo kaŋ nga annabey n'a ka too borey do. ²⁶Lewi borey koy ngi dogey ra, ngi nda Dawda hooray jinawey, laati beerey goo sargari juwalkey kone. ²⁷Ezekiyas na yaamar noo kaŋ i ma sargari kukurantaa kaa sargari tonadogoo ga. Waatoo kaŋ i na sargari kukurantaa ŝintin, nga da ra Abadantaa dooney ŝintin nda laati beerey, nda Dawda, Izirayel kokoyoo hooray jinawey kaŋ ga hēe i bande. ²⁸Margaroo kul sujudu, i ga don, i ga laati beerey hēenandi hala waatoo kaŋ sargari kukurantaa ben. ²⁹Waatoo kaŋ i na sargari kukurantaa kaa ka ben, kokoyoo nda boro kul kaŋ goo a bande na kanjezor, i sujudu. ³⁰Woo banda ga, kokoyoo Ezekiyas nda boŋkoyney nee Lewi borey se kaŋ i ma Abadantaa saabu nda Dawda nda gunandikaa Asaf ŝenney. I n'a saabu nda naali, i gunguma, de i sujudu.

³¹Waatoo din Ezekiyas na ŝennoo zaa ka nee: «Sohō kaŋ war yeetandi jere ga Abadantaa se, wa man kate, war ma kate *albarka daŋyan sargariyaŋ nda sargari tanayaŋ Abadantaa hugoo ra.» Margaroo kate albarka daŋyan sargariyaŋ nda sargari tanayaŋ, de mo borey kul kaŋ ti kabe doona kate sargari kukuranteyaŋ. ³²Sargari kukurantey hinnaa kaŋ margaroo kate ey man'ti kala adabba beeri kobsi woyye (70), nda gaaru boŋ zangu (100), nda feeji-ize boŋ zangu hinka (200), i kul man'ti kala sargari kukuranteyaŋ Abadantaa maapoo ga. ³³I yee ka sargari kaa koyne kaŋ ti adabba beeri kobsi zangu iddu (600) nda adabba kaccu boŋ zenber hinza (3.000). ³⁴Amma sargari juwalkey hinnaa ga hanse ka kacca ka sargari kukurantey wey kul foruu. Ngi armey kaŋ ti Lewi borey na kabe daŋ i se hala goyoo ben, hala mo sargari juwalkey jerey ma yeetandi jere ga Irkoy se, zama a goo Lewi borey biney ra ngi ma ngi boŋ yeeti jere ga ka bisa sargari juwalkey. ³⁵Sargari kukurante boobo goo no nda *alaafiya teendi sargari maaniyaŋ, nda *sargari hari-harey sargari kukurantey se.

Takaa woo nda Abadantaa hugoo goyoo gorandi dogoo ra. ³⁶Ezekiyas nda jamaa kul jaali nda kaŋ Abadantaa na hayaa kul hanse jamaa se, zama a kul ka teendi nda cahāyan.

Ezekiyas na Izirayel borey kul cee Borcintaraa jingaroo se

30¹ Ezekiyas na dontokawayan sanba Izirayel nda Žuda gandawey kul ra. A na batagayan mo hantum k'i sanba Efrayim nda Manase borey se hala i ma kaa Abadantaa *hugoo do Žerizalem ka *Borcintaraa jingaroo tee Abadantaa, Izirayel Koyoo maapoo ga. ² Kokoyoo, nda nga gandaa boŋkoyney, nda margaroo kul kaŋ goo Žerizalem kayandi ngi ma Borcintaraa jingaroo tee handu hinkantoo ra, ³ zama i si hin ka jingaroo tee nga waatoo ra, haya kaŋ se *sargari juwalkaw boobo mana ngi boŋ henanandi, de mo jamaa mana marga Žerizalem jina. ⁴ Hayaa woo, kokoyoo yadda a ga, margaroo kul yadda a ga. ⁵ I kayandi kaŋ ngi ma wurru daŋ Izirayel kul ra k'a dii za Ber-Seba hala Dan, hala borey ma kaa Žerizalem ka Borcintaraa jingaroo tee Abadantaa, Izirayel Koyoo maapoo ga. Zama a gay borey si jingaroo tee sanda takaa kaŋ nda a hantumandi.

⁶ Kokoyoo nda boŋkoyney batagawey kaŋ i n'i hantum, dontokey koy nda ey Izirayel nda Žuda kul ra. Ka sawa nda kokoyoo yaamaroo, i nee: «Izirayel borey, wa willi kate Abadantaa ga kaŋ ti Ibirahima, nda Isiyaka, nda Izirayel Koyoo hala nga mo ma willi kate war ga kaŋ cindi, war kaŋ hun Asiri kokoyey kabey ra. ⁷ War masi hima nda war baabey nda war armye kaŋ na Abadantaa, ngi baabey Koyoo toone, de a n'i noo halaciyan se, sanda takaa kaŋ war ga dii a. ⁸ Sohō, war masi hiŋeŋenday sanda war baabey. Wa war boŋ noo Abadantaa se, wa kaa nga nongu henanantaa ra kaŋ a n'a yeeti jere ga hala abada, war ma goy Abadantaa, war Koyoo se hala nga futay beeroo ma hun war ga. ⁹ Nda war yee kate Abadantaa ga, borey kaŋ na war armye nda war izey dii ka koy baŋnataray ga tamalla i se, de i ga kaa ka willi kate gandaa woo ra, zama Abadantaa, war Koyoo ti *anneemakoyoo kaŋ ga alhormo tee, nda war yee kate a ga, a si wanji war se.»

¹⁰ Dontokey koy koyra nda koyra ra Efrayim nda Manase gandawey ra ka koy hala Zabulon alkabiilaa do. Amma borey mm'i haaru, i g'i nooŋo. ¹¹ Woo kul, Aser, nda Manase, nda Zabulon boroyan na ngi boŋ yeeti ganda, i kaa Žerizalem. ¹² Žuda borey mo, Irkoy daŋ kaŋ biney ma tee affoo hala i ma kokoyoo nda boŋkoyney yaamaroo tee ka sawa nda Abadantaa ŋennoo.

Izirayel borey na Borcintaraa jingaroo tee

¹³ Alžama beeri na cere marga Žerizalem handu hinkantoo ra ka *Takulawey kaŋ ra dolobiri sii jingaroo tee. A tee margari beeri. ¹⁴ I na sargari tonadogey kul kaŋ goo Žerizalem kayri-kayri, i na dugu dullandidogey kayri-kayri k'i warra Sederon gooroo ra. ¹⁵ Woo banda ga, i na Borcintaraa jingaroo feeji-izoo koosu handu hinkantoo jirbi woy cindi taacantoo (14to) hane. *Sargari juwalkey nda *Lewi borey haw, i na ngi boŋ yeeti jere ga Irkoy se. I na *sargari kukuranteyan kaa Abadantaa *hugoo ra. ¹⁶ I goo waati kul dogoo ra ka sawa nda ngi hantumoo kaŋ kayandi nda Irkoy bora Musa *ašariyaa. Sargari juwalkey ga kuroo say-say kaŋ Lewi borey g'a noo i se. ¹⁷ Kaŋ margaroo ra boro boobo goo no kaŋ mana ngi boŋ yeeti jere ga Irkoy se, woo se Lewi borey daŋandi ngi ma Borcintaraa jingaroo feeji-izoo koosu borey se kaŋ si henan, hala i ma ngi boŋ yeeti jere ga Abadantaa se. ¹⁸ Zama jamaa jere beeroo, maanaa Efrayim, nda Manase, nda Isakar, nda Zabulon boro booboyan mana ngi boŋ henanandi. I na feejoo ŋaa, ka gar i mana hanga takaa kaŋ nda a hantumandi. Woo se Ezekiyas na Irkoy ŋaaray i se ka nee: «Yala Abadantaa kaŋ ga boori ma zunubu tuusuyanoo tee ¹⁹ borey kul se kaŋ ga Irkoy Abadantaa, ngi baabey Koyoo ceeci nda ngi biney kul, ba nda bora mana nga boŋ henanandi ka sawa nda nongu henanantaa henanandiyanoo.» ²⁰ Abadantaa na haŋajer Ezekiyas se, a na jamaa soolam.

²¹ Takaa woo nda Izirayel borey kaŋ goo Žerizalem na Takulawey kaŋ ra dolobiri sii jingaroo tee jirbi iyye nda ŋaali beeri. Zaari ka kaa zaari Lewi borey nda sargari juwalkey ga Abadantaa saabu nda hooray jinawey kaŋ goo nda gaabi Abadantaa maanoo ga. ²² Ezekiyas ŋelaŋ Lewi borey kul se ka biney daŋ, wey kaŋ ga Abadantaa hayey guna soobay. I na jingaroo sargarey ŋaa jirbi iyye ka *alaafiya teendi sargariyaŋ kaa ka Abadantaa, ŋi baabey Koyoo saabu. ²³ Margaroo kul waafaku ka kayandi ka jingaroo tee jirbi iyye koyne. I n'a tee nda ŋaali jirbi iyye. ²⁴ Zama Žuda kokoyoo Ezekiyas na yaaru kobsi zenber foo (1.000), nda alman buuna boŋ zenber iyye (7.000) noo margaroo se. Boŋkoyney na yaaru kobsi zenber foo (1.000), nda alman buuna boŋ zenber woy (10.000) noo jamaa se. Sargari juwalkaw booboyaŋ na ŋi boŋ yeeti jere ga Irkoy se. ²⁵ Žuda margaroo kul, nda sargari juwalkey, nda Lewi borey, nda margaroo kul kaŋ kaa ka hun Izirayel, nda yawey kaŋ hun Izirayel gandaa ra wala wey kaŋ ga goro Žuda goo ŋaali ra. ²⁶ ŋaali beeri tee Žerizalem. Za Izirayel kokoyoo Dawda iz'aroo Sulaymaana waati, woo cine mana bay ka tee Žerizalem ra. ²⁷ Sargari juwalkey kaŋ ti Lewi boro tun ka gaara jamaa se. ŋi gaararoo taandi. ŋi ŋaarayroo too hala Irkoy gorodoo henanantaa ra kaŋ ti beenaa.

Ezekiyas na Abadantaa hugoo goyey soolu

31 ¹ Waatoo kaŋ jingaroo hoorawey kul ben, Izirayel borey kul kaŋ yahadar no din, i kul koy Žuda koyrawey ra. I na tondey kaŋ i n'i kayandi k'i tee tooru kayri, i na *Ašera bundu toorey kayri, i na Žuda kul nda Benžamen, nda Efrayim nda Manase gandawey tooru ganadogey nda sargari tonadogey kayri hala i ben. Woo banda ga, Izirayel borey kul willi kate ngi koyrawey ra, boro foo kul koy nga dogoo ra.

² Ezekiyas na *sargari juwalkaw nda *Lewi borey kondawey gorandi ka sawa nda ngi kondawey, boro foo kul ka sawa nda nga goyoo, sargari juwalkaw nda Lewi boro *sargari kukurantey nda *alaafiya teendi sargarey se, ka goyoo tee, nda albarka daŋyan, nda saabuyan Abadantaa *hugoo batumawey miŋey ga. ³ Kokoyoo na haya kaa nga almanoo ra k'a noo hala a ma tee sargari kukurante: subbaahoo wanoo nda alaasaroo wanoo, nda sargari kukurante *hunanzamzaarey se, nda handu kayyaney hane se, nda jingarey se, sanda takaa kaŋ nda a hantumandi Abadantaa *ašariyaa ra.

⁴ A nee jamaa se kaŋ ti Žrizalem borey kaŋ i ma sargari juwalkey nda Lewi borey bagaa kaa, hala i ma hawa Abadantaa ašariyaa ga. ⁵ Waatoo kaŋ borey kul maa ūennoo woo, Izirayel borey na ngi faarey hegaa ize jina-jinawey kaŋ ti alkama, nda *alaneb hari, nda jii, nda yuu boobo noo. I kate mo hayey wey kul *azakkaa nda booboyan. ⁶ Takaa din da, Izirayel borey nda Žuda borey kaŋ ga goro Žuda koyrawey ra na adabba beeroo nda ibuunaa azakkaa noo, nda haya henanantey kaŋ yeetandi jere ga Abadantaa, ngi Koyoo se azakkaa, i n'i tee kanandi kanandiyay. ⁷ I ūintin ka kanandey tee handu hinzantoo ra, i n'i benandi handu iyyantoo ra. ⁸ Ezekiyas nda boŋkoyney kaa ka kanandey guna, i na albarka daŋ Abadantaa nda nga jamaa Izirayel se.

⁹ Ezekiyas na sargari juwalkey nda Lewi borey hāa haya kaŋ ti kanandey. ¹⁰ Woo ga, *sargari juwalkey jineboraa Azariya kaŋ ti Sadok hugoo boro nee a se: «Za borey ūintin ka kaa ngi kabehayey ra ka kate ey Abadantaa hugoo ra, ŋaayan duwandi ka kungu hala iboobo cindi, zama Abadantaa na albarka daŋ nga jamaa ra. Woo kaŋ cindi ti woo ma zuku cere ga.»

¹¹ Ezekiyas daŋ kaŋ i ma galliyayan soolu Abadantaa hugoo ra. I n'i soolu. ¹² Borey ga kate woo kaŋ i na kaa ngi kabehayaa ra, nda azakkaa, nda haya henanantey jerey nda laadirtaray. Lewi boraa Konaniya, nga ti boŋkoynoo, nda nga armaa Šimeyi kaŋ ga kara a ga sanda boro hinkantoo ka huga nda jinawey. ¹³ Yehiyel, nda Azaziya, nda Nahat, nda Asayel, nda Yerimot, nda Yozabad, nda Eliyel, nda Yismakiya, nda Mahat, nda Benaya ti goyey korošikey, Konaniya nda nga armaa Šimeyi ti ngi kul jineborey. Kokoyoo Ezekiyas nda Irkoy hugoo jineboraa Azariya yaamaroo ga takaa woo teendi. ¹⁴ Lewi boraa Kore kaŋ ti Yimna iz'aroo ti waynahunay hugoo miŋoo lakkalkaa, nga no ma hayey dii kaŋ borey g'i noo nda ngi boŋ Irkoy se, nda hayey kaŋ borey g'i kaa Abadantaa se, nda hayey kaŋ ga hanse ka henan, nga no m'i zamna. ¹⁵ Eden, nda Miŋyamin, nda Yešuuwa, nda Semaya, nda Amariya, nda Šekaniya ti boroyay kaŋ goo sargari juwalkey koyrawey ra, i g'a faaba ka hayey zamna ngi armyey game nda laadirtaray, boro beeri ka koy zanka, boro foo kul nda nga kondaa. ¹⁶ I na borey kul kaŋ hantumandi noo baa, maanaa arey kaŋ goo nda jiiri hinza ka žigi, nda borey kul kaŋ ga huru Abadantaa hugoo ra zaari kul ka goy ka sawa nda ngi goymijoo nda ngi kondaa, ¹⁷ nda sargari juwalkey kaŋ hantumandi ka sawa nda ngi baabaa hugoo, nda Lewi borey kaŋ goo nda jiiri waranka (20) nda ka žigi hantumandi ka sawa nda ngi goymijoo, nda ngi kondaa. ¹⁸ I hantumandi, ngi, nda ngi alaayaney, nda ngi wandey, nda ngi iz'arey, nda ngi ize woyey, maanaa margaroo kul, zama i nka ngi boŋ daŋ jere ga Irkoy se hayey kaŋ yeetandi jere

ga se. ¹⁹Haya kaŋ ti Haruna iz'arey kaŋ ti sargari juwalkey, kaŋyaŋ ga goro ngi koyrawey hawsawey ra, koyraa foo kul ra aruyaŋ ciyandi nda ngi maapey i ma sargari juwalkey, nda Lewi borey kul kaŋ hantumandi noo ngi bagawey.

²⁰Woo ti hayaa kaŋ Ezekiyas n'a tee Žuda kul ra. A ga goy nda taka borya, nda ŧerretaray, nda laadirtaray Abadantaa, nga Koyoo jine. ²¹Goyoo kul kaŋ a n'a tee Abadantaa hugoo goyoo ra, nda aŧariyaa se, nda yaamaroo se, nda ka nga Koyoo ceeci, a n'a tee nda nga binoo kul, goyey boori a ga.

Asiri kokoyoo Senakerib na Žuda gandaa wongu

(Kokoyey 2to 18.13; Ezayi 36.6)

32¹ Ezekiyas teegoy laadirantey banda ga, Asiri kokoyoo Senakerib kaa, a huru Žuda gandaa ra, a na koyrawey kaŋ kuubandi nda cete kuubi k'i daŋ game, a ga baa nga ma huru nda gaabi. ² Waatoo kaŋ Ezekiyas ga dii kaŋ Senakerib kaa, de a soolu nga ma Žerizalem tangam, ³ a na nga gandaa boŋkoyney nda wongaarey lakkaley ceeci hala nga ma hari hundogey kaŋ goo koyraa se taray lutu, i waafaku nda nga ŝennoo. ⁴ Boro alžama beeri marga, i na hari hundogey kul lutu, ba gooroo haroo kaŋ goo gandaa gamoo ra. I nee: «Macin se Asiri kokoyey ga kaa ka hari boobo gar ne?»

⁵ Ezekiyas duu gaabi, a na cetaa kul cin taaga kaŋ ra funyaŋ goo, a tonton soorohugu kukey ga k'i jer, a na cete tana cin koyraa cetaa dumaa ga, a na Milo dogooⁿ mo hanse Dawda koyraa ra. A na wongu jinay nda koray boobo hanse. ⁶ A na wongu-ize jineborey gorandi jamaa ga, a n'i marga nga jere koyraa miŋoo farroo ra. A ŝelaŋ i se ka biney daŋ ka nee: ⁷ «Wa albarka daŋ war boŋ ra, war ma bine tee, war masi jijiri, Asiri kokoyoo nda jamaa kul kaŋ goo a bande masi war biney dunbu, zama gaaboo kaŋ goo ir bande bisa gaaboo kaŋ goo a bande. ⁸ Nga, adamize gaabi bara a bande, amma Abadantaa, ir Koyoo bara ir bande, a ga kaa k'ir faaba, a ga wongu ir se.» Woo ga, jamaa na Žuda kokoyoo Ezekiyas ŝenney dii.

Senakerib na Žerizalem wanga k'a daŋ game

(Kokoyey 2to 18.17–37; Ezayi 36.2–22)

⁹ Woo banda ga, Asiri kokoyoo Senakerib na nga borey sanba Žerizalem, ka gar a goo Lakiš koyraa tenje, nga nda nga wongu-ize jamaa kul. A n'i sanba Žuda kokoyoo Ezekiyas do nda Žuda borey kul do kaŋ goo Žerizalem i ma nee i se: ¹⁰ «Asiri kokoyoo Senakerib nee: «Macin ga war ga felle kaŋ se war ga goro Žerizalem kaŋ ga baa ka diyandi? ¹¹ Ni bay Ezekiyas no ma war derandi hala heray nda jaw ma war wii, woo se a ga nee: «Abadantaa, ir Koyoo g'ir kaa Asiri kokoyoo kaboo ra.» ¹² Man'ti nga, Ezekiyas ka nongey kaŋ ra i ga Abadantaa gana nda nga sargari tonadogey derandi, man'ti nga ka nee Žuda nda Žerizalem se kaŋ i si hima ka sujudu kala sargari tonadoo folloku jine kaŋ ti woo kaŋ ga i ga hima ka dugu dullandi? ¹³ War nka si hayaay bay kaŋ agay nda ay baabey n'a tee gandawey jamawey kul se? Gandawey wey koyey hin ka ngi gandawey kaa ay kaboo ra wala? ¹⁴ Adiši, gandawey wey kul kaŋ ay baabey n'i halaci, ngi koyey ra, may no ka hin ka nga jamaa kaa ay kaboo ra, hala war mo war Koyoo ma hin ka war kaa ay kaboo ra? ¹⁵ Sohō Ezekiyas masi war darga. A masi war daŋ takaa woo ra. War masi naanay a. Zama ganda sii no, laama sii no kaŋ koyoo hin ka nga jamaa kaa ay kaboo ra wala ay baabey kabey ra, soko war Koyoo ma war kaa ay kaboo ra.» ¹⁶ Senakerib borey koy a ga ka ŝenni futu har Irkoy Abadantaa ga nda nga tamoo Ezekiyas ga.

Senakerib na Abadantaa wow

(Kokoyey 2to 19.14–19; Ezayi 37.14–20)

¹⁷ Senakerib na bataga hantum ka Abadantaa, Izirayel Koyoo wow ka nee: «Takaa kaŋ nda gandawey koyey mana ngi jamaa kaa ay kaboo ra, takaa din da Ezekiyas Koyoo si nga jamaa kaa ay kaboo ra.»

¹⁸ Senakerib dontokey na jinde jer ka kaati ka ŝelaŋ Žuda borey ŝenni ra hala ngi ma duu ka Žerizalem jamaa hunburandi kaŋ goo cetaa ga hala ngi ma koyraa dii. ¹⁹ I ga ŝelaŋ Žerizalem Koyoo ga sanda laboo jamawey jerey koyey ga kaŋyaŋ adamize kaboo k'i tee.

ⁿ32.5 Milo dogoo maanaa ti i n'a too nda labu.

Irkoy na Žerizalem hallasi; Senakerib buuyanoo

(Kokoyey 2to 19.15, 35–37; Ezayi 37.15, 36–38)

²⁰ Kokoyoo Ezekiyas nda annabi Amots iz'aroo Ezayi na Irkoy ŋaaray misoo woo se, i kaati beenaa here. ²¹ Woo ga, Abadantaa na almalayka sanba kaloo ra kaŋ na Asiri kokoyoo wongaarey, nda boŋkoyney, nda wongu-ize jineborey kul wii. Kokoyoo willi nga gandaa ra nda haawi. A huru nga koyoo hugoo ra, no din ra nga ize gundey n'a wii nda takuba.

²² Takaa woo nda Abadantaa na Ezekiyas nda Žerizalem borey hallasi k'i kaa Asiri kokoyoo Senakerib kaboo ra, nda ŋi iberey kul ra, k'i noo hunanzamay nongoo kul here. ²³ Boro booboyan kate hayayan Abadantaa se Žerizalem, nda gomni beeriyan Žuda kokoyoo Ezekiyas se kaŋ za alwaatoo woo gandawey kul g'a beerandi.

Ezekiyas laamaa benyanoo

(Kokoyey 2to 20.1–21; Ezayi 38.1–8; 39)

²⁴ Zamanoo woo ra, Ezekiyas wirci hala nongu kaŋ ra a ga baa ka buu. A na Abadantaa ŋaaray, a n'a zaabi, a n'a cebe tammaasa. ²⁵ Amma Ezekiyas mana gomni hennaa bay kaŋ Irkoy n'a tee a se, a na binebeeray. Woo ga, Irkoy futuroo kaŋ nga, nda Žuda, nda Žerizalem ga. ²⁶ Amma Ezekiyas, ba kaŋ se a na binebeeray, a na nga boŋ yeeti ganda, nga nda Žerizalem borey, woo ra Abadantaa futayyanoo mana kaŋ i ga Ezekiyas hunaroo ra.

²⁷ Ezekiyas duu alman boobo nda darža. A na alman jisidooyan tee kaŋ ra a ga nzorfu kaaray, nda wura, nda tondi hay ŋendayan, nda jii hew kaanayan, nda korayan, nda jinay alkadarantey kul daŋ. ²⁸ A na jinay fanjidooyan cin kaŋ ra a ga nga alkamaa hegaa, nda *alaneb haroo, nda jiyoo daŋ. A na kaliyan tee nga adabba kur dumi kul se. ²⁹ A na koyrayan cin, a duu adabba buuna nda ibeeri kuryan, zama Irkoy n'a noo arzaka boobo.

³⁰ Nga, Ezekiyas da ka Gihon hari hundogoo beene mopoo daabu k'a fattandi nda ganda a ma koy Dawda koyraa dangay kaboo here. Goyey kul kaŋ Ezekiyas n'i tee, i kul boori. ³¹ Amma woo kul, kayfoo kaŋ tee nga gandaa ra, waatoo kaŋ Babilon boŋkoyney na dontokawyan sanba a do k'a haa nda kayfoo, waatoo din ra Irkoy hun a bande k'a sii hala nga ma dii hayaa kul kaŋ goo binoo ra.

³² Ezekiyas teegoyey cindey nda nga laadirtaraa kaŋ a n'a tee, i hantumandi Amots iz'aroo, annabi Ezayi citaaboo ra kaŋ ra nga bangandiroo goo nda Žuda nda Izirayel kokoyey citaabey ra. ³³ Ezekiyas koy nga hayragey gar alaahara, i n'a sutura Dawda iz'arey *saarawey se beene. Žuda kul nda Žerizalem borey na nga buuyanoo beerandi. Nga iz'aroo Manase tee kokoy dogoo ra.

Waatoo kaŋ Manase ga Žuda laama

(Kokoyey 2to 21.1–18)

33¹ Jiiri woy cindi hinka (12) bara Manase se waatoo kaŋ a ga huru kokoytaraa ra. A na jiiri woyguu cindi guu (55) tee kokoytaraa ra, a si goro kala Žerizalem. ²A na goy futu tee Abadantaa jine, sanda almuahaley kaŋ jamawey kaŋ Abadantaa n'i gaaray Izirayel borey jine n'i tee ka bisa. ³A yee ka tooru ganadogey kayandi kaŋ nga baabaa Ezekiyas n'i kayri, a na sargari tonadooyan tee *Balyan se, a na *Ašera bundu tooruyan tee, a ga sujudu beenaa hayey kul se k'i gana. ⁴A na sargari tonadoo tanayan cin Abadantaa *hugoo ra kaŋ ga Abadantaa nee kaŋ Žerizalem ga nga maapoo ga goro hala abada.⁵ ⁵A na sargari tonadooyan cin beenaa hayey kul se Abadantaa hugoo batuma hinkaa ra. ⁶A na nga izey ton nuune ra k'i tee sargari Hinom iz'aroo gooroo ra, a ga kotte, nda gunandiyan, nda cerkawtaray tee. A na boroyan daŋ kaŋ ga bukawey cee k'i hāa, i ga haya har kaŋ ga kaa ka tee. A koy jine ka goy futu tee Abadantaa jine kaŋ n'a futandi. ⁷A na tooroo assuuraa daŋ Irkoy hugoo ra kaŋ ga Irkoy nee Dawda nda nga iz'aroo Sulaymaana se: «Hugoo woo nda Žerizalem ga kaŋ ay n'a suuba Izirayel alkabiilawey kul ra, ngi ga ay g'ay maapoo daŋ hala abada. ⁸Ay si yee koyne ka Izirayel moorandi k'a kaa gandaa ra kaŋ ay n'a kayandi war hayragey se, haya kaŋ no de ti i ma dira yaamarey kul bande kaŋ ay n'i har i se, ka sawa nda *ašariyaa, nda hantumey, nda hantumey kaŋ kayandi kaŋ ay n'i daŋ i se Musa bande.»⁹ ⁹Amma Manase na Žuda borey, nda Žerizalem borey derandi hala nongu kaŋ ra i na haya futu tee ka bisa gandawey kaŋ Abadantaa n'i halaci Izirayel jine.

¹⁰Abadantaa šelaŋ Manase nda nga jamaa se, amma i mana haŋajer. ¹¹Woo ga, Abadantaa na Asiri kokoyoo wongu-izey jineborey taŋ i ga, i na guuruyan daŋ Manase ga, i n'a haw, nda alhan guuru šešeriyāŋ ka koy nda a Babilon. ¹²Waatoo kaŋ binoo maray, a ceeci ka Abadantaa, nga Koyoo binoo yaynandi, a hanse ka nga boŋ yeeti ganda Abadantaa, nga baabey Koyoo jine. ¹³A na Abadantaa ŋaaray, a n'a zaabi, a na haŋajer nga ŋaarayroo se, a kate a Žerizalem nga kokoytaraa ra. Manase bay kaŋ Abadantaa ti Koy.

¹⁴Woo banda ga, a na cete cin Dawda koyraa cetaa dumaa ga, Gihon hari hundogoo waynahunay kaboo here, k'a dii za gooroo do hala koyraa mijoo kaŋ se i ga nee Hamiisawey mijoo do. Cetaa ga fargandoo kaŋ maapoo ti Ofel kuubi k'a bere, a hanse k'a jer hala beene. A na wongu-ize jineboro daŋ Žuda koyrawey kaŋ kuubandi nda cete kul ra. ¹⁵A na koy waaney nda tooru assuuraa kaa Abadantaa hugoo ra, nda sargari tonadogey kul kaŋ a n'i cin Abadantaa hugoo tondi hondoo boŋ nda Žerizalem ra. A n'i kul warra koyraa se taray. ¹⁶A na Abadantaa sargari tonadogoo cin taaga, a na *alaafiya teendi sargari nda *albarka danyan sargari kaa a boŋ, a nee Žuda borey se kaŋ i ma Abadantaa, Izirayel Koyoo gana. ¹⁷Jamaa koy a ga ka sargari kaa tooru ganadogey ra, amma i s'i kaa kala Abadantaa, ngi Koyoo maapoo ga.

¹⁸Manase teegoyey cindey, nga Irkoy ŋaarayroo, nda šenney kaŋ gunandikey n'i har a se Abadantaa, Izirayel Koyoo maapoo ga, i hantumandi Izirayel kokoyey teegoyey ra. ¹⁹Nga Irkoy ŋaarayroo, nda takaa kaŋ nda Irkoy na haŋajer a se, nda zunuboo nda nga laadir janjaa, nda nongey kaŋ ra a na tooru ganadogey cin ka Ašera bundu toorey nda toorey daŋ waatoo kaŋ a mana nga boŋ yeeti ganda, wey hantumandi Hozay citaaboo ra. ²⁰Manase koy nga hayragey gar alaahara, i n'a sutura nga do. Nga iz'aroo Amonj tee kokoy dogoo ra.

¹33.4 Kokoyey 1na 8.29.

⁹33.7–8 Samiyel 2to 7.8–16; Kokoyey 1na 2.2–4; Taarikey 2to 6.4–6.

Waatoo kaŋ Amon ga Žuda laama

(Kokoyey 2to 21.19–26)

²¹ Jiiri waranka cindi hinka (22) bara Amon se waatoo kaŋ a ga huru kokoytaraa ra. A na jiiri hinka tee kokoytaraa ra, a si goro kala Žerizalem. ²² Amon na goy futu tee Abadantaa jine, sanda nga baabaa Manase takaa. A na sargari kaa toorey kul se kaŋ nga baabaa Manase n'i tee k'i gana. ²³ A mana nga boŋ yeeti ganda Abadantaa jine, sanda takaa kaŋ nda nga baabaa Manase na nga boŋ yeeti ganda. Amma nga, Amon hanse ka laybu tee. ²⁴ Han foo, nga borey hawandifutay a ga, i n'a wii nga hugoo ra. ²⁵ Amma gandaa borey na borey kul wii kaŋ hawandifutay kokoyoo Amon ga. Gandaa borey na nga iz'aroo Žoziyas tee kokoy dogoo ra.

Waatoo kaŋ Žoziyas ga Žuda laama

(Kokoyey 2to 22.1–2; 23.4–20)

34¹ Jiiri yaaha bara Žoziyas se waatoo kaŋ a ga huru kokoytaraa ra. A na jiiri waranza cindi foo (31) tee kokoytaraa ra, a si goro kala Žerizalem. ²A na haya tee kaŋ ga henan Abadantaa jine, a hanga nga baabaa Dawda fondaa. A mana šiiri kabe guma wala iwaawa here.

³Nga laamaa jiiri yaahantoo ra, ka gar a ga zanka, a šintin ka Irkoy, nga baabaa Dawda Koyoo ceeci. Nga laamaa jiiri woy cindi hinkantoo (12to) ra, a na Žuda, nda Žerizalem henanandi ka tooru ganadogey, nda *Ašera bundu toorey, nda tooru assuurawey, nda toorey kaŋ teendi nda guuru mennante kaa i ra. ⁴Žoziyas jinoo ra, i na *Balyaŋ sargari tonadogey kayri, Žoziyas na dugu dullandidogey kaŋ goo i se beene kayri, a na Ašera bundu toorey, nda tooru assuurawey, nda toorey kaŋ teendi nda guuru mennante kayri k'i tee hamni, a na ngi hamnoo say-say borey kaŋ ga sargari kaa i se *saarawey ga. ⁵A na *sargari juwalkey birey ton ngi sargari tonadogey boŋ. Takaawoo nda a na Žuda nda Žerizalem henanandi.

⁶A koy Manase, nda Efrayim, nda Simewoŋ gandawey koyrawey ra ka koy hala Neftali gandaa koyrawey ra nda ngi gaa žeeney kul kaŋ g'i kuubi k'i bere. ⁷A na sargari tonadogey kayri, a na Ašera bundu toorey nda tooru assuurawey tee hamni. A na dugu dullandidogey kul kayri kaŋ goo Izirayel gandaa ra. Woo banda ga, a willi Žerizalem.

Sargari juwalkey jineboraa duu ašariyaa tiiraa

(Kokoyey 2to 22.3–10)

⁸Žoziyas laamaa jiiri woy cindi yaahantoo (18to) ra, a goo gandaa nda Abadantaa *hugoo henanandiyanoo ga, a na Asaliya iz'aroo Šafaŋ, nda koyraa boŋkoynoo Maseya, nda Žowakaz iz'aroo Yowa kaŋ goo kaddaasey gande sanba i ma koy Abadantaa, nga Koyoo hugoo hanse. ⁹I koy *sargari juwalkey jineboraa Hilkiya do ka nzorfu kaaraa noo a se kaŋ katandi Abadantaa hugoo ra, kaŋ *Lewi borey kaŋ ti hugoo jindoo lakkalkey n'a dii Manase borey, nda Efrayim borey, nda Izirayel cindoo kul ga, nda Žuda borey nda Benžameŋ borey ga. Woo banda ga, i willi kate Žerizalem. ¹⁰I n'a talfi borey ga kaŋ ga hima ka Abadantaa hugoo goyey juwal. I n'a noo Abadantaa hugoo goykey se, wey kaŋ ga Abadantaa hugoo hanse. ¹¹I na nzorfoo talfi kabe goyteerey nda cinakey se i ma tondi hoyante day nda hugu bundu, nda ka hugey cin kaŋ Žuda kokoyey n'i kayri. ¹²Borey wey ga ngi goyoo tee nda laadirtaray. Lewi borey kaŋ hun Merari hayroo ra Yahat nda Abdiyas ti ngi jineborey, Kehat borey ra Zakariya nda Mešulam no ma goyey lakkal. Lewi borey wey kul ti donkaw hennayaŋ. ¹³I ga huga nda jerekey, i ga borey kul hawgay kaŋ ga goy, goy dumi kul kaŋ ga tee. Lewi boro tanayaŋ goo no, nda hantumkawaŋ, nda goy juwalkawaŋ, nda hugu mee lakkalkawaŋ.

¹⁴Waatoo kaŋ i na nzorfu kaaray kaŋ katandi Abadantaa hugoo ra fattandi, sargari juwalkaa Hilkiya dii Abadantaa *ašariyaa tiiraa kaŋ a n'a sanba Musa bande. ¹⁵Woo ga, Hilkiya na šennoo zaa ka nee hantumkaa Šafaŋ se: «Ay duu ašariyaa tiiraa Abadantaa hugoo ra.» Hilkiya na citaaboo noo Šafaŋ se. ¹⁶Šafaŋ kate citaaboo kokoyoo se, a filla a se mo ka nee: «Ni borey goo ma hayaa kul tee kaŋ talfandi i ga.» ¹⁷I na nzorfoo kaŋ goo Abadantaa hugoo ra noo goyoo jineborey nda borey se kaŋ ga goyoo tee. ¹⁸Hantumkaa Šafaŋ nee kokoyoo se koyné: «Sargari juwalkaa Hilkiya n'ay noo citaabu.» Šafaŋ na jinde jer ka citaaboo caw kokoyoo jine.

Žoziyas na boroyañ sanba woy annaboo Hulda do

(Kokoyey 2to 22.11–20)

¹⁹ Waatoo kañ kokoyoo maa *ašariyaa citaaboo šenney, a na nga bankaarawey kottu. ²⁰ Kokoyoo na yaamaroo woo noo Hilkiya, nda Šafañ iz'aroo Ahikam, nda Mika iz'aroo Abdoñ, nda hantumkaa Šafañ, nda kokoyoo goykaa Asaya se ka nee: ²¹ «Wa koy Abadantaa ibaayoo ceeci agay, nda borey kañ cindi Izirayel nda Žuda gandaa kul se, citaaboo woo šenney kañ duwandi ga, zama Abadantaa futayyanoo ga beeri. A hanse ka futu ir here, zama ir hayragey mana lakkal dañ nga šenney se. I mana dira nda takaa kañ nda a hantumandi citaaboo ra.»

²² Hilkiya nda borey kañ kokoyoo n'i sanba koy woy annaboo Hulda, Šalum wandoo do. Šalum ti Tokahat iz'aroo, Tokahat ti Hasra iz'aroo. Šalum ti bankaarawey lakkalkaa. Hulda si goro kala Žerizalem, fargandi taagaa ra. I šelañ a se hayaa kañ huru ngi game ga. ²³ A nee i se: «Hayaa ne kañ Abadantaa, Izirayel Koyoo n'a har, a nee kañ war ma nee boraa kañ na war sanba ay do se kañ ²⁴ hayaa ne kañ Abadantaa n'a har, a nee kañ nga ga kate bone nongoo woo nda nga gorokey ga, ka sawa nda dangayaney kul kañ hantumandi citaaboo ra kañ cawandi Žuda kokoyoo jine. ²⁵ Zama i na nga fur, de i na dugu dullandi koy tanayañ se, nda teegoyey kul kañ i n'i tee n'a futandi, nga futuroo tonton nongoo woo ga, a si ben.» ²⁶ Amma war ma koy nee Žuda kokoyoo se kañ na war sanba war ma koy Abadantaa ibaayoo ceeci: «Hayaa ne kañ Abadantaa, Izirayel Koyoo n'a har, a nee: «Zama de ni maa šenney kañ goo citaaboo woo ra, ²⁷ ni binoo maray, n'na ni boñ yeeti ganda Irkoy jine ka maa nga šenney kañ ay n'a har nongoo woo ga nda nga gorokey ga, zama de n'na ni boñ yeeti ganda, de n'na ni bankaarawey kottu, de mo ni hēe ay jine, agay mo, ay maa, woo ti haya kañ Abadantaa n'a har. ²⁸ Ay ga nañ ma koy ni hayragey gar alaahara, n'ga kani nda alaafiya ni *saaraa ra, ni moñey si dii bonaa kañ ay ga kate a nongoo woo nda nga gorokey ga.» I na zaaboo woo ka koy kokoyoo do.

Žoziyas yee koyne ka amaana dañ nga nda Abadantaa game

(Kokoyey 2to 22.20—23.3)

²⁹ Kokoyoo na Žuda gandaa boro beerey nda Žerizalem boro beerey cee k'i marga. ³⁰ Woo banda ga, a koy Abadantaa *hugoo do, nga, nda Žuda borey kul, nda Žerizalem gorokey kul, nda *sargari juwalkey, nda *Lewi borey, nda jamaa kul, ikaccey ka koy ibeerey. A na *amaanaa citaaboo kañ duwandi Abadantaa hugoo ra šenney kul caw i se. ³¹ Kokoyoo tun ka kay nga boñ ga, a na amaanaa taagandi nga nda Abadantaa game ka kayandi ka hanga Abadantaa ka nga yaamarey, nda nga ašariyawey, nda nga hantumey ka dira nda nga binoo kul, nda nga hundoo kul, ka amaanaa šenney dii kañ hantumandi citaaboo woo ra. ³² Woo banda ga, kokoyoo na allaahidu follokaa zaa Žerizalem borey, nda Benžameñ gandaa borey se. Žerizalem borey goy ka sawa nda Irkoy, ngi baabey Koyoo amaanaa. ³³ Hayey kañ ti almuhal kañ hun gandawey kul ra kañ ti Izirayel borey wane, Žoziyas n'i kul fattandi gandaa ra. Borey kul kañ goo Izirayel a n'i gaabi i ma Abadantaa, ngi Koyoo gana. Nga hunaroo kul ra, i mana mooru Abadantaa, ngi baabey Koyoo.

Žoziyas na Borcintaraa jingaroo tee

(Kokoyey 2to 23.21–23)

35¹ Žoziyas na *Borcintaraa jingaroo tee Žerizalem Abadantaa maapnoo ga, i na Borcintaraa feejoo wii handu jinaa jirbi woy cindi taacantoo (14to) ra. ²A na *sargari juwalkey gorandi ngi goyoo ra, a na biney daŋ i ma Abadantaa *hugoo goyoo tee. ³A šelaŋ *Lewi borey se kaŋ ga Izirayel kul cawandi kaŋyaŋ yeetandi jere ga Abadantaa se, a nee: «Wa sunduku henanantaa jisi hugoo ra kaŋ Izirayel kokoyoo, Dawda iz'aroo Sulaymaana n'a cin. War si yee k'a zaa war jesej ga. Sohō, wa goy Abadantaa, war Koyoo nda nga jamaa Izirayel se. ⁴Wa hugey zamna i ma tee konday konday, ka sawa nda yaamar hantumantey kaŋ Izirayel kokoyoo Dawda nda nga iz'aroo Sulaymaana n'i har. ⁵War ma cindi nongu henanantaa ra, ka sawa nda war armye hugey, jamaa borey kanandi takaa nda Lewi borey hugey zamnarey. ⁶War ma Borcintaraa jingaroo feejoo koosu, war ma war boŋ daŋ jere ga Irkoy se, war m'a hina war armye se ka sawa nda šennoo kaŋ nda Abadantaa na Musa k'i yaamar.»

⁷Žoziyas na jamaa borey noo adabba buuna, maanaa feeji-ize nda hancin-ize Borcintaraa jingaroo se, borey kul kaŋ goo no din, ngi hinnaa man'ti kala boro zenber waranza (30.000) nda adabba beeri kobsi zenber hinza (3.000), a mana hun kala kokoyoo almanoo ra. ⁸Jamaa boŋkoyney na adabbayaŋ noo nda ngi boŋ jamaa se, nda sargari juwalkey, nda Lewi borey se. Irkoy hugoo jineborey Hilkiya, nda Zakariya, nda Yehiyel na adabba buuna boŋ zenber hinka nda zangu iddu (2.600) noo sargari juwalkey se Borcintaraa jingaroo sargarey se, nda adabba beeri kobsi zangu hinza (300). ⁹Konaniya, nda Šemaya, nda Netaniyel, nda ngi armye Hašabiya, nda Yeyiyel, nda Yozabad kaŋyaŋ ti Lewi borey boŋkoyney na adabba buuna boŋ zenber guu (5.000) nda adabba beeri kobsi zangu guu (500) noo Lewi borey se Borcintaraa jingaroo sargarey se. ¹⁰Goyoo sooluroo teendi, sargari juwalkey ga kay ngi dogey ra, Lewi borey goo ngi kondawey ra ka sawa nda kokoyoo yaamaroo. ¹¹I na Borcintaraa jingaroo feejoo koosu. Kuroo nondi sargari juwalkey se, i n'a say-say, Lewi borey na almaney fooru. ¹²I na *sargari kukurantey jisi jere ga k'i noo jamaa hugey borey se, hala i m'i too Abadantaa do, sanda takaa kaŋ nda a hantumandi Musa citaaboo ra⁹, takaa follokaa no i n'a tee adabba beerey se. ¹³I na Borcintaraa jingaroo feejoo ton nuune ra ka sawa nda hantumoo kaŋ kayandi, i na haya henanantey hina kusuyaŋ ra, nda barmayaŋ ra, nda polyaŋ ra, i cahā k'a zamna jamaa borey se. ¹⁴Woo banda ga, Lewi borey na ngi nda sargari juwalkey wanoo soolu, zama sargari juwalkey kaŋyaŋ ti Haruna iz'arey mma bara goyoo ra hala cijinoo ra, i ga sargari kukurantey nda maaney kaa sargari. Woo ka kate Lewi borey na ngi nda sargari juwalkey kaŋyaŋ ti Haruna iz'arey wanoo soolu. ¹⁵Donkey kaŋyaŋ ti Asaf iz'arey goo ngi goyoo ra, ka sawa nda Dawda, nda Asaf, nda Hemaŋ, nda Yedutun kaŋ ti kokoyoo gunandikaa yaamaroo. Hugu mee lakkalkey goo hugu mee foo kul ga. I mana ngi goyoo naŋ, zama ngi armye, Lewi borey na ngi wanoo soolu. ¹⁶Takaa woo nda hanoo din i na Abadantaa goyoo kul tee ka Borcintaraa jingaroo tee, ka sargari kukurantey kaa Abadantaa sargari tonadogoo boŋ, ka sawa nda kokoyoo Žoziyas yaamaroo.

¹⁷Izirayel borey kaŋ goo no din na Borcintaraa jingaroo tee waatoo woo ra, i na *Takulawey kaŋ ra dolobiri sii jingaroo tee jirbi iyye. ¹⁸Borcintaraa jingaroo woo cine jingar mana bay ka tee Izirayel ra za annabi Samiyel waatey ga. Izirayel kokoy kul mana bay ka Borcintaraa jingaroo woo dumoo tee kaŋ Žoziyas, nda sargari juwalkey, nda Lewi borey, nda Žuda kul, nda Izirayel borey kaŋ goo no din, nda

⁹35.12 Sargarey 1.3; Kabuyaney 28.19.

Žerizalem borey n'a tee. ¹⁹ Žoziyas laamaa jiiri woy cindi yaahantoo (18to) ra, i na Borcintaraa jingaroo woo jingar Abadantaa maajoo ga.

Žoziyas laamaa benantaa

(Kokoyey 2to 23.28–30)

²⁰ Woo kul banda ga, waatoo kaŋ Žoziyas na Abadantaa *hugoo hanse ka ben, Misira kokoyoo Neko koy Karkemiš wongu Efrat isaa ga. Žoziyas fatta k'a kubay. ²¹ Neko na boroyaŋ sanba a do i ma nee a se: «Macin no n'ga bag'a ay ga, Žuda kokoyoo? Man'ti ni no ay ga ni tangam hō. Hugu tana bande ay goo ma wongu. Irkoy n'ay bayrandi kaŋ ya cahā. Masi kay Irkoy se kaŋ goo ay bande, a masi koy ni halaci.» ²² Amma Žoziyas mana fay nda a, a na nga boŋ bere k'a tangam, a mana Neko šenney daŋ assal kaŋ hun Irkoy mijoo ra. A kaa k'a tangam Megido gooroo ra. ²³ Birawkarkawyaŋ na biraw ka kokoyoo Žoziyas kar, kokoyoo nee nga borey se: «W'ay ka koy, zama ay hanse ka maray.» ²⁴ Nga borey n'a kaa nga bari torkaa ra k'a daŋ nga torka hinkantoo ra k'a ka koy Žerizalem. A buu, i n'a sutura nga baabey *saarawey ra. Žuda kul nda Žerizalem kul na Žoziyas buuroo beraa gorandi.

²⁵ Žeremi na buuyan hēeni dooni dunbu Žoziyas se, donkaw arey nda donkaw woyey kul šelaŋ Žoziyas ga ngi buuyan hēeni dooney ra hala hō. I n'a tee alaada Izirayel ra. Dooney wey hantumandi binehēeni dooni citaaboo ra.

²⁶ Žoziyas teegoyey cindey, nda nga laadirtaraa kaŋ a n'a tee, ka sawa nda woo kaŋ hantumandi Abadantaa *ašariyaa ra, ²⁷ ngi šintinoo nda benantaa hantumandi Izirayel nda Žuda kokoyey citaaboo ra.

Waatoon kaŋ Žowakaz ga Žuda laama*(Kokoyey 2to 23.30–35)*

36¹ Gandaa jamaa na Žoziyas iz'aroo Žowakaz zaa, i n'a tee kokoy baaboo dogoo ra Žerizalem. ² Jiiri waranka cindi hinza (23) bara Žowakaz se waatoon kaŋ a ga huru kokoytaraa ra. A na handu hinza tee kokoytaraa ra, a si goro kala Žerizalem. ³ Misira kokoyoo n'a kaa fuulaa ra Žerizalem, a na alkaasi daŋ gandaa ga kaŋ ti nzorfu kaaray ton hinza nda wura kilo waranza cindi guu (35). ⁴ Misira kokoyoo na Yowaŋaz armaa Eliyakim tee Žuda nda Žerizalem se kokoy. A na maapoo barmay k'a tee Yoyakim. Neko na nga armaa Žowakaz zaa nga bande ka koy nda a Misira.

Waatoon kaŋ Yoyakim ga Žuda laama*(Kokoyey 2to 23.36–24.7)*

⁵ Jiiri waranka cindi guu (25) bara Yoyakim se waatoon kaŋ a ga huru kokoytaraa ra. A na jiiri woy cindi foo (11) tee kokoytaraa ra, a si goro kala Žerizalem. A na goy futu tee Abadantaa, nga Koyoo jine. ⁶ Babilon kokoyoo kaŋ ti Nebukanezar koy a tangam. A n'a haw nda alhan šeŋeriyay ka kate nda a Babilon. ⁷ Nebukanezar zaa mo Abadantaa *hugoo jinawey ra ka koy nda ey Babilon, a n'i daŋ nga kokoy hugoo ra no din.

⁸ Yoyakim teegoyey cindey, hayey kaŋ ti almuhal kaŋ a n'i tee, nda hayey kaŋ duu a, i hantumandi Izirayel nda Žuda kokoyey teegoyey citaaboo ra. Nga iz'aroo Yoyakin tee kokoy dogoo ra.

Waatoon kaŋ Yoyakin ga Žuda laama*(Kokoyey 2to 24.8–17)*

⁹ Jiiri yaaha^p bara Yoyakin se waatoon kaŋ a ga huru kokoytaraa ra. A na handu hinza nda jirbi woy (10) tee kokoytaraa ra, a si goro kala Žerizalem. A na goy futu tee Abadantaa jine. ¹⁰ Jiiri taagaa ra, kokoyoo Nebukanezar na boroyay sanba i ma kate a Babilon nga nda Abadantaa hugoo jinay alkadaranteyay. A na Yoyakim armaa, Sedesiyas tee Žuda nda Žerizalem se kokoy.

Waatoon kaŋ Sedesiyas ga Žuda laama*(Kokoyey 2to 24.18–25.7; Žeremi 39.1–7; 52.1–11)*

¹¹ Jiiri waranka cindi foo (21) bara Sedesiyas se waatoon kaŋ a ga huru kokoytaraa ra. A na jiiri woy cindi foo (11) tee kokoytaraa ra, a si goro kala Žerizalem. ¹² A na goy futu tee Abadantaa, nga Koyoo jine. A mana nga boŋ yeeti ganda annabi Žeremi se kaŋ ga ŋelay Abadantaa maapoo ga.

¹³ A ture ba kokoyoo Nebukanezar ga kaŋ n'a žeendi Irkoy maapoo ga. A na boŋŋenday, a na nga binoo ŋendandi, a mana yadda ka willi Abadantaa, Izirayel Koyoo ga. ¹⁴ *Sargari juwalkey jineborey kul nda jamaa na goy futu boobo tee, ka hayey kaŋ ti almuhal tee kaŋ gandawey g'i tee. I na Abadantaa *hugoo žiibandi, woo kaŋ a n'a yeeti jere ga Žerizalem.

¹⁵ Abadantaa, ngi baabey Koyoo na diyawyan sanba i ga cee booboyay, zama a tamalla nga jamaa nda nga gorodogoo se. ¹⁶ Amma i na Irkoy diyawey pooŋo, i si Irkoy ŋenney daŋ assal, i ga nga annabey fude, hala nongu kaŋ ra Abadantaa futayyanoo kaŋ nga jamaa ga, faabayan sii i se koyne.

Babiloŋ borey na Žerizalem say, i na nga borey ka koy

(Kokoyey 2to 25.8–21; Žeremi 39.8–10; 52.12–27)

¹⁷ Woo ga, Abadantaa na Babiloŋ borey kokoyoo taŋ i ra. A na ngi soogey wii nda takuba ngi nongu henanantaa hugoo ra. A mana zankaaru naŋ, a mana zanka woy naŋ, a mana aru žeena naŋ, a mana hinbiri kaaray naŋ. A n'i kul kaŋandi kaboo ra. ¹⁸ A na Irkoy hugoo jinawey kul ka koy Babiloŋ, ikaccu nda ibeeri, nda Abadantaa hugoo almaney, nda kokoyoo almanoo, nda nga gandaa boŋkoyney almanoo. ¹⁹ I na Irkoy hugoo ton k'a tee boosu, i na Žerizalem cetaa kayri, i na nuune daŋ nga kokoy hugey kul ra, i na jinay alkadarantey kul hasara. ²⁰ Borey kaŋ takuba man'i wii, a n'i dii ka koy nda ey Babiloŋ. I cindi nga nda nga iz'arey hinoo cire hala ka koy Pers borey laamaa waatoo ga. ²¹ Takaa woo teendi hala Abadantaa šennoo kaŋ a n'a har nda Žeremi mipoo ma tabati. A nka nee: «Gandaa ga furandi jiiri woyye (70) hala nga *hunanzamzaarey ma bisa, hala hunanzamzaarey kaŋ i man'i kayandi ma banandi.»^f

Sirus daŋ kaŋ Abadantaa hugoo ma cinandi taaga

(Ezra 1.1–3)

²² Pers gandaa kokoyoo Sirus laamaa jiiri jinaa ra, hala Abadantaa šennoo kaŋ a n'a har nda Žeremi mipoo ma tabati^g, Abadantaa na lakkal foo daŋ Pers kokoyoo Sirus binoo ra. Woo se Sirus na šenni har k'a hantum nga laamaa kul se, a nee: ²³ «Agay Sirus, Pers kokoyoo no ka nee: «Abadantaa, beenaa Koyoo n'ay noo laboo kokoy laamawey kul, a daŋ kaŋ ya *hugu cin taaga nga se Žerizalem, Žuda gandaa ra. War ra, mayyaŋ ti borey kaŋ goo nga jamaa ra? Yala nga Koyoo ma bara a bande, bora ma tun ka koy.»

^f36.21 Sargarey 26.34, 43; Žeremi 25.11; 29.10.

^g36.22 Sorro 21; Žeremi 29.10.